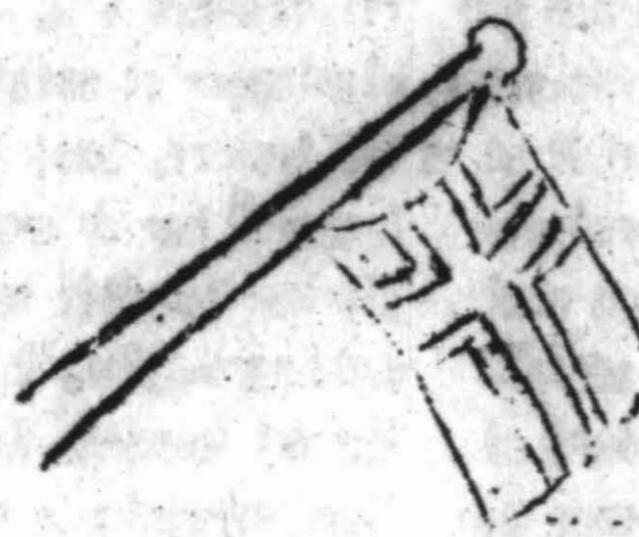

FRITT

LAND

Nr. 93 - 1. årg.

Onsdag, 1. november 1944.

SELVTUKT.

Vi har fått tilsendt følgende artikkel:

I en tid hvor landets velferd står på spill og alle kjemper for landets frihet, må en rent uvilkårlig forandre mentalitet. Meget av det som vi før ikke kunne tenke oss, må vi bøye oss for, meget av det vi som gode nordmenn ikke kunne finne oss i, må vi tåle. Det kreves i dag en langt større selvutkut av oss enn noen gang. Hovedsaken: Kampen for landets frihet blir i den grad en virkelig hovedsak at andre hensyn og saker klart og enkelt må vike. Det er selvsagt at partihiensyn må vike og at mange prinsipielle uoverensstemmelser utenom hovedsaken må hvile. Men også personlige hensyn, og hensynet til oss selv, må legges vekk, også når det gjelder urett mot andre og urett mot oss selv, noe som er tungt for oss nordmenn.

Også der vi kan bruke det frie ord i dag, må vi legge på oss som plikt å tie? innbyrdes uenighet, tie der vi før var vant til å tale, til å protestere, til å kritisere - til å synge ut. Skriftlig eller muntlig i dag kan vi ikke alltid følge vår ellers så sunne trang til å si fra, til å protestere, til å overbevise. Det kan - det har vist seg - gjøre ubotelig skade. Det er ikke alltid vi vet alt, og det er ikke lett å åne rekkevidden av den skade slike gjør i dag.

Når landet er fritt igjen, er tiden kommet til oppgjør, til kritikk, til diskusjon og oppklaring. Først da er den kommet, selv om vi brenner etter å gjøre det nå og synes at det ikke kan vente.

Men vi må vente. Vi må vise sterke, frie og selvstendige naturers selvutkut, den som tidens oppgaver krever så ubønnhørlig av oss, at vi må vise den selv om det svir aldri så meget. Vi er villig til å offre selv livet for landets frihet. Men da må vi også være villig til å offre det som på tross av alt er mindre og som ikke er så uopprettelig som tapet av livet.

Det gjelder oss her hjemme. Det gjelder også dem der ute.

UNGARIA

Utviklingen i Ungarn driver raskt mot kaos og anarki. Tyskerne slåss med russere og ungarene slåss mot ungarene. Undertrykte motsetninger, hat og henværn er gått i lok etter å ha gjæret under 25 års maktnisbruk fra regjeringens side, og det vil sannsynligvis flyte meget blod innen det gamle habsburgske føydalsamfund finner fram til en ny og bedre statsform i et land som praktisk talt er uten en hver demokratisk tradisjon.

Ungarns politiske utvikling har helt vært bestemt av militärkasten og den ungarske storadel. Sosialismen fikk sterkt rotfestet etter forrige krig. Landet var utarmet etter nederlaget på Øsifronten, og det hersket alminnelig nød og arbeidsløshet. Misfornøyde bönder krevet deling av godsene og selveierjord, og det ble dannet en regjering under Bela Kun. Dette passet selvfølgelig ikke storadelen som tidligere hadde makten, og resultatet ble en opprivende borgerkrig mellom de "hvite" og "røde". Samtidig herjet romanske invasjonstropper og Centralmaktene foretok grensereguleringer som berøvet Ungarn omkring 60 % av sitt tidligere område, bl.a. Siebenbürgen. Bela Kunns "røde" regjering fikk imidlertid ingen støtte av de seirende stormakter og følgen ble at de militære og storadelen etter tok roret. Det er her admiral Horthy kommer inn, og utviklingen ble ikke mindre blodig enn før. Likevel skulle henværn og terroren bli satt i gang. Hele den sosialistiske bevegelsen ble knekket og arbeiderbevegelsen forsvant så å si ut av det politiske liv.

Horthy forsøkte først å oppnå lettelsjer med grenselettelsene, men han opprådde like hos stormaktene og revansjetanken blomstret frisk, godt

understøttet av demagogiske midler fra den nye regjerdings side.

Etter at terroren hadde ryddet opp i motstanden, opprettet Horthy en konstitusjonell forsamling, og innførte i navnet alminnelig stemmefrihet, omrent på samme måte som Hitler senere arrangerte sine "demokratiske valg". På samme måte ble det også innført noen sosiale reformer, som heller ikke fikk noen betydning. Reaksjonen satte seg således godt til rette og i 1920 ble Horthy utnevnt til riksforstander.

Noen regjeringsskifte viste tydelig hvilken retning politikken fulgte; først i fasistisk og senere i nazistisk retning, samtidig som det fortsatt ble blåst på revansjetankens glør.

Ungarns synder har ikke vært få i denne krigen, det var et av de første land som begynte jødeforfølgelsene, og i 1938 anmeldte det sitt kryp på den sydlige delen av det slagne Tsjekkoslovakia. Som takk for sin villighet til å tjene nazismens sak, fikk det i 1940 tildelt mestedelen av Transsylvanias på Romania's bekostning, og Ungarn deltok villig under eksomaktenes herjinger på Balkan, og var behjelpeelig med å besette Jugoslavia og mange områder i de andre besetrede landene. Samme år besluttet nasjonalforsamlingen å forlenge Horthys embetstid for resten av hans levetid - som et tegn på "nasjonens takknemlighet og urokkelige tillit." Han var nå på god vei til å realisere sine drømmer og i 1940 var ungarerne snart med i angrepet på Russland og de holdt seg heller ikke beskjedent tilbake når det gjaldt plyndringer. Men Russlands felttoget viste seg ikke å være noen størra forsettning, og med hjelpe Horthy fikk snart betenkigheter. Selv Hitler greide ikke å ta bort hans onde ønsker og i 1943 uttalte Horthy at Ungarn ikke lenger ville delta aktivt i kampane, det ville bare forsvere sine grenser. To armegrupper ble trukket tilbake og han nektet, tross Hitlers ønske, å bryte forbindelsen med den kongelige regjering i Italia. I sin mørke hensynsfulle behandling av jødene viste han også en sviktende ansvarlighet under "Euroras skjebnekamp". Horthy la seg på årene men han var drovet for langs til havs. Landets aktivistiske nazister under pilkarstegnet forberedte sammen med tyske SS å sette en stopper for en slik unfallende politikk, og i mars i år ble det utnevnt en mørke nazistregjering etter at tyskerne hadde okkupert landet. Horthy hadde gitt tillefingeren og måtte se på at Hitler tok hele hånden.

Nå viser fruktene av Horthys undertrykkspolitikk av de demokratiske krefter i landet og hans imperialistiske utenrikspolitikk seg.

VÅPENSTILLSTANDSVILKÅRENE OVERFOR TYSKLAND.

Den rádgivende komité i London har arbeidet energisk med å samarbeide de alliertes krav overfor Tyskland. Det er oppnådd enighet i enkelte hovedpunkter, og forslagene er nå sendt over til de øvrige allierte regjeringer, som kan komme med innvendinger og supplerende forslag. Den endelige avgjørelsen blir sannsynligvis senere truffet på et møte av Stalin, Churchill og Roosevelt, og forutsetningen er hele tiden at kapitulasjonsvilkårene skal undertegnes av den tyske militärledelsen.

Det sentrale spørsmål er hvordan de allierte skal gjennomføre sin okkupasjonspolitikk. Man har oppnådd enighet om en soneoppdeling mellom de allierte stormaktene: Russerne får den østlige sone fram til Stettin, rett mot Elben og nedover mot Dresden; England får ansvaret for Vest- og Nordvest-Tyskland, og Amerika skal besette Sør-Tyskland. Franskmenne har også ytret ønske om å få delta i besettelsen og antagelig blir det ordnet slik at de blir tildelede områder under de engelske og amerikanske soner. Det har også vært nevnt at de mindre allierte skulle sende okkupasjonsstater til Tyskland, men sannsynligvis må de nøye seg med en symbolisk deltagelse i besettelsen. Det er

derimot meningen at alle allierte regjeringer skal bli representert i den sentrale okkupasjonskomisjon som man ønsker å opprette i Berlin, og man går da ut fra at Berlin blir en interalliert by i den russiske besettelses-sonen. Kommisjonen vil prøve å få hjelp av tyskerne, men man må være forberedt på at de allierte kan komme til å måtte administrere hele Tyskland. En forutsetning for dette er at det hersker enighet om hvilke retningslinjer som skal følges. Det er grunn til å tro at amerikanernes og engelsmannenes administrasjonsapparat er koordinert på forhånd, men det er ikke sikkert at det er oppradd en slik samordning med russerne. Fra russisk side kommer man sikkert til å benytte seg av den tyske nasjonalkomiteen som er i virksomhet i Moskva, og det er også kjent at flere tusen tyskere i Sovjet-Samveldet er blitt utdannet med sikte på forvaltningsoppgaver, gjenoppbygging av organisasjoner o.s.v. Det tyske offisersforbundet i Moskva har nå fått med 30 generaler.

Det er ikke sikkert at bestemte territorielle krav blir tatt med blant kapitulasjonskretserne, men en kan konstatere at disse kravene stadig blir skjerpet. De polske kretser som er representert i frigjøringskomiteen i Lublin går f.eks. atskiltig lenger enn den polske regjering i London; fra fransk side er det kommet sterke krav på Rhinland, og fra hollandsk side er det uttalt at man kommer til å forlange tysk territorium som erstatning for de områdene tyskerne har ødelagt i Nederland.

En må regne med at den øyeblikkelige situasjon virker i retning av at skjerpe de alliertes erstatningskrav overfor Tyskland, men det er også innflytelsesrike kretser som peker på fareb ved slike krav som i neste omgang vil ha lett for å reproduksjon av motsetninger og den forgiftede atmosfæren som munnet ut i denne krigen.

N O R G E S N Y T T.

I anledning av meldingen om at norske styrker skal delta i befrielsen av landet sammen med de russiske styrker i Nord-Norge, opplyses det fra offisielt hold i London at den nye norske arméen, som stadig tiltar i styrke, for det meste består av infanteri. Det finnes imidlertid også avdelinger av fallskjermegere, kommandotropper og artilleri. Det er også utdannet så mange offiserer som mulig for å lette mobiliseringen av nordmenn her hjemme. Mange norske offiserer har siden invasjonen gjort tjeneste hos Montgomery for å høste erfaringen. Det er også utdannet en del norske forbannelsesoffiserer. -

Svenske Norgeshjelpen forbereder nå forsendelse av 140.000 julepakker til Norge, inneholdende mat og fornøyelsesartikler.

Kampen mot angivere har blitt betydelig skjerpet i den senere tiden. Bare i den senere tiden er over 20 av disse avskyelige elementer blitt henrettet. Walter Pedersen, en kjent angiver i Bergen og medlem av Waffen SS, og Karl Stiansen, en advokat ved arbeidstjenesten hvis operasjonsområde var Telemark, er blant de siste domfelte. -

ORDRE FRA DEN NORSKE FORSVARSSJEF.

Situasjonen er særlig alvorlig på grunn av fiendens aksjoner mot motstandsbevegelsen. Det som skjer nordpå gjør ikke noen forandring i det allmennlige direktiv som er: Unngå åpen kamp. Bevar organisasjonene. Dere vil få ordre gjennom kjente kanaler og i krangkastingen når tiden er inne til aksjon i samsvar med de militære situasjon. Vær på vakt mot falske ordre. Følg de ordre om forsiktighet som ges fra Hjemmefrontens Ledelse.

N Y H E T E N E T I R S D A G .

Norge. Britiske fly fra hangarskip har sammen med enheter fra Homefleet foretatt omfattende raider i norske farvann og tildelt den tyske kysttrafikken store tap. Krigsviktige mål langs kysten er også blitt uskadeliggjort. Ifølge meldinger fra admirallitetet har operasjonene hovedsakelig funnet sted i områdene ved Bodø, 6 tyske fartøyer, hvoriblant et par større transportskip og noen hjelperfartøyer blitt senket. En stor tysk ubåt er drevet i land etter skade fra angrepet. 19 andre fartøyer er blitt mør eller mindre skadet. Kystbatterier og en ubåtbasis utgjorde angrepssmalene til lands. B.B.C.'s sjømilitære medarbeider skriver at den britiske flåten og flyvåpen holder en stadig strengere oppsikt i norske farvann for å for-

hindre utskiping av tropper til Tyskland og for å forsvare forsyningene til styrkene i N. - B.B.C.'s Moskva-korrespondent telegraferer at russerne planlegger et omfattende vinterfelttog i Norge for å rense hele Nord-Norge for tyskere. Sovjet-troppene presser tyskerne vestover fra Kirkenes, og lenger øst har de erovert hele veien mellom Kirkenes og Rovaniemi. Russiske styrker har fått kontakt med finske styrker, som rykker nordover mot Ivalo, ved Enaresjøen. De russiske styrker i N mottar store mengder vinterutstyr for det kommende felttog. Også den russiske Ishavs-flåten er forsterket med flere nybygninger og opererer utenfor den norske nordkyst.

Finnland. I Nord-Finnland har finnene inntatt vekselvirket Ilomio og har derved avslårt tyskernes siste rettrettel til Norge. Den allmennlige oppfatning blandt de tyskere, som har reddet seg over til Sverige, er at et nytt Stalingrad venter tyskerne i Nord-Norge. Nervositeten sprengs mer og mer blandt de tyske tropper.

Sverige. Statsrådene Trygve Lie og Terje Wold var til stede ved regjeringens deklarasjon i Riksdagen mandag. De ble hilst velkommen av utenriksminister Günther, som uttalte regjeringens tilfredshet over å få anledning til a konferere om de tiltak som skal gjøres for å hjelpe gjenoppbygningen i Norge etter krigen. Günthers uttalelse ble hilst med bravører.

Vestfronten. I Nederland bryter tyskernes front S for klasse sammen, og tyskerne trengs stadig tilbake. De allierte rykker sammen om broen ved Gertruidenberg mens tyskerne påskynder evakueringen av restene av 15. armé over Maas. Tyskerne som forsøker å unngå over elva utsettes for voldsomme angrep fra luften og flere hundre tyskere har omkommet i bølgene. Etter inntagelsen av Breda har de allierte støtt videre mot N og den strategisk viktige vei mellom Breda og Rosendal er avskåret. Rosendal er befridd av de allierte. Ved Schelde-munningen har allierte styrker tatt hele Syd-Beveland, som behersker nordsiden av innseilingen til Antwerpen, og rykker fram over diken på veien til Walcheren. Tyske styrker på sydsiden av Schelde-munningen er trengt sammen i en liten løkke. På østsiden av kilen gjennom Nederland er tyske motangrep ved Venlo slått tilbake. Ifølge de siste meldinger har allierte styrker nådd fram til Maas. Det meldes at de allierte på vestfronten har tatt 637.500 fanger siden invasjonen. - I Aachen er det innsatt en tysk rådmann som er kjent for sin antinazistiske innstilling. Det var blitt påstilt at de allierte ikke ville finne noen tysker som var villig til å overta denne stilling.

Flyangrep. Over 1.000 britiske fly var over Tyskland natt til tirsdag. Köln ble angrepet av store styrker som kastede 4.000 tonn bomber over byen. Dette er det kraftigste angrep mot byen hittil og det annet store angrep på 56 timer. Mellom disse angrep har det vært rettet to dobbelte mosquitoangrep mot Köln. Mosquitos var over Berlin to ganger i natt. Av de over 1.000 fly som angrep Tyskland natt til tirsdag savnes bare to fly.

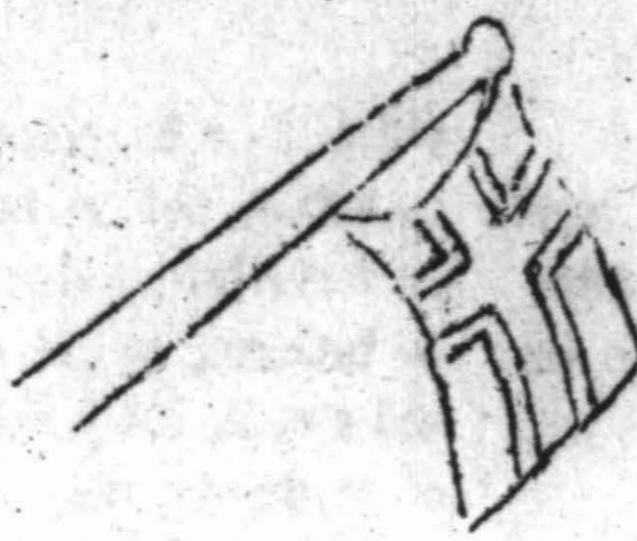
Ostfronten. I Øst-Preussen er tyske motangrep S for Goldap slått tilbake. Avdelinger av Volkssturm har hatt kolossale tap. I Øst-Ungarn har russerne inntatt Vasarhely og drevet tyskerne tilbake til Thissa. Jugoslaviske styrker er nådd nesten fram til jernbanen fra Hellas gjennom Varda-dalen og har inntatt Armissa.

Italia. I Italia har styrker fra 8. armé opprettet et bruhode på nordsiden av Ronco. Allierte krigsskip har angrepet stillinger ved den fransk-italienske grense.

Churchill talte tirsdag i Underhuset i anledning av forlengelsen av parlamentet med ett år. Han uttalte at han slett ikke var sikker på at det ville være så lenge før det kan bli holdt allmennlig valg. Han talte om ønskhetsavhengigheten av å bevare koalisjonsregjeringen inntil krigen med Tyskland var slutt. De politiske krasptrekninger i Tyskland kan bringe krigen til en hurtig avslutning, men man må huske på den jernhårde kontrollen i landet. Militært sett er det ingen grunn til å tro at krigen vil være slutt før til våren eller forsommeren, og nye valg vil ikke kunne finne sted før om 7-8 uker. Det er ikke rimelig at krigen mot Japan vil være over før 18 uker etter at krigen mot Tyskland er avsluttet.

Frankrike. Den franske motstandbevegelse vedtok mandag en resolusjon om å samarbeide med de Gaulle.

F R I T T

L A N D

Nr. 94 - 1. årg.

VÅRE VIRKELIGE FIENDER.

(2)

Tyskerne sier at befolkningen i Finnmark flykter i redsel for russerne. Sannheten er at tyskerne jager dem foran seg under sitt tilbaketog, og at de norske som har klart å unngå tvangsevakueringen selvfolgetlig lojalt samarbeider med våre allierte under befrielsen av norsk territorium.

Tyskerne sier at russerne herjer og ødelegger landet. Sannheten er at det er tyskerne som brenner den norske bebyggelse og de norske forsyningsslager bak sine linjer, til tross for at vinteren har satt inn og det ikke finnes transportmidler for sivilt behov.

Tyskerne sier at russerne terroriserer og myrder den norske befolkning. Sannheten er at tyskerne i 4 1/2 år har øvet terror og gisselmord i Norge, slavebundet folket og plyndret det til skinnnet, mens de redselshistorier de sprer om russernes opptræden i Kirkenes bærer et så tydelig preg av å være ferdiglagede propagandaløgner av standard-modell at ikke noe tenkende menneske kan ta dem alvorlig.

Tyskerne sier at den norske regjering ved avtalen med Russland i mai i år solgte Nord-Norge til russerne. Sannheten er at quislingene har forsøkt å selge landet til tyskerne (uten en gang å få skikkelig betaling, stakkar!), mens vår avtale med russerne garanterer Norges fulle suverenitet og integritet, sikrer utøvelsen av norsk sivil myndighet i de befridde strøk som skal administreres etter norsk lov, og har klare bestemmelser om samarbeidet mellom norske og russiske autoriteter. En delegasjon fra regjeringen vil i nærmeste framtid komme til Finnmark for å vareta norske interesser.

Tyskerne sier at russerne har til hensikt å ta Nord-Norge og beholde det. Sannheten er at tyskerne har tatt hele Norge og ganske tydelig hadde innrettet seg på å beholde det for all framtid, mens det aldri, hverken under tsaristisk eller kommunistisk styre i Russland har vært noen konflikt mellom Norge og dette land. Russerne har heller ikke under denne krig på noe punkt reist kray om avstaelse av land som ikke er gammelt russisk territorium og selv ikke innenfor denne begrensning har de forlangt tilnærrelsesvis alt, bare det som nasjonalitetsforholdene (f. eks. i Polen og Besarabia) eller vitale strategiske hensyn (f. eks. i Baltikum og Finland) gir tungtveiende grunner for å innlemme i Russland.

Slik kan man ta punkt for punkt og påvise at tyskernes påstander strider mot de faktiske forhold. Det er ikke noe nytt. Vi har jo visst at slik har det vært med nazistene hele tiden. Hvorfor skulle det være noen grunn til å tro at de nå plutselig var begynt å snakke sant? Hele tyskernes russepagogi er en utlöper av den omfattende, hysteriske redselsgitasjon mot bolsjevikfaren som de satte i gang Europa over for å skaffe seg tilslutning til sitt felttog i øst, og som nå - da dette har slått fullstendig feil - vesentlig har til hensikt å skremme det tyske folk til en siste desperat innsats i en håplös kamp, ikke for Europa, ikke en gang for Tyskland, men for de dømte nazistiske ledere.

Det er en plump og primitiv metode, som kanskje kan gi resultater blant de tyske masser, som aldri har lært å tenke en selvstendig tanke, men som vil falle makteslös til jorden i Norge - selv om den til dels kan støtte seg på tradisjonene fra endel ubalanserte og monomane personers antisjøiske propaganda i gamle dager.

For oss er de russiske seire i nord et bud om at frigjøringen av vårt land fra det tyske åk endelig står for døm, og det vi frykter er ikke våre allierte russerne, men våre fiender tyskerne og det djevelskap de ennå kan nå å sette i verk i krigens siste desperate fase. Deres tiltak mot befolkningen i Finnmark og norsk-fjordland der oppe varsler om litt av hvært.

Fredag, 3. november 1944.

UKEOVERSJKT.

Det store dobbeltslag i Zeeland og Brabant er endt med en avgjørende seier for de britiske styrker. Ved Scheldemunningen er de siste tyske avdelinger drevet sammen på meget snevre områder, og det er antagelig bare et spørsmål om dager når innseilingen til Antwerpen er helt renset. Når denne havn, hvis losseinnretninger er uskadd, igjen er klar for trafikk, har de vestallierte vunnet sin største seier siden gjennombruddet i Frankrike. Det er nemlig ganske tydelig at det er tilførselsvansker som i første rekke har sinket framrykningen i vest, da de allierte har hatt for få og for små havner til disposisjon og et angrep mot en 6-800 km lang befestet linje krever enorme mengder materiell. Antwerpen, som i fredstid ble anløpet av over 12,000 skip årlig og har glimrende jernbane-, kanal- og veiforbindelser til såvel det øvrige Belgia som Frankrike og Holland, vil helt kunne endre situasjonen.

Også i Brabant har den tyske motstand i sistekake brutt sammen for de britiske hammerslag langs en front som kan betegnes med navnene Bergen op Zoom, Breda, Tilburg og Hertogenbosch. I hele denne fronts bredde er de tyske stillinger rent overende og truppene er i orden kastet tilbake mot Maas. Tyskerne er i ferd med å trekke seg over elva, men det er meget som tyder på at de ikke kommer til å søke å holde Maaslinjen heller gjennom lengre tid, men vil falle tilbake på Waal, kanskje endog på Lek - først og fremst fordi den britiske kile fram til Nijmegen betegner en konstant flanketrussel for styrkene i Vest-Holland sør for Lek.

Den allierte flyoffensiv mot Tyskland fortsetter ubønnhørlig med 1.000-fly-angrep så å si hver dag og hver natt, fortrinsvis mot mål i Rhin-egnene. Köln, som måtte ta i mot 9.000 tonn bomber på fire døgn, og er praktisk talt utslettet, viser styrken av dette press, som ikke står tilbake for det trykk som utøves ved frontene, og som ikke kan unngå å føre til resultater.

På østfronten er det bare forholdsvis mindre forskynninger å notere i siste uke. Den tyske motstand i Øst-Preussen er tiltatt betydelig i styrke, men det er et stort spørsmål hvor lenge reservene av såvel mannskap som materiell vil tillate en så hensynsløs innsats som den ved brennpunktene Gumbinnen og Goldap. Det har utviklet seg et oppslitningsslag av veldig dimensjoner, og det er neppe tvilsomt at det er russerne og ikke tyskerne som i lengden vil kunne tåle påkjenningen av det. På de øvrige europeiske fronter, i Rutenia, Ungarn, på Balkan og i Italia er det hele vesen jevn framgang for de allierte, med delvis ganske betydelige fangetall, men uten at frontbildet har gjennomgått noen inngripende forandring.

Utviklingen i nord har passert en viktig milepæl, idet de første norske distrikter er befridd med russernes erobring av Kirkenes og strøkene omkring, bl.a. tre viktige flyplasser. Tyskerne fortsetter sine hensynsløse ødeleggelsjer av norske byer og bygder og driver sivilbefolkningen foran seg. Det hele foregår i slike former at man må frykte for en katastrofalt utvikling nå på vintertid.

Den amerikanske sjøsefer ved Filippinene er en av de viktigste begivenheter hittil under kampene i Stillehavet. Den japanske flåte som tross sitt underlegenhet hele tiden har vært en betydelig strategisk faktor i disse farvann og har bundet store amerikanske sjø- og luftstyrker, er tilføyd et avgjørende nederlag. Særlig har det gått sterkt ut over slagskipstyrken og de øvrige artilleriskip; man regner at bortimot halvparten av fartøyene enten er sunket eller så alvorlig skadet at de er satt ut av spill for mange måneder. Dette resultat vil ikke bare trygge de amerikanske forbindelseslinjer til invasionsstyrkene på Filippinene, som gjør gode framskritt, men vil også gi amerikanerne sterkt øket bevegelsesfrihet ellers i Stillehavet, ja, det kan komme til å bli en avgjørende faktor i det kommende slag om selve Japan, da japanernes nybygningskapasitet ikke tilnærrelsesvis vil tillate dem å erstatte tapene.

P R E S S E K L I P P.

Japanerne feiret nylig en avgjørende seier ved Formosa over den 3. amerikanske flåte, som etter voldsomme tap ble drevet på flukt. I den anledning meddeler admiral Nimitz ironisk, at han fra flåtesjefen admiral Halsey, har fått meddelelse om "at 3. flåte nå retirerer mot fienden etter at alle de krigsskip som ble senket av Tokio-radioen er reddet."

Pravda skriver om Polen: "Vi må få til nabo et fritt, stort og demokratisk Polen, som en gang før alle avstår fra sine aggressive krav på de ukrainske og hviterussiske folk. Bare et Polen som styres av menn, som vil organisere statens liv på demokratiske prinsipper, er i stand til å befri det polske folk fra føydalhorrenes åk og gi bøndene Jord. Det er bare et slikt Polen som kan være en av hjørnestasjonen for en varig europeisk fred og ikke en grobund for uro og militær fare ved vår vestgrense."

Russland og Finnland. I 1938 mottok Finnland et meget bemerkelsesverdig tilbud fra Sovjet-Russland. Denne siste stat var nemlig villig til å betale de omkostninger Finnland ville ha ved å befeste øyene i Finskebukta og visse kystområder og forsyne disse befestninger med utrustning, begrunnet med at finnene derved lettere kunne bevare nøytraliteten under en tysk-russiske krig. Det svenske blad "Trots Alt" skriver: "Dette tilbudd ble hemmeligholdt av den finske regjering og ble aldri kjent av det finske folk. En kan kanskje ikke undres over at Russland etter en slik erfaring ikke huset noen større tillit til makthaverne i Finnland."

Tilstanden i Danmark blir mere og mere uhhyggelig. I løpet av en uke ble det drept 28 personer, mens 10 ble såret. 17 tilfeller skyldtes dödsfallene uskyldige ofre for ild fra tyske patruljer under rassiaer. 8 patrioter er skutt under rassiaer. 9 er skutt på grunn av kontakt med okkupasjonsmakten. Endelig er det 4 helt oppklarte attentater. Det flykter stadig folk til Sverige.

"Dagens Nyheter" har skrevet en brillant artikkel om Aachen, som vi desverre bare kan gjengi noe av: "Noen stedsnavn har under denne krig trått fram som symboler på de krefter som brytes med hverandre. Dunkerque: Britisk kampvise som ikke kan knuses; El-Alamein: Britisk krigsstyrke som ikke kan slås. Stalingrad: Hitlers feltherrekunst som ikke kan overgås. Og nå kommer Aachen: Tyskernes tilintetgjørelse av eget folk og land, som fienden, om han ville, ikke kunne gjøre grundigere. Byen var omringet, det var bare spørsmål om meget kort tid innen den måtte falle i amerikanernes hender. Befolkningen hadde fått ordre om å kjempe så lenge en tysker levde. Gestapo gjorde rassiaer i kjellerne for å drive fram de tyskere som hadde gjemt seg. Det var bare valget: Enten å la seg drepe av fienden eller å få en kule i nakken av Gestapo. Tyske batterier utenfor byen beskjøt de glødende ruinhauger som en gang hadde vært den gamle tyske keiserby. Og på denne måten skal det fortsette.....

N O R G E S N Y T T.

Møller & Larsens Spesialfabrikk for motordeler, i Hedemarksgt. 13, ble onsdag aften ødelagt ved sabotasje.

Svenske myndigheter har i Dalarna arrestert en norsk quisling, Johan Skaaret. Han hadde påtatt seg å gi tyskerne meddelelse om det svenske grenseforsvar.

I Nord-Norge er stuert Ragnvald Värnes dømt til døden av en av Quislings sárdomstoler og henrettet. Värnes ville gå til en sovjetrussisk havn med sin motorkutter for å delta aktivt i befrielseskampen. Meddelelse om dommen ble først sendt ut til avisene, men det ble senere gitt beskjed om å holde meldingen tilbake. Man var redd for at meldingen skulle vekke stor forbitrelse.

De ledende quislinger som framdeles oppholder seg i Finnmark, særlig Jonas Lie, går tyskerne til hende på alle måter; også i ødeloggelsen av norsk eiendom. For tyskerne rømmet Kirkenes ble alle hus brent uten at det ble tatt hensyn til folks protestor. Det var tyske soldater som foretok ødeleggelsene, og det er åpenbart hensikten å ødelegge alt hvis de får tid under sin tilbaketrening videre mot S. Etterpå skal det hete at slik ser det ut der russerne har rykket fram.

Narvik er for tiden en eneste befestet leir. Den tyske garnison er ut-

videt. Hvor troppene kommer fra vet man ikke, da transporter foregår mest om natten. Det er godt om arbeide, arbeidsløse finnes ikke, men matsituasjonen er forvirret og klar finnes nesten ikke. Alle rom på sykehuset er rekvirert av tyskerne, og etter bombingen av "Tirpitz" kom mange lasarettoget til byen med sårede. Det hersker stor optimisme blandt nordmennene, og folk er skräskre på at den dag ikke er langt borte da Norge etter er fritt.

Gatebelysningen i Oslo ble slått på 16. oktober. Lange trodde at en aksjon fra tyskerne var forestående og at lyset var satt på for å hindre nordmann å unslippe fra politiet. Det er nå opplyst at oberststabsfører Marthinsen var med i et kurirfly fra Tyskland. Det satte inn med voldsomt uvær, det ble helt usiktbart, og flyet mistet kursen. Gatebelysningen ble derfor satt på for å rettlede flyet. Flyet styrtet ned i nærheten av Lifjell i Telemark og ble fullständig smadret. Det er sannsynlig at flyet har vært i nærheten av Oslo, men at føreren da han fikk se byen opplyst, trodde han var over en svensk by. Marthinsen var sønn av hirdsjef Marthinsen. Han tror også at en tysk general var med flyet.

N Y H E T E N E T O R S D A G.

Norge. Det er intet nytt fra Kirkenes-avsnittet.

Vestfronten. De allierte har god framgang på Walcheren, den siste tyske stilling som sperrer innseilingen til Antwerpen. De britiske og kanadiske tropper som landet på Walcheren tidlig onsdag morgen etablerte straks bruhoder, utvidet dem og rykket videre innover landet. Vestkapelle og store deler av Vlissingen er på briternes hender. Kanadiske tropper kom til land på østsiden av Walcheren etter å ha satt over landtungen på Beveland-halvøya. S for Scheldemunningen kjemper allierte tropper i øyeblikket i Knocke, som tyskerne har gjort til et støttepunkt. Den tyske general som førte kommandoen i lommen S for Scheldemunningen er tatt til fange sammen med 10.000 mann. De allierte har et fast grep på sydsiden av Maas. De kontrollerer broen ved Geertruidenberg N for Aarden, og tyskerne må nå komme over Maas ved broen ved Moerdijk og fergestedene ved Willemstad. På østsiden av fremspringet gjennom Nederland rykker de allierte fram i retning mot Venlo Ø for Liesel. Under de siste motangrep tapte tyskerne 59 tanks. Amerikanerne har framgang N for Nancy, SØ for Lunéville og SØ for Rambersville.

Flyangrep. Over 1.000 tunge amerikanske bombefly angrep torsdag industriområdet i Ruhr, Leunawerkene i Oberhausen og andre mål i Vest-Tyskland. Britiske bombefly angrep onsdag og natt til torsdag Oberhausen i Ruhr og mål i Koblenz og Gelsenkirchen. Store styrker Italia-stasjonerte bombefly angrep industri- og kommunikasjonsmål i Wien-distriket, Köln, den viktigste samlingsplassen for vestfronten, ble bombet 2 ganger. Britiske bombefly delte tirsdag Gestapos hovedkvarter i Aarhus i Danmark. Gestapo holdt til i to bygninger i Universitetet i Aarhus. I bygningen oppbevartes arkiv over den danske motstandsbevegelse. De to bygningene det gjaldt ble ødelagt, men ingen andre. Et hospital 100 meter unna er uskadd. 24 mosquito fly kastet tidssinnstilte bomber fra 3 meters høyde over taket. 1 mosquito streifet taket på en av bygningene, men ble ikke skadet. Alle fly vendte tilbake.

Østfronten. Russiske tropper har befridd hele Petsamo-området. Det finske kommunike melder om framgang. Troppene står 25 km S for Ivalo. Det meldes fra Stockholm at tyskerne i Nord-Finnland har fått en ny øverstkommanderende, generalmajor Küller. - Den røde här står 50 km fra Budapest. Russerne rykker hurtig fram, og den tyske retrett ble mer og mer uordnet. Fanger strømmer inn i store mengder.

Italia. 8. armé har nådd Forli etter å ha satt over Ronco. 5. armé står 13 km S for Bologna.

Hellas. Britiske tropper befridde Saloniki onsdag.

Stillehavet. På Leyte har amerikanerne igjen hatt framgang. De står knapt 10 km fra Vestkysten. Allierte fly har med godt resultat gjort vidstrakte tokter, fra Kurilerne til New Guinea, fra Borneo og Salomon-øyene.

Østen. Britiske tropper har inntatt det japanske støttepunkt Manipur.

London. Admiral Riiser Larsen er mottatt i audiens hos Kong Georg av England, og er utnevnt til kommandør av Bath-ordenen.

Stockholm. Kong Gustav har på Drottningholm mottatt utenriksminister Trygve Lie Justitsminister Terje Hold.

F R I T T

L A N D

Nr. 95 - 1. årg.

Mandag, 6. november 1944.

K F T T F E R D S K R A V E T I F A R E .

Vi har aldri næret noen tvil om at tyskerne skal ut av landet, men hvisheten har jo unektelig vært varierende fra år til år. Og med vissheten har følelsene variert. Det er jo gjerne sånn at man nærer mindre forbitalse mot ubehagelige ting som snart er over, enn mot ubehagelige personer som man skal trekkes med gjennom en lengre og ubestemt tid. Avskyen har lett for å blande seg med og svekkes av tanken på og gleden over at "nå er vi ferdige". Her treffer nazistene oss på et svakt punkt, og våre egne hjelper ofte til. Og inn i bresjen driver nazipressen sin Stopp - tyven - propaganda, om overgrep på nordmenn i utlandet, - nordmenn som de selv har jaget dit med våpen og blodhunder, - om pressesensur, mens meldingene og historiene i deres egne aviser slår hverandre i svime. Krigsforsbrytere og samarbeidsmenn lanserer de som helgener og nasjonalsinnede folk, og en hver tiltale mot dem som de første tegn på terror og påbelvelde. I sin sver for å påpeke ondskapen og striden blant de allierte forteller de oss at landet er solgt til russerne, samtidig som det er gitt engelskmenn og amerikanere vidstrakte konsesjoner, at regjeringen samarbeider med Moskva for å innføre kommunisme, samtidig som kommunistene har hjemme ikke får noen støtte. - Også på dette felt hender det at de får hjelp av våre egne - "objektive og selvstendig tenkende" - som i en hver stormakt ser en ny angriper og som mener at Tysklands-krigen er over, det er stormaktskrigen som er begynt.

Vel er tyskerne ferdige, men vi er ikke ferdige med dem. Det skal et oppgjør til. Et oppgjør som skal sikre verden for de vannvittige arbeidsplasser som tyskerne to ganger i en menneskealder har vist. Det skal et oppgjør til for en gang for alle å stoppe enhver nasjon og et hvert menneske i å samarbeide med slike folk og å gjøre et slik ødeleggesverk mulig. Det må ikke bli vist en slik unifallenhet som etter forrige krig, vi har sett hva den har ført med seg. Denne gang må det et realistisk oppgjør til, for å kunne gjennomføre et realistisk oppgjør må vi selv være realistiske. Oppgaven og målet må ikke forsvinne i lettferdige og tankeløse meninger. Vi må bygge på et ubetinget rettferdskrav, - de skyldige skal dømmes. Rettferdskravet må bygges på kjennskap til handlingene, vi må huske hver eneste forbrytelse tyskerne har gjort, og være klar over at de alle er ansvarlige. Vi må konsentrere oss om det bilde vi har sett av dem under okkupasjonen, det må ikke forkludres i gleden over at de snart er vekk, og aller minst må det forkludres av deres egen propaganda.

P R E S I D E N T V A L G E T .

Den 7. november finner det amerikanske presidentvalg sted. Det kan virke forbausende på mange her hjemme å et land tør avholde valg midt under en krig med kamp på liv og død. I England f.eks. har Underhusets sesjon vært forlenget og nyvalg har ikke funnet sted under hele krigen for å unngå et hvert avbrekk og en hver forstyrrelse i den totale krigsinnsats. Amerikanerne derimot kan vanskelig tenke seg noen situasjon så alvorlig at ikke presidentvalget bør avholdes. Den amerikanske forfatning er som kjent ikke parlamentarisk i likhet med den engelske eller norske, hvor en hver regjering blir styrtet når den ikke lenger har flertall. Den amerikanske president er regjeringsjef i den fulle 4års periode han er valgt for, og valget innebærer derfor den eneste mulighet for regjeringsskifte. Da et valgnederlag for Roosevelt vil kunne bety en total omveltning av administrasjonen, har de to store partier - demokratene og republikanerne - på forhånd inngått avtale om å holde alle spørsmål om utenrikspolitikk og krigføring utenfor valgkampanjen. Begge partier understreker USA's plikter med hensyn til fredens organisering, likesom den første post i begges program selv sagt gjelder total innsats i krigen til aksemaktene har tidd det

totale nederlag. Vi behøver altså ikke frykte noen som helst avslappelse i krigsanstrengelsene fra USA's side av denne grunn. Goebbels har tydeligvis også hatt forståelsen av dette siden han har forsiktiget oss for hele det propagandamaskineri vi husker fra 1940.

Roosevelt som i år stiller til valg for 4. gang, er den første amerikanske president som har sittet mere enn to perioder. Dette tradisjonsbruddet har vært et flittig brukt argument i republikanernes kampanje. Den republikanske kandidat Thomas E. Dewey blir av mange ansett som den farligste motstander Roosevelt har hatt. Kun 42 år gammel nyter han allerede stor anseelse bl.a. for opprydningen i gangsteruvesenet, likesom det var han som i sin tid fikk fengslet Fritz Kuhn, leder av nazistenes hovedorganisasjon i Amerika.

N O R G E S N Y T T .

Onsdag 1. november ved 20.30 tiden kom fem unge menn og banket på hos vaktmesteren hos Møller & Larsen A/S i Hedemarksgaten. En av dem bar en liten håndkoffer, og en annen hadde en liten papirsekke på ryggen. Da vaktmesteren spurte hva det gjaldt, svarte en av dem ganske naturlig at det nok var nødvendig å spreng fabrikken. Vaktmesteren forsøkte seg litt med protest, men fikk en pistol i magen, og beskjed om at han desverre ville bli skutt hvis han forsøkte seg på noe sprøll. Karen spørte så vaktmesteren om det arbeidet mange mann i fabrikken for øyeblikket. Vaktmesteren opplyste at det var seks mann på natteskift. Disse ble så hentet til vaktmesterens leilighet og fikk der ordre om å bære nøklene til vaktmesteren i tilfluktsrommet. De drev på i en time med den jobben, og da var også sabotørene på det nærmeste ferdig. Så fikk vaktmesteren og folkene beskjed om å komme seg i tilfluktsrommet. - Så smalt det, - Fabrikksbygningen og de flotte arbeidsmaskinene ble ødelagt. Møller & Larsen A/S var en av de mest moderne fabrikker i sitt slag i Skandinavia. Høy arbeidsmaskin kostet minst kr. 60-70.000. - Skaden er sannsynligvis større på fabrikksbygningen enn på maskinene. Ca. 800 vindusruter gikk, men i vaktmesterleiligheten gikk ingen! Torsdag morgen overtok hirdens bedriftsvern vaktholdet!! Falkenhorst var om formiddagen og besa skaden. -

F. o. m. 6/11 innstilles dagtogene på Dovrebanen og Trondhjemstoget på Rørosbanen skal bare gå tre ganger pr. uke. -

Brev fra Beggerud til avisene. Privat til red. 2/10 44 nr. T54: a) Når det gjelder omtale av begivenhetene i Nord-Norge må dette ikke skje på en slik måte at leseren får inntrykk av at man vil utnytte våre ulykkelige landsmenns skjebne rent propagandistisk. I tillegg til de avisninger som er gitt av Pressabteilung i forbindelse med ledene i dagene framover (mal fanden på veggen!), bør pekes på hvor uendelig meget Nord-Norge betyr for oss alle både forsyningsmessig og kulturelt. Det bør pekes på den meget usikre framtid som den eldgamle del av landet går i møte, og at den bare kan reddes for Norge ved tysk seier. Man bør også peke på den ulykkelige skjebne til de titusener som må forlate hus og eiendom. Selv om det blir gjort alt mulig fra myndighetenes side (ordføreren i Tromsø rekviserte en fiskerskøyte og dro sydover med verdisaker og familie så byen er uten ordfører) for å hjelpe de evakuerte, betyr det allikevel en stor tragedie for alle det rammer. Stundens alvor må man til samling av alle gode krefter for å møte den truende fare som bolsjeviktropper på norsk jord betyr. Endelig bemerkes at det ikke bør høres over at NS igjen har fått rett med hensyn til begivenhetenes utvikling. b) Dagens Tagesanweisung bringer et utdrag av de taler som ekskongen og Nygaardsvold har holdt. Talene bes kommentert. -

I følge Svensk-norsk pressetjeneste befinner over 17.000 nordmenn seg for tiden i tysk fangenskap. Bare i de siste ukene er over 1.500 nordmenn blitt fengslet, for det meste som gisler. Over halvparten av de fengslede - 9.000 - er deportert til Tyskland. På Grini sitter 4.000 fanger. -

P R E S S E K L I P P.

Den finske by Rovaniemi er totalt ødelagt av de tyske tropper under tilbaketoget. -

Antagelig kommer det snart til å hvile to ukjente soldater under triumfbuen i Paris. Den annen vil bli en "ukjent soldat uten uniform" fra den "underjordiske arme".

Svenska Morgenbladet skriver i anledning frigivelsen av professor Francis Bull: "Her har en et eksempel - et av mange - på hvorledes et impulsivt, produktivt menneske, en av Nordens mest kjent kulturpersonligheter i løpet av tre av sitt livs beste år med tvang er holdt borte fra alt skapende arbeid. Hvilken skade for det norske, det nordiske, det menneskelige - og dette er bare et av de mange gapende sår i kulturens kropp, som nazismen har slått I samme notis meddeles det imidlertid noe som får hårene til å reise seg på hodet til leseren. Det er spørsmål om nazistene nå ikke har slått sin egen inhumanitetsrekord. Det viser seg at fra advokat Seeberg, hustru til den advokat Seeberg som omkom ved Westfalen-katastrofen og der til hennes datter er blitt arrestert. En kvinne som har vært enke i litt over en måned, en datter som nettopp er blitt farlös, ansees som passende objekter for Gestapos virksomhetsiver. De er nedsunket i dyp sorg, er det den omstendigheten som gjør dem til et så fristende bytte?" -

Domkirken i Aachen er bare lett skadet tross de voldsomme kamper, forteller Reuters korrespondent som har besøkt byen.

Det svenske dagblad "Dagens Nyheter" skriver: Om alle tyske byer utleveres til ødeleggelse kommer milliover av det tyske folk til ved krigen slutt å være fordømt til en landstrykers eksistens. Det beregnes at allerede nå går de utbombedes antall opp i 15 - 18 millioner. Å deporteres til Ukraine for å bygge opp det som ødelas i lykkens dager, kan komme til å fortone seg som en redning ut av den elendighet som utgjør resten av Killos tusenårige Gross-Deutschland. Og nå samler Hitler de siste, de militært ikke utdannede, de utilstrekkelig utrustede, restene av det tyske folk for å ofre dem til fiendens overmakt. For dette og intet annet er maningen med den håpløse kampen..... Skal de "andre" tyskere støtte Hitler like til siste slutt? Vi får se. Kanskje gjør de det ikke. Kommandanten i Aachen trosset allikevel til slutt ordren om å ofre alle tyskere under hans befaling. Til hovedkvarteret inngikk det sørgebudskap at han hadde reddet livet for 2.800 mann.

"Stockholmstidningen" skriver i anledning av kongjöringen om de norske forhandlingene: Meldingen blir sikkert hilst med tilfredshet av hele det svenske folk. Det er det første tegn på et fornøyet svensk-norsk samarbeid som alle må håpe på må bli forsterket og utvidet. Det må hilles med tilfredshet at det blir norske styrker som må sørge for at orden gjenopprettet. Det har den hele tid vårt hevdet at Norges suverenitet skal opprettholdes, og det blir ikke tale om å behandle Norge som okkupert land. Det vil gå en tid før hele Norge blir fritt, og det gjenstår store prøvelser, men når norsk politi befinner seg i Norge er det et godt tegn på at den tid ikke er langt borte da den del av landet som framdeles er besatt også vil være befridd. - Det finnes 19 leire for utdannelse av norske politistyrker i Sverige. Utdannelsen skjer under svensk kontroll og delyis med svenske instruktører. De øvrige instruktører er norske, som tildels har fått sin utdannelse i England. I enkelte leirer har det vårt drevet skyteøvelser med våpen utlant fra svenske magasiner. Utdannelsen er meget alsidig; det er lagt megen vekt på den fysiske trenings. Styrkene blir uttatt til polititrenings allerede ved mottakersentralen for flyktninger. -

Svenske aviser meddelet også at jakten på radioapparater nå er intens i Norge. Tyskernes hensikt er å få satt en stopper for all nyhetstilgang utenfra, og de vil også hindre at paroler skal nå fram til organisasjonene. Men nordmennenes hemmelige ordre finner alltid fram. -

Hjemmefrontens Ledelse har sendt en hilsen til befolkningen i Nord-Norge, hvor det bl.a. heter: Frigjørelsen er begynt. Våre allierte er rykket innover den norske grense og driver tilbake de tyske undertrykkere, som i 4 1/2 år har drevet sitt terrorvelde i landet. Norske styrker vil få den lange etterlengtede anledning til å delta i kampen. Alles tanker går til dere med smerte over de lidelser og tap dere må utholde, men også i glede over at frigjørelsen er begynt. Vi hilser dere i håpet om at hele landets frigjørelse ikke vil være langt borte.

N Y H E T E N E S Ö N D A G

Vi beklager at nyhetene på grunn av dårlig mottakerforhold ikke er så utførlige som vanlig.

Westfronten. De allierte armer fortsetter sin oppmarsj i Holland og i Tyskland, og forbereder en ny storoffensiv mot vest-tysk territorium. S for Scheldeunningen er all tyk motstand brutt sammen, og dermed er hele Belgia rentet for tyskere. Seks ukers intensive kamper er dermed avsluttet og de allierte har tatt over 12.000 fanger. N for Scheldeunningen fortsetter opprensningen på Walcheren, hvor tyskerne framdeles gjør motstand SØ for Middelburg. Over halvparten av det område på Walcheren som ikke er under vann er nå på de allierte hender. De allierte styrker forfölger de retinerende tyskere mot Maas, og står nå 2 - 3 km fra Maastricht, hvor tyskerne holder sin siste bro over elva. I Ø har briterne hatt en framrykning på 4 km og befridd området mellom Markkanalen og Maas. Ø for Nijmegen er tyske motangrep slått tilbake. Fredag ble Hürtgenskogen, SØ for Aachen, ryddet for tyskere. Den allierte front forskyves mot byen Euskirchen, og de små byer Vossenack, Schmidt og Germeter er helt jevet ned i jorden under de voldsomme nærkamper. Ifølge de siste meldinger har amerikanerne hatt god framgang i omegnen av byen Schmidt, som de holdt en tid, men senere måtte oppgi.

Flyangrep. 1.200 amerikanske bombefly angrep natt til søndag jernbanemål i Tyskland. Samtidig ble Hamburg og andre mål også angrepet. Lørdag angrep 1.100 tunge amerikanske bombefly med jagereskorte anlegg for syntetisk olje i Hamburg, Harburg og Gelsenkirchen-området. Britiske bombefly angrep mål i Ruhr og andre mål. Tunge bombefly fra Italia angrep mål i Regensburg. Et av krigens største luftslag ble utkjempet over Tyskland torsdag da 2.000 amerikanske bombefly med jagereskorte angrep Leunawerkene. 183 tyske jagere ble skutt ned i luftkamper, mens 25 ble ødelagt på bakken. Amerikanernes tap var 41 bombefly og 28 jagere. Tyskerne har ikke lenger tilstrekkelige jagere, og koncentrerer derfor de de har ved sine syntetiske oljeanlegg for å beskytte disse. Dansk pressetjeneste melder at det britiske flyvåpens angrep på Gestapos hovedkvarter i Aarhus torsdag var meget vellykket. Det skal være 110 drepte og 8 sårede. Man tror at gestaposjefen i Jylland er blant de drepte.

Østfronten. Russiske stridsvogner, kavalleriforband og infanteri står foran portene til Budapest etter å ha marsjert over den store Bugacipustan. I øyeblikket raser et kjempestlag SØ for byen, og russisk artilleri bombarderer byens sentrum. Situasjonen for de tyske tropper er kritisk, og tusenvis av byens innbyggere flykter vest- og sydvestover. Mangelen på transportmidler er skrikende og de fleste flyktninger må slepe seg bort til føts uten det aller nødvendigste. Tyskerne tar ikke det ringeste hensyn til de uandelige flyktningkolonnene, som brutalt drives til side av militærpolitiet. Russiske styrker står i Al-front (?), et viktig jernbaneknutepunkt ved Donau. I Øst-Preussen har russerne forbedret sine stillinger N og S for Goldap etter at de har slått tilbake tyske motangrep. - Finske styrker trekker sammen om Ivalo, og har nådd en by Tomali ved Ishavsværet. Tyskerne gjør hårdnakket motstand.

Italia. Det allierte kommisjon fra Italia melder at operasjonene på frontene er innskrenket til patruljevirksomhet. Fly har angrepet veien og jernbanen gjennom Brennerpasset og i Podalen.

Tito melder at allierte styrker har befridd Sibutz, ved den Dalmatiske kyst.

Hellas. Det foregår heftige kamper under tyskernes retrett i Hellas. Den romanske regjering er omdannet som følge av en note fra de allierte som hevder at våpenstillstandsbedingelsene ikke er blitt oppfylt.

Den russiske regjering har avslått en oppfordring fra den sveitsiske regjering om å gjenoppta de diplomatiske og kommersielle forbindelser.

Den største allierte konvoi som hittil er sendt er kommet uskadd fram og tilbake fra Russland.

Oslo. Forleden aften ble det satt opp en del plakater rundt omkring i Oslos gater. Den ene plakaten var et stort bilde av Kong Haakon og den andre var den gamle kjenningen: Tyskland seirer på alle fronter. - Tyskerne har sendt mange nye tropper til Elverum-Trysil-distriktet. Det beregnes at det i alt er ca 12.000 mann i dette distriktet.

DET NORSKE FLAGG valer nå over Kirkenes.

F R I T T L A N D

Nr. 96 - 1. årg.

Onsdag, 8. november 1944.

D E M O K R A T I .

Hva er demokrati? Spørsmålet er nokså ofte blitt framsatt i den senere tid, både direkte og i definisjonsform. Demokrati er ikke dette eller hint, som det og det. Også følger forskjellige svar.

Det er jo rimelig at man søker å klargjøre begrepene. Hva hensikten angår kunne det kanskje også være grunn til å se litt på den. Men den kan forsiktig være likegyldig. Det vesentlige for oss nordmenn er at vi er på det rene med betydningen av dette begrep som for oss både er en livsanskuelse og en statside. Vi vet hva det er. Ja, ikke bare vår viden, også våre følelser er med i bestemmelsen. Virkelig bevisste nordmenn vil alltid reagere positivt og riktig overfor en hver krenkelse av de demokratiske prinsipper. Og likevel - når begropet eller dets innhold skal formes i et klart og konsist uttrykk, kan det kanskje likevel falle litt vanskelig for mange. Det er jo så meget. Det er jo i grunnen alt hva vi forstår med norsk tradisjon. Det er vårt frihetskrav og vår selverkjennelse. Den historiske utvikling hos oss gjennom mer enn 200 år, Henrik Wergeland og Fridtjof Nansen, det er Norge. Å samle alt dette som vi i disse år har kjempet for i en eneste setning er meget vanskelig. Svarene vil ganske sikkert også bli mange og meget forskjellige, alt etter den enkeltes innstilling. Men, finnes det allikevel ikke et kjernemoment bland alle de mange, et som alle de andre på en eller annen måte går opp i?

Det har kanskje også sin betydning å finne det nå da man på nytt kan og skal begynne å definere hva man mener og vil. En gang sa man om friheten at den var retten til å gjøre alt hva loven tillot, men vi har oppdaget at det i så fall kommer an på hvem lovgiveren er. Quislings lovgigning har drept friheten i Norge og det kan lovgivningen også gjøre, selv om lovgiveren er langt klokere enn "vår fører" har vært. Likestår men enkelte påstå at demokrati er alminnelig stemmerett. Under forutsetning av at den fungerer som den skal, er den et viktig ledd i den demokratiske konstitusjon, men misbrukes den på en eller annen måte, noe vi også har sett eksempler på, blir den et farlig våpen i politiske ergjerrigheters og maktmisbrukeres hender. Fra nazihold hører vi stadig framhøvet at vi står i et valg mellom nazistene eller kommunistene og at det ikke finnes andre veier enn disse to. Demokratiet er avgått ved døden. Mulig at så er skjedd både hist og her i Europa, men var det tilfelle i Norge, ville en norsk individualisme også være opphört å eksistere, og at så ikke er tilfelle kan overbevisende dokumenteres. Nå som i gamle dager står den like stell i kampen mot ensretting og kollektivism. Først den dag den oppgir sin motstand og bøyer nakken under massementalitetens alt begravende flodbølge, er demokratiet dødt. Da har også Norge opphört å eksistere, men så langt ser i dag ikke en eneste av individualismens fiender.

Demokrati er den enkeltes rett til å hevde sin selvstendighet innenfor den naturlige begrensning og ikke innenfor grenser som villkårlig kan opprettes av lovgivningen. At denne selvstendighet helt eller delvis bør ofres for det hele vel, er en frase hvormed makthavere eller maktstreveren søker å forsvare sine overgrep mot de personlige, d.v.s. demokratiske rettigheter.

Det var et menneske, heter det hos en av de gamle filosofer, ikke fordi det gikk på to, kunne snakke og utføre en hel rekke tillærte kunststykker, det var et menneske, ikke en gang fordi det kunne tenke, men fordi det krevet å få være seg selv.

R O O S E V E L T F O R A G A N G ?

Et amerikanske presidentvalg for i tiden interesserte utenfor USA hovedsakelig börsene og forretningslivet i våre dager er et amerikansk

presidentskifte en sak av verdenspolitiske betydning.

I tolv år har nå Roosevelt sittet med makten, og blir han gjenvalgt, kan han få en lengre "regjeringstid" enn den gjennomsnittlige i et arvelig monarki, og med langt større makt. I en av menneskehets mest avgjørende epoker har Roosevelt sterke personlighet preget verdenspolitikken, og mange av de trær som dirigerer handelsone i Europa, løper sammen i hendene på Roosevelt og hans medarbeidere. Under hans målbevisste ledelse har USA forlatt isolasjonismen og medvirker positivt for å bygge opp igjen verden. Hans utenrikspolitiske oppfatning har også påvirket motstanderne, og på dette punkt er det ingen motsetning mellom han og hans konkurrent til presidentverdigheten, Dewey. Det amerikanske folk er så definitivt vánet opp til bevissthet om at deres framtid henger nøye sammen med den øvrige verdens skjebne, at en tilbakgang til isolasjonisme etter krigen er utenkelig.

Dewey mangler helt Roosevelts erfaringer om europeiske og internasjonale forhold, og det samme gjelder de medarbeidere han eventuelt ville velge. Det er ingen grunn til å tro at selve krigføringen ville bli mindre energisk under republikansk enn under demokratisk styre, men et systemskifte i USA ville sikkert få det felles allierte politiske maskineri til å knirke.

Demokratene har nå hatt makten så lenge at de ustabile velgerkarene i normale tider sannsynligvis ville ha svingt over til republikanerne. Roosevelt har i løpet av sin "regjeringstid" også skaffet seg mange motstandere, bl.a. storfinansen og den overveiende del av pressen, og for en tid siden anså man det for meget tvilsomt om han ville bli gjenvalgt. I løpet av de siste månedene har imidlertid opposisjonen tydeligvis svingt sterkt. De store arbeiderorganisasjonene har riktignok kritisert Roosevelts lønnspolitikk skarpt, men alternativet Dewey med hans forankring innen storfinansen gir dem ikke noe valg, da et tredje parti alltid har vist seg å være et mislykket og splittende eksperiment. Den gamle faglige sammenslutning Federation of Labour inntar fremdeles sin formelt nøytrale holdning, men den yngre Congress of Industrial Organisation har energisk kastet seg inn i valgkampen på Roosevelts side. Majoriteten av soldatene i felt stemmer antagelig på Roosevelt, og mange mer ubestemte velgere vil foretrekke ham for å slippe å "bytte hest" midt under den store kraftprøve som nå pågår. Det vil sikkert også virke inn at Amerika under Roosevelt har vunnet årefulje seire både i Europa og mot arvefienden i øst, uten at tapene ennå tynger den livskraftige nasjonen. Og det er rikelig med penger og ingen arbeidsløshet i USA.

Men USA er et kontinent hvor store motsetninger og brytninger gjør seg gjeldende, og velgermassene er meget lett bevegelige. Overraskelser som går stikk mot de mest omhyggelige valganalyser, kan derfor alltid tenkes, men om Roosevelt vinner, blir det etter all sannsynlighet med knappo flertall enn det foregående valg. Den siste valganalyse fra republikansk hold, altså fra motstanderne, konkluderer med at de to presidentkandidater har omrent like mange "sikre" stemmer.

F I N N L A N D O G R U S S I A N D .

Underfredsforhandlingene mellom Finland og Russland uttalte Stalin håpet om at forholdet mellom de to land for framtiden måtte bli godt. Etter fredsslutningen har det skjedd store forandringer i forholdet mellom landene, og det ser ut til at Stalins representanter i Finland på en verdig og klok måte arbeider for å gjennomføre hans politikk. Den finske orienteringen er gått lettere enn noen hadde regnet med, og finnene uttrykker nå sin glede over russernes taktfulle opptræden. Kontrolldelegasjonen forlanger at fredsvilkårene skal overholdes, men opptrer korrekt og blander seg ikke mer i de indre finske forhold enn fredsbetingelsene tillater.

Eh av grunnene til at dat så ofte omtalte "gjensidige hat" kan forsvinne

så fort, er nok at det blant de brede lag av folket aldri har stukket så dypt som nasjonalistene har gjort gjeldende, men det er ikke bare arbeiderklassen som ønsker et godt forhold til Russland - på borgerlig hold er stemningen for finsk-russisk vennskap minst like sterk. Ingen vil lenger høre tale om Finnland som "vestens utpost mot østens barbar"; nå er landet blitt "broen mellom vestlandene og Russland".

Russerne har på sin side gjort mye for å skape grobunn for omorienteringen. En av årsaken er paradokslig nok luftangrepene, idet finnene ikke har kunnet unngå å legge merke til at russerne ikke har ødelegg mer enn militært nødvendig. Dessuten har finnene innsett Russlands militære makt som gjør det umulig for Finnland å leve som selvstendig stat hvis det skal hevde sin posisjon som "utpost mot øst". Samtidig har tyskerne gjort hva de har kunnet for å lette omorienteringen. Händelsen i Nord-Finnland skapte en voldsom forbitrelse, og etter ødeleggelsene av Rovaniemi kan en si at krigen mot Tyskland er blitt populær.

N O R G E S N Y T T

En norsk flyktning, sammen med sin hustru og 7-årige datter, ble lørdag forfulgt 4 km inn over svenskegrensen av en tysk patrulje. Det hadde snedt og det var derfor lett for den tyske patrulje å følge flyktningenes spor. De hadde oppdaget fluktversøket et stykke innenfor svenskegrensen. Like før grensen brøt hustruen sammen, og mannen måtte etterlate henne i skogen mens han selv fortsatte flukten over grensen sammen med sin datter. Han tömte hele sitt pistolmagasin mot forfølgerne da han var over grensen og en av tyskerne falt om. Når orket heller ikke datteren lengre og han måtte også la henne bli tilbake i skogen. Selv kom han til slutt til bøbodd strøk. I mellomtiden hadde hustruen kommet seg en del og fulgte etter i sporet, hun fant sin datter og slo seg sammen med henne ned i en lave, hvor svensk militær og politi fant dem. - Den tyske patrulje måtte gi opp jakten langt inne på svensk område. Da de kom over en svensk tömmerhugger truet de denne med sine våpen til å vise dem veien tilbake. Han viste dem en snarvei og dette var grunnen til at de da ikke traff moren og datteren som kom gående i farens spor.

Lørdag 4/11 kl. 14 kom tre mann inn på Levahn mok. Verksteds kontor og bad om å få låne telefonen. Da disponenten spurte hva det gjaldt, fikk han en pistol i magen. Kl. 15.30 eksploderte det inne i fabrikken. Skaden er ca. 1/2 million kroner.

Mandag 6/11 inntraff en voldsom eksplosjon i hirdstabens lokaler i Krigsskolen. Det fortelles at noen personer som senere oppholdt seg utenfor bygningen var tatt som gisler. - Det advarer i den forbindelse mot å stille seg opp utenfor steder hvor det er foretatt sprengninger eller hvor angivere er blitt skutt, idet det er lett tenkelig at det vil bli tatt gisler blant de nysjerrige.

En eksplosjon er også inntruffet på Etterstad Bensinstasjon mandag kl. 19.50. -

I Kristiansand er advokatene Ragnar Pehrsen og Gullestad og fabrikkeier Krauss jun. arrestert. - I Hynnekleiv er 12 mann arrestert. -

Tyskerne foretok lørdag omfattende arrestasjoner på Heggedal. Tyskerne brandt her opp en hytte hvor de fant sender og mottaker. -

Brev fra Tromsø 25/10 44: Takk for brev. Bare en liten hilsen med leilighetspost, første på tolv dager. Alt er bare rot, kaos, vanvidd. Byen full av alle slags rømlinger og ennå har vi 30.000 som skal skaffes hus. I dag har de vært i sørbyen fra 7 - 15 i hvert hus. Det blir vår tur i morgen og vi regner med å få ca. 10 - 12 mann. Hele huset blir ramponert. Hvor skal vi gjøre av oss? Vi pakker for livet og sender bort. "Tirpitz" ligger i Nakkøybotten, fly og skyting, alarmen. Alt blir sprengt i Finnmark, i går kaiene i Honningsvåg. Det siste de sprengte i Vadsø var fylkesmannsboligen og kirken. Rop det ut at vi flykter ikke for og frykter ikke for russerne, men tyskerne. Det er de som ødlegger alt. Sprengning forberedes av hele havnen her. Lite mat, alle skifter rekvisert til evakueringer. Hurtigruteskipene er alle som en tatt til hospitalskip. Det strømmer inn sårede. Provisoriske lasarett over hele byen. Lasaretet er evakuert til Hamnvik, sykehuset skal til Gibostad. Jeg greier ikke å samle tankene, du får prøve å tyde dette knøtet. Jeg har en masse å gjøre med evakueringen, men som sagt det er ikke russerne vi evakuerer for. Humøret er dog i behold.

NYHETENE TIRSDAG

Vestfronten. Britiske styrker har tatt frid i Middelburg på Walcheren i Scheldedeltaet. I følge korrespondentskildringer var det slik fram at inntagelsen av byen nesten kunne kalles en landgangsoperasjon. Etter noen mindre sammenstøt med tyskerne overga hele byens besetning seg. Det er inntil nå tatt 1.500 fanger, mens det i alt på Walcheren og Syd-Beveland er tatt 7.000 fanger. Etter at Middelburg og også Beerd er befridd, er opprensningen på Walcheren nesten avsluttet. Den allierte flåte renser raskt opp innsendingen til Antwerpen, hvis havn i aller nærmeste framtid vil kunne motta de allierte forsyningsskip. - Sør for Maas er Willemstad, hvor tyskerne har sitt siste ferjested over elva, befridd. Byen var en av tyskernes to siste motstandsrommer. Ved den andre tommen, ved IJerdijk, kjemper polske og amerikanske styrker framgangsrikt. - Sør for Aachen fortsetter amerikanerne framrykkingen inn i Tyskland gjennom Hertogenbosch.

Flyangrep. Amerikanske fly angrep natt til torsdag Koblenz og Gelsenkirchen, to viktige oljeknaster. Amerikanske fly har også angrepet oljeraffinerier i Hamburg - Harburg - området. Allierte tunge bombefly fra Italia har for tredje gang på rad angrepet mål i Wien-området.

Østfronten. Russiske forsterkninger og forsyninger er ført fram mot Budapest, hvor det raser voldsomme kamper sør for byen. Lørdag ble den store Margareta-broen over Donau sprengt i luften. Sprengningen skal være utført av noen innbyggere som kom over tennarordningene til de tyske undermineringer. Da broen styrtet i Donau var den stappende full av tyske kjøretøyer, tanks og soldater. Russiske styrker kjemper mot tyske tankavdelinger og SS-infanteri som tyskerne har kastet inn for å stanse russernes framgang. Folkene i byen blir tvunget til å bygge befestningsanlegg, mens tyske ingenører tar ned maskiner for å føre dem til Tyskland. I Ungarn har russerne fortsatt framgang på de andre frontavsnitt. - I Jugoslavia har jugoslaverne tatt Lionastin, og har kontroll over hele grensen mellom Jugoslavia og Hellas. - Tyskernes motangrep ved Goldap i Øst-Preussen avtar i styrke etter at de har hatt store tap. - Tyskerne i Nord-Finnland har mistet sin siste basis på Ishavsveien, Ivalo. Erobringingen av Ivalo letter foreningen av de finske og russiske styrker som nå står omrent 70 km fra hverandre.

Italia. I Italia har polske styrker brutt gjennom sterke tyske stillinger sør for Forli og tatt landsbyer som dekker veien til byen fra SV.

Østerrike. Fly fra amerikanske hangarskip har angrepet Mantua, hovedstaden på Filippinene. På Leyte fortsetter amerikanerne framrykkingen uten å møte motstand.

Stockholm. Utenriksminister Trygve Lie, Justisminister Torje Mold og medisinaldirektør Evang er reist til Moskva. De kommer til å være til stede ved novemberfestlighetene og utenriksministeren vil overbringe den norske regjerings hilsen og lykønsking.

Danmark. Danske patrioter har igjen øvet en ønestående død. Mandag ettermiddag tvang fem danske patrioter Danmarks største togferje "Storebelt" til å løpe inn på svensk havn. "Storebelt" gikk fra Korsør på Sjællands vestkyst og var bestemt for København til reparasjon. Etter å ha forlatt Helsingør, hvor den måtte vente et døgn pga. storm, og da den befant seg i Sundet mellom Sjælland og Sverige, dukket plutselig fem bevepnede menn opp på broen. De holdt den 27 mann sterke besetning i sjakk, mens de befallte kapteinene "i frihetsrådets navn å føre ferjen til Sverige." En tysk minnesveiper ledesagte ferjen, men en av patriotene ga maskinisten ordre om størst mulig fart, og med 18 mils fart sto ferjen over til Sverige, hvor den dampet inn i Helsingborgs havn.

Stalin holdt på årsdagen for oktober-revolusjonen mandag en tale hvor han bl.a. uttalte: Krigens fjerde år har vært et år med avgjørende seire for sovjet-armeen og våre alliertes armeer. Denne gang har tyskerne måttet føre krig på to fronter og er kastet tilbake til Tysklands grenser. Den russiske armé har ikke som før kjempet alene, men sammen med våre alliertes styrker. Teheran-konferansen har ikke vært forgjøves. Beslutningen om samtidig å tilføye Tyskland slag fra vest, syd og øst er utført med overraskende presisjon. Han uttalte om hjemmefronten at krigsproduksjonen, tross midlertidig tap av territorium, stadig er intensivisert. Sovjet-Unionens folk respekterer nabofolkenes rettigheter og uavhengighet og har alltid vist seg berett til å leve i fred og forståelse med nabolandene. Dette er grunnlaget for at våre forbindelser med alle frihetskende folk kan utvides og forsterkes.

FRITT LAND.

Nr. 97 - 1. årg.

Fredag, 10. november 1944.

DE SOM BLIR SKUTT PÅ GATEN.

Hvorfor blir vi ikke moralisk opprikt når vi hører at en nazihåndlanger er skutt på gaten? - Til oppbygelse for N.S. stiller dette spørsmål i partisavisene av h.r.adv. Albert Wiesener, som ikke selv er partimedlem, men helt på egen hånd dyrker "verdens seierherre"; (slik kalte han nazismen for fire år siden). Kanskje vi kan få hjelpe herr advokaten litt med å finne det riktige svar på spørsmålet.

Det første vi da husker på, er selvsagt at det råder aktiv krigstilstand mellom Norge og Tyskland. Det annet vi må huske er at kampmetodene i denne krig bestemmes av Tyskland. Tyskerne har systematisk sprengt de grenser som var blitt trukket for en civilisert krigsførelse og før en okupasjonsmakts rettigheter i et okkupert land, - de har ikke nøyd seg med militær okupasjon men ved hjelp av norske redskaper innført et rettsstridig terrorvelde i Norge. Formene for vår kamp har nødvendigvis måttet ta farge av dette.

Når da en av de menn herr Wiesener sikter til, blir skutt, da er det to tanker som naturlig melder seg. Den første: Denne mann var altså en såpass farlig hjelper for Norges motstander i krigen, at det ut fra hensynet til vår krigsførelse var grunn til å skyte ham. En skarpskytter som har en fiendtlig avdeling på kornet, resonnerer på samme vis: Han prøver i sær å skyte de av motstanderne som kunne gjøre mest skade. - At denne krigsførelsen antar andre former enn de rent militære, kommer av at tyskerne og deres hjelgere har utvidet krigen ut over det militære området, ikke bare i formen, men også i realiteten.. de fleste av deres sivile fanger har ikke gjort annet enn hevde de rettigheter folkeretten tilkjenner dem! Som svar setter nordmenn seg undertiden ut over den militære form, men aldri utover realiteten: vi fører ikke krig mot andre enn de som deltar i angrepet på oss.

Den andre tanken som ligger når ved et slikt dødsfall, er denne: Mannen var norskfødt og likevel gjorde han tjeneste for Norges fiende. Han var mer enn en vanlig krigsmotstander; han var derutover også en mann som etter norsk lov er straffskyldig. Vi kan derfor ikke se i koden på ham som på f. eks. en fallen tysk soldat. Og det gjør ikke stor forskjell om mannen vår angiver eller som herr Wiesener heller vil "bare" en statspolitimann på boddelferd i fiendens tjeneste.

Men vi nordmenn lengter mot den tid da slike folk kan være sikre på å bli behandlet etter vanlig norsk rettspraksis. Det er ikke vi som liker lovloshet; vi ønsker å føre krigen fram til seier, for at lovlosheten skal forsvinne sammen med nazismen!

UKØVERSIKT.

Først nå har de britiske styrker i Nederland kunnet høste fruktene av den strategiske situasjon de skapte da de gjorde spranget over Eindhoven til Nijmegen i september og dermed utsatte tyskerne i den sørvestlige del av landet for en flanketrussel over hele strekningen Nijmegen - Hertogenbosch - Tilburg - Turnhout - Antwerpen. Under heftige kamper har de nå kunnet trekke hele sin venstre fløy etter seg og etablert en front som i store trekk følger Maas nedre løp. Derved er to viktige mål nådd: Innseilingen til Antwerpens havn er frigjort, og det er skapt utgangsstillinger for offensive operasjoner over bredere front i Gelderland. Hvor snart disse vil følge, er vanskelig å si, selv om det lenge har vært meldt om store oppmarsjbevegelser i den britiske sektor. Noen tid må det vel ta for den nye forsyningsstrøm gjennom Antwerpen når selve frontsonen, og det er mulig at nye forberedende enkeltaksjoner må til før man kan sette inn en større offensiv med støtretning på tvers av tre større elvearmer. Også andre faktorer virker hemmende: Det tette hollandske kanalsystem som vanskelig gjør

rask utvikling av større panserformasjoner, de oversvømmelser tyskerne har foranledet og det dårlige vær som er til sjene for både landtransport og flyaktivitet.

På den øvrige del av vestfronten er det bare mindre forskyninger, men luftoffensiven fra vest over et stadig økende trykk på Tyskland, et trykk som ikke først kan komme til å få avgjørende følger både for produksjonen, transporten og i siste instans også for motstandsevnen ved selve fronten. I oktober satte de vestalliertes flyvåpen ny månedrekord, med over 100.000 tonn bomber; det er mer enn tyskerne under hele krigen har kastet over England (de flyvende bomber medregnet), og når man vet hvor medtatt enkelte byer og strøk i England er, kan man tenke seg hvordan det ser ut i Tysklands industristrøk.

På østfronten foregår det harde kamper både i Kurland og Øst-Prusser, men det er bare i Ungarn at uken har brakt en større frontforskyning. Her skiftet russerne på tradisjonell måte tyngdepunktet for sine angrep, fra Debrecen-sektoren til området mellom Donau og Tisza, hvor en offensiv med ulønnsomt stort kraft satte inn og i løpet av få dager brakte russerne til Budapest, hvor det ble utkjempes et avgjørende slag. Selv om tyskerne en kortere tid kan holde byen ved å kaste inn SS-styrker uten hensyn til ofrene, er Ungarn en tapt posisjon for dem. Med de begrensede styrker tyskerne har til rådighet, ble landets skjebne i grunnen avgjort allerede da Rumania kapitulerte og de lett forsvarbare fjellstillingene i Karpatene og de transsilvanske Alper kunne utfankeres av det russiske panservåpen. Da russerne gjennom det sørlige Rumania langs Donau og Temesdalene trengte opp mot den ungarske slette, ble fjellstillingene i den østlige del av landet truet i rygg og flanke, og tyskerne ble tvunget til å sette inn sitt kostbare panser i det store slag ved Debrecen - som jeg nevner. Omrent samtidig inntraff de politiske begivenheter i Ungarn som stilte ytterligere krav til de tyske besettelsestropper, og resultatet er det sammenbrudd av de tyske stillinger som nå har funnet sted. Og for russerne er Budapest bare en stasjon på veien. Bak Budapest lokker Wien-linjen, som spesielt senkningen mellom Alpenes utløpere og Karpatene, en av de klassiske innfallspartier til Sentraleuropa. Og den er ikke noe trangt defilé, man regner at det i moderne krig vil kreve en halv million mann å holde den. Kan Tyskland i dag avse så store styrker?

På de øvrige krigsteatre, på havsfronten, på Balkan, i Italia og det fjerne Østen er det overalt i siste uke framgang i rapportene fra de allierte stridskrefter, men forskyningene er ikke store. Vi er tydeligvis igjen inne i en mellomfase av krigen, med oppmarsj og oppklaring ved overgang fra høst til vinterfelttog og kanskje med forberedelser til skifte av tyngdepunkter.

2 MEDDELELSE FRA ANSVARLIG NORSK HOLD.

Vi vet ikke sikkert hvordan krigen kommer til å sluttet; men vi vet at vår innsats i denne krigens sluttfase kan bli avgjørende for vår stilling. Det kan tenkes at tyskerne kapitulerer etter nederlag på tysk jord, men det er også mulig at kampen blir tatt opp her før det er slutt i Tyskland. Våre vepnede styrker gjør sin innsats og er beredt til å bære de ofre kampen kommer til å kreve, men vi andre? Er vi beredt? Står vi ferdige til å gjøre vår plikt og til å bære de tap krigen fører med seg? Det er noe annet å føre krig enn å holde ut under 4 års okkupasjon. Mange hundre er fallt på hjemme-fronten, flere titusender sitter i fengsel eller konsentrationsleir eller har måttet flykte, men det store flertall har kunnet fortsette sitt arbeid og har ikke fått den biologiske krig inn på livet. Krigshandlingene kan virke som et voldsomt sjokk, men dette må ikke lamme oss slik som det gikk i Frankrike og Belgia i 1940. Det var noe ganske annet i år. Denne gang flyktet de ikke ut på veiene i panikkartet flukt, men fulgte Eisenhowers ordre om best

mulig å sikre sin personlige sikkerhet og samtidig gjør sitt beste for å hjelpe de allierte. Det store flertall gjør sin innsats ved å holde seg i ro og ikke ligge i veien for de militære. Alle som ikke tilhører hjemmestyrkene gjør den beste tjeneste ved å holde seg i ro men være bereedt til å hjelpe seg selv om det.

En dag må tyskerne be om våpenstillstand, men selv da er ikke vårt arbeid avsluttet. Sannsynligvis vil de tyske soldatene være så trette at de ikke ønsker mere krig, men vi må være forsiktige. Det kan finnes desperate elementer som kan begynne å rase på egen hånd. Vi bør avholde oss fra alle utfordringer mot tyskerne etter våpenstillstanden. Har vi grelet å bevare fatningen under 4 års okkupasjon, kan vi også grete å bevare fatningen i den tid som vil gå inntil tyskerne er avsponet.

I tiden etter våpenstillstanden melder det seg mange og store oppgaver. Regjeringen sammen med Hjemmefrontens Ledelse har planene ferdige, og nå da tidspunktet for frigjøringen av landet nærmer seg vil vi nevne noen av oppgavene. For det første må vi naturligvis gjøre alt for at de militære operasjoner kan skje så raskt og effektivt som mulig. Vi må dessuten ha nødvendige forsyninger av mat, klær og brensel og forberede rettsoppgjøret med norske nazister og tyske krigsforbrytere og ta fatt på den store plan om fullt arbeid for alle arbeidsføre.

Det er et nødvendig vilkår at ordre og kungjøringer fra den norske regjering og de militære myndigheter blir spredt hurtigst mulig og helt korrekt. Til opplysningsstjenesten trenger vi hele folkets hjelp i den første tiden.

NORGES NYTT.

7

Statpolitifullmektig Thorhus ble lørdag 4/11 ved 9-tiden om morgenen skutt da han kom ut fra Munkedamsveien 55 hvor Statpolitietes skole holder til. Gjerningsmannen kom sykende og fyrt av flere skudd mot Thorhus på kloss hold, uten å gå av sykkelen. Siden syklet han rølig videre. Folk i gaten foretok seg intet. Thorhus var kjent for å oppdre voldsomt mot restauranter. -

Lørdag 4/11 ble löytnant Leif Svenning, f.t. sekretær i Landbruksdepartementet skutt av tyskerne "under fluktforstå". Ingen har sett ham etter han forlot sitt arbeid i departet lørdag middag. Hans hustru som er nesten lam etter slag for noen år siden, fikk beskjed om at Svenning var kjørt til Kriegslasarettet. Han må da sannsynligvis ha levet en stund etter "fluktforsøket". Antagelig har Gestapo skutt ham rett ned. Liket er ikke utlevert. -

Lørdag 4/11 ble politifullmektig Kjell Magnussen skutt rett ned av Gestapo i sin leilighet da han skulle gå inn i badet. -

Lørdag 4/11 ble politiinspektør Mikael Klavenes Stavnum og politifullmektig Arnesen anholdt av Gestapo. -

Onsdag aften inntraff det en voldsom eksplosjon i Oslo Svisebrdrift. -

FØLGENDE OPPROP ER SENDT UT TIL BEFOLKNINGEN I NORD-NORGE.

TIL BEFOLKNINGEN: Ved forråderi av en finsk regjeringsklikk er rømmingen av en del av Nord-Norge blitt en militær nødvendighet.

I løpet av denne rømmingen er en evakuering av sivilbefolkingen i dette området utvilsomt nødvendig, idet motstanderen har bevist at han i de av han besatte områder hensynsløst og brutalt tvinger sivilbefolkingen til innsats for å oppnå sine mål.

Dette medfører at den bolsjevikiske motstander ikke kan overlates noen som helst underbringels eller eksistensmulighete i kampområdet. Alle sådanne innretninger som husly, befordringsmidler og forrådslager av levnsmidler må ødelegges eller bringes bort.

Dermed blir befolkningen i dette området fratatt eksistensgrunnlaget, slik at den, for å kunne opprettholde livet, må evakuere til de norske områder som framdeles blir beskyttet av den tyske vernemakt. De tyske befolkningens myndigheter erklærte seg av denne grunn bereedt til å understøtte med alle til rådighet stående muligheter den tilbakeføring av befolkningen som de norske myndigheter gjennomførte. I egen interesse er også alle midler til selvhjelp å utnytte i videst mulig utstrekning. Avgjørende for at

en fullkommen gjennomførelse av evakueringenforetagende skal lykkes er framfor alt en helt gjennomfört utnyttelse av alt kuttermateriell som står til disposisjon i det området for avtransporten. Kuttereiere som forsøker å unndra seg gjennomføring denne oppfordring, må rekne med de skarpeste motforholdsregler, som beskytning og senking av båt og besetning. Den som ikke følger denne utvetydige anvisning forårsaker selv at han og hans familie derved utsatt for dødelig fare å gå den nordhørske vinter i møte uten husly og ernæringsmuligheter. Oppropet er undertegnet av Terboven og Rendulic og trykt på rødt papir. Trykkfellene er gjengitt.

NYHETENE TORSdag.

Vestfronten. Seks amerikanske divisjoner under kommando av general Patton har gått til angrep mellom Metz og Nancy. Amerikanerne har god framgang, og har rykket fram opptil 5 km, enkelte steder står de bare 3 km fra veien mellom Metz og Strasbourg. Torsdag ble det opprettet to nye bruhoder på den annen side av Moselle N for Metz. Elva Seille er forsert, og Cheminot, 16 km S for Metz er inntatt. Over 200 amerikanske bombefly med jagereskorte angrep torsdag mål i Metz. S for Aachen rykker amerikanerne fram tross heftig motstand. Tyske motangrep er slått tilbake. Polske tropper har inntatt Oberdiijk, tyskerne siste bruhode på sydsiden av Maas. De ryddet området med tanks og flammekastere etter at de hadde brutt gjennom betongverkene. På Malcheren er all tysk motstand opphört. - Montgomerys hovedkvarter opplyser at 21. allierte armegruppe har tatt mellom 38 - og 40.000 fanger. - Visestatsminister Attles uttalte torsdag i Underhuset: Fra den nederlandske regjering har vi fått et offisielt dokument der Nederland forbeholder seg ^{som} /erstatning et passende tysk område, enten som avstølse eller lagt inn under nederlandsk interessesfære. Den britiske regjering vil støtte alle rimelige territorielle krav på Tysklands bekostning.

Flyangrep. Tunge amerikanske bombefly eskortert av jageres bombet torsdag morgen mål i Ruhr. Bedriften for framstilling av syntetisk olje i Hamburg-Ruhr-distriktet, Leunawerkene og fiendtlig skipsfart ble angrepet. Bombefly fra Italia angrep tyske rettetruter i Jugoslavia.

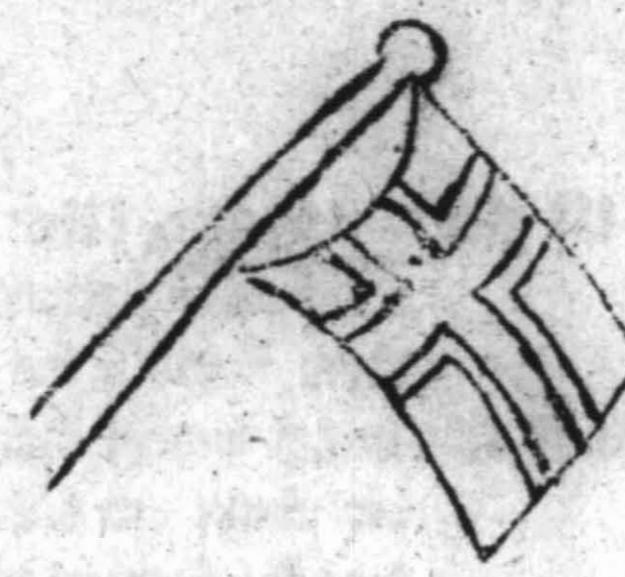
Ungarn. Det raser heftige kamper S for Budapest.

Amerika. Roosevelt er med stor majoritet blitt valgt til president for 4. gang. Han er sikker på et betydelig flertall både i Representantenes Hus og i Senatet i Moskva. Trygve Lie, Terje Wold, ambassadør Andvord og Jens Schiye kom tirsdag til Moskva. De ble mottatt av visestatsminister Maisky og flere framtrædende russiske personligheter foruten det diplomatiske korps og et åreskompani. Trygve Lie hadde onsdag en lang konferanse med Maisky.

Kong Haakon har sendt et telegram til president Kalinin i anledning av årsdagen for oktober-revolusjonen. Telegrammet ble i går gjengitt i Moskva-kringkasteren.

Stockholm. Den svenske regjering har gitt den norske regjering et lån på 100 millioner kroner til dekning av norske utgifter i Sverige i de nærmeste 6 mnd. Churchill uttalte torsdag i en lunch hos borgermesteren i London bl.a. om begivenhetene i 1944 at de er langt større enn i 1943. Rom, Athen, Paris, Brüssel og Beograd er befridd, og befolkningen selv har en stor del av åren for befrielsen. I øst og i vest står allierte fortropper på tysk område. Ubåtfaren er avverget i all fall for en tid. I en av de siste månedene ble ikke eneste skip senket, bortsatt fra et som ble senket på månedens aller siste dag. Spreng og brandbomber har regnet ned over Tyskland. Ikke har vi hatt og ikke får vi 1/10 del av den påkjenning som de har fått som først begynte med disse angrep. Slik ser stillingen ut, og det er forståelig at vi håper på seier i 1945. I Teheran i fjor ble planene lagt, og det er på tide å få en ny tremaktskonferanse for å stanse menneskehets lidelser. Utfallet av presidentvalget i Amerika har i høy grad bedret utsikten til å få et siktet møte i stand. Jeg må kunne si at jeg personlig gleder meg over at mitt samarbeide med Roosevelt skal fortsette i de månedene som kommer. Hvor ofte er ikke fruktene av et stort slag, som det i Normandie, blitt bortkastet p.g.a. manglende kraft i forfølgelsen, men her så vi hvordan ~~an-~~ ultatet ble. Selvfølgelig må det komme et tidspunkt da forfølgerne har trukket til seg de ytterste av sine forsyninger og floden som kommer nærmere sine depoter kan gjøre holdt. En pause er ungåelig. Nye og store operasjoner vil bli satt i verk i de månedene som kommer.

FRITT

LAND

Nr. 98 .. 1. årg.

Mandag, 13. november 1944.

HVA KAN HENDE I NORD-SKANDINAVIA.

Under denne titelet skriver "Svenska Dagbladet"s militære medarbeider: "Dagens bilde av krigen i Nord-Skandinavia tegnes kanskje best ved å angi de tre viktigste tyske hovedgruppene avstand fra "hjørnet" ved treriksryøsa. Hit har Iuonio-gruppen 20 mil, Vuotso eller Ivalo-gruppen nesten 40 mil og gruppen sør-Varangerfjorden også omkring 40 mil. Begge de to norske grupper har 25 og 20 mil til Laksolv, hvorfor Ivalogruppen som har lengst og dårligst vei kan risikere å bli avskåret hvis det lykkes russerne i nord å rykke hurtig fram. Det nærmeste problem den tyske tilbaketogsplan må beskjefte seg med er å sinke den russiske framrykning, så at Ivalogruppen når Finnmarksvinden i vest, enten det skjer over Laksolv eller over det 7 mil lenger vest beliggende Alta. En passende stilling kan velges ved Tanaelv noe mere enn 5 mil vest om den nævnte front. Stillingen kan slutte seg til enten Varanger fjordens indre del eller - hvis Varangerhaivåya oppgis - følge Tanaelv til Tanafjorden. Hvilket alternativ som velges foreligger muligheter for å oppnå et brudd i russernes frammarsj. For å sikre retrettveiene syd om Enare må den tyske plan også regne med et eller annet sted østfor Enare å stanse russiske forsök på å nå Ivalo, for å falle i ryggen på de styrker som retterer fra Vuotso nord over Ivalo. Noen russisk framrykning nord og vest for Enare er neppe tenkelig. Russisk forstyrrelse av tilbaketogsveien mot Laksolv kan bare skje ved skiløperavdelinger som har å tilbakelegge 10 mil gjennom ødemarken. Det må dog tillegges at skiløperforband opererte på denne avstand under den finsk-russiske vinterkrig og senere i Østkaret. Resultatene kan dog ikke bli annet enn rent tilfeldige. Et langt vanskligere problem kan oppstå for den tyske retrett, om finnene lykkes å ta seg fram over Iuonio og de 17 mil dorfra til treriksryøsa. Finnsk-operasjoner har etter våpenstillstandsbetingelsene ikke annet formål enn å avvirke de tyskere som 19/9 befant seg i Finland. Kan denne oppgave tolkes så, at finnene må fortsette operasjonene etter at de tyske styrker er fordrevet fra finsk jord kan en tysk plan om å skape en ny stilling langs Skibotndalen eller Lyngselva bli vanskliggjort. Et finsk angrep på området mellom treriksryøsa og Lyngsfjord allerede før de to tyske grupper har nådd vest om dette området, kan innebære en katastrofe for de tyske styrker som retterer fra Ivalo og Kirkenes. Hvis det lykkes tyskerne å gjennomføre sin tilbaketogsplan vil det ta marskalk Jæritskov måneder å nå fram over kalotten. En må derfor regne med at russerne vil forsøke seg på innringningsforsök fra sjøsiden for gjennom hugg bak den tyske rettfront å vanskliggjøre tilførslene og dermed også forhindre at kampene stivner foran tyske retrettstillinger.

Spørsmålet er om de vil velge mindre støt i nær tilslutning til angrepsfronten eller et større bruhode lenger vest bak den tyske fronten. Det siste skulle gi større utbytte om foretagender skulle kunne iverksettes så langt vest, at også en tysk hovedstilling fikk på høyde med Lyngsfjord kom til å ligge øst for bruhodet. Angrepsområdet måtte velges så, at et overraskende angrep ledet til besettelse av terrenget hvorfor det var lett å slå tilbake tyske motstøtt. Det er mulig at et tilstrekkelig omfattende angrep ikke kan forsøkes for hele området omkring Varangerfjorden er på russisk hånd og et eller flere støttopunktér er opprettet på øyer langs den norske kyst. Som det fremste målet for en slik omfatningsoperasjon framtrer Narviksområdet. Det er åpenbart at det tyske forsvar er meget sterkt nettopp omkring den viktige og trange passasjen ved Narvik, men da gevinsten kan bli ganske stor er det til en viss grad sannsynlig at russerne litt etter hvert kommer til å påskynde det tyske nederlag ved under beskyttelse av polarørket å forsøke en stor omfatning. Kanskje er det et slikt foretagende som den norske militærrepresentanten har til hensikt å planlegge sammen med rus-

serne. Norske kommandostyrker eksisterer og har doltatt i tidligere råder mot den norske kyst og mot den tyske Atlanterhavsvold ved Kanalen. Det er derfor ikke helt utelukket, at et angrep fra vest kan få formen av en norsk operasjon. Til slutt kan en ikke helt utelukke muligheten av at russerne kommer til å overta finnene oppgave over Iuonio, hurtig å kaste seg fram til Skibotn-området. Noe fjerne ligger spørsmålet om et vestalliert støtteforetagende mot Mellom-eller Syd-Norge. Det forekommer mere sannsynlig at et mera alminnelig eller større støt mot Norge ikke kommer i gang, før det oppstår en situasjon da angrepsoperasjonene har utsikt til å kunne gjennomføres på temmelig kort tid.

En slik situasjon oppstår dog først, da det foreligger utvetydelige tegn på at tyskerne akter å trekke seg tilbake fra sin framsatte posisjon i Norge. Ennå foreligger det ikke noe tegn på det, hvorfor en har grunn til å anta at en innsats fra vest hovedsakelig kommer til å omfatte norske styrker med begrenset formål som har direkte sammenheng med operasjonene i Nord-Norge.

S.L.A.D.E.T.N.E.D. (2)

Fra Hjemmefrontens Ledelse: Norges Næringsråd er nylig blitt opprettet ved en quisling - "lov" av den vanlige sorten som skal gjelde "uten hensyn til Grunnlovens bestemmelser". Forrederne er ute med nye knep. Samuset skal drive næringsgruppene inn under full nazifisering: Bøndene, fiskerne, båndverkerne, industrien, handelen, skipsfarten, transporten, bankene, forsikringsvesen, hotellvirksomheten. Vi kjemmer til hensikten med slike samband. De skal gjøre folket til et effektivt og lydig redskap i nazistenes hender. Slik som i Tyskland. Der er arbeidsytelsen stor nok, og satt inn i en retning som bærer hødestup i avrunnen.

Sambuset er et rent NS-tiltak som legger makten over næringslivet i hendi på en liten klikk av forredere, som hele folket mistor og forakter. Dérfor skal dette lunske forsøket slås ned. En hver sann nordmann nekter å godta noe medlemskap i bransjeorganisasjon eller forbund under Norges Næringsråd.

Det er nå mer enn 2 år siden Quisling gjorde sitt første forgjaves sambandsforsök med lærerne. Han brukte de hardeste midler og fikk hjelp av tyskerne - vi husker Kirknesferden, men han knekket ikke motstanden. Næringsrådet skal skaffe quislingens veldige summer gjennom kontingenenten. Den først og fremst skal det brukes til å registrere arbeidskraften i de forskjellige yrker til innsats på flødens side. Tyskerne trenger folk til krigen og til sine krigsviktige tiltak. Quisling lurer stadig på en anledning til å mobilisere de beste årsklasser. Den høyste propagandoen i forbindelse med begivenhetene i Nord-Norge viser hva han står i mot. Mobiliseringstrusjen er i øyeblikket farligere enn noenstine. Vår ungdom har nylig vist hvordan quislings planer skal slås ned. Av de 80.000 i alderen 21 - 23 år som ble innkalt i vår, har makthaverne bare fått tak i 300 mann hittil. Den sikre kurs som ungdommen har holdt, forplikter alle nordmenn til å ta like klart standpunkt. Ingen skal være å svike den. Hjemmefronten krever at de grupper som rammes av den nye lov, yter like hensynsløs motstand som andre grupper for dem, og viser samme rønke holdning i vår ungdom. Høg gjelder det disiplin framfor alt. Gitt ordre skal følges uansett personlige ofre. I situasjonen i dag skal hver mann kjenne at han er under oppsikt, og den som ikke følger paroler, skal stemmes som svikter mot sin stand og mot sitt land. Samhold er det beste verne og det skytteste våpen vi har i dag som forsvar.

PAROLER SØLT SKAL FØLGES:

1. Ingen svarer på brev fra eller sender brev til Sambuset eller undergravd.
2. En unngår å la sin bedrift registrere, og nekter og hindrer all registrering.

ring av arbeidere og funksjonærer i bedriftene.

3. En betaler ikke kontingent, men legger alle krav om innbetaling til side og lar seg pante.
4. Ingen tar i mot verv eller stilling i Samrådet.

Førstvig gjelder følgende: Støk råd på rette sted. Sørg for økonomisk støt fredag forsiktig til dem som kommer i vanskeligheter under kampen.

NORGES NYTT.

Brev fra Tromsø: Bare en liten hilse i all hast. Jeg hører der går båt med evakuerte sydover nå og benytter anledningen til å få med dette brevet. Jeg teltet en stund på knappene om jeg skulle reise sydover eller ei, men har bestemt meg til å bli i ro her. Tenkte også på å evakuere til et eller annet bortgjent sted i distriket, men har slitt det også ut av tankene. Det enkleste er jo å bli i ro her. Men lyst til å flykte har jeg ikke (jeg er ikke redd russene) og litt nytte kan jeg jo gjøre for meg her. - Har ikke lengre noe fast arbeide - alt stanset opp for en fjorten dager siden, men du vet en er jo aldri arbeidslös. I Finnmark går det for seg for tiden! Folk blir jaget fra hus og hjem, fra gard og grunn. De får en frist på et par timer - blir truet med krigsfangenskap eller skyting hvis de ikke lystrer. Jonas Lie er for tiden inne i Alta sammen med en stor skare politifolk og de går grundig til verks. De som har forsøkt å stikke unna blir ettersporet og jaget av bemeldte ministers drabanter. De unndrar seg ikke for å brenne av hus eller for å skyte. - En skytestuert ble skutt for leden på Jonas Lies anbefaling. - Jeg kunne skrive side opp og side ned, men la dette være nok for denne gang. -

Fra velunderrettet hold meldes at Hammerfest er levnet med jorden. Ødeleggelsen skal ha et langt større omfang enn tyskerne vil medgi. De har meddelt at alle krigsviktige anlegg og fabrikker er ødelagt. Total ødeleggelse har også rammet, eller holder på å ramme, andre steder i Vest-Finnmark. Ovaralt praktiseres samme metode som i Kirkenes. Trebygningene brennes og spesielle sprengningskommandoer ødelegger stenbygningene. Alt sammen skjer med Joaas Lios velsignelse. Han har erklært at det ikke skal bli sten tilbake på sten i de områder som oppgis. -

Det meldes fra Lyngen i Troms at gårdbrukere må slakte ned hele sin besetning. -

V. 2.

Churchill avgjorde fredag i Underhuset den første offisielle meddelelse om at tyskerne har satt inn langdistanserakettsystemer mot Storbritannia. Han sa bl.a.: Fra men uker tilbake har tyskerne anvendt dette nye våpen, og flere prosjektiler har slatt ned på vidt forskjellige steder i landet. Tapene og skadene har hittil ikke vært store. Intet har slvet ut om disse angrep for ikke å gi fienden verdifulle opplysninger.

Onsdag sendte tyskerne ut en offisiell rapport foruten kraftig farvete skildringer av angrepene mot Storbritannia. Jeg ønsker ikke å kommentere disse, men vil si at de gir et grelt bilde av hva den tyske regjering vil få sitt folk til å tro og deres desperate behov for å oppmuntre folket. Rakettprosjektilene inneholder omtrent samme mengde sprengstoff som de flygende bomber, men de trenger dyper ned i jorden før de eksploderer. Dette medfører noe større skade i umiddelbar nærhet av nedslagskrateret, mens sprengvirkingen i omgivelsene blir mindre. Prosjektilene flyr gjennom stratosfären i 100 - 110 km høyde og har større hastighet enn lyden. På grunn av den store hastigheten, er det ikke mulig å gi befolkningen noe forholdsvarsle. Ingen prosjektiler ble avfyrt fra Walcheren som nå er på de alliertes hender. Andre områder hvorfra prosjektiler skytes ut, kommer uten tvil i sin tid til å erores av våre tropper.

En offisiell engelsk kommentator skriver: Om noensinne ordet "mordvåpen" er berettiget, er det i sammenheng med V 2 - raketten, spøkelsesbombe eller torpedobomben som den også kalles, - som kommer som en meteor uten minste varsel og uten at man fra startplassen kan avgjøre hvor den kommer til å falle ned. Anfallene har liten psykologisk betydning og det trengs atskiltlig mer for den engelske moral påvirkes. De fantastiske skildringer som sendes ut fra Berlin kan kort og godt betegnes som "made in Germany". Særlig skader som menneskeofre kan ikke på noen måte sammenlignes med hva robotbombene krevet.

NYHETENE SØNDAG:

Vestfronten. Etter et intens bombardement av de tyske linjer i Lothraine torsdag har general Pattons 3. amerikanske armé rettet et voldsomt angrep mot tyskernes høyre flanke S for Luxembourg og i området NØ for Metz. Amerikanske tropper har sto mindre enn 4 km fra den tyske grensa. Tyskerne er kastet ut av det sterke fort Koenigsmarchern som er en nøkkelstilling i de tyske forsvarsverker. Etter hvert er den tyske motstand blitt kraftigere, men amerikanerne har fortsatt framgang, og bruhodet over Moselle er utvidet. Også offensiven sørnedenfor Metz har framgang og Metz trues med å bli omringet. SØ for Metz er to landsbyer intatt. Lenger S har amerikanerne hatt terrengvinner i nærheten av Luneville. Amerikanerne har rykket fram på veien mot Strasbourg og har i det hele erobret 30 mindre byer, bl.a. det viktige trafikkknutepunkt Chateau Salin. Troppene står nå 12 km NØ for Chateau Salin og tyskerne faller tilbake mot Strasbourg i voldsomt snevær, sterkt forfulgt av amerikanerne. Korrespondenter melder at det er tegn som tyder på at tyskerne forbereder en større tilbaketrening i Alsace-Lorraine. Det ser ut som om det er general Pattons hensikt, til tross for det ugunstige vær, å tvinge seg inn på rikstysk område ved midtre Rhinen.

Churchill og Eden er i Paris for første gang siden slaget om Frankrike, og har hatt konferanse med de Gaulle og den franske provvisoriske regjering. Churchill var til stede under høytideligheten ved den ukjente soldats grav under Triumfbuen på våpenstillsnadsdagen, og han blir overalt hvor han viser seg høiest med begeistring av befolkningen. Han blir også hyldet av hele den franske presse. En avis skriver således: Storbritannia har vært sjelen i motstanden mot Tyskland og Churchill har vært Storbritannias sjel. - Churchill fortsatte sine konferanser med regjeringen søndag. Frankrike er invitert til å delta i det europeiske råd. Møddalen ble offentliggjort samtidig i Washington, Moskva og London. Den britiske presse uttrykker sin tilfredshet med denne meddelelsen.

Flyangrep. Allierte fly angrep oljeanlegg i Harburg og Dortmund natt til søndag. Fly fra Italia bombet mål i Tyskland.

Østfronten. Russiske og jugoslaviske tropper holder en strekning langs Donau på 70 km, og rykker fram mot den ungarske by Pecs. SØ for Budapest har russerne tatt byen Pilis. Andre styrker har skapt over jernbanen mellom Budapest og Miskolc. Russerne behersker nå praktisk talt hele jernbanenettet Ø for Budapest. Russerne har hatt ny framgang NØ og SØ for Budapest. - Jugoslaviske og Bulgarske tropper nærmer seg Skoplje i Albania, på tyskernes rettlinje fra Saloniki.

Italia. 8. armé har hatt ny framgang NW for Forli, som er på de alliertes hender. Det er opprettet et bruhode på den annen side av Canale Nuovo. De allierte står nå 10 km SV for Ravenna.

Tyskene har erklært den østre del av Østersjøen som operasjonsområde, og truer med å angripe et hvorf skip uten varsel. Sverige aviserer den tyske erklaring og har sendt en skarp protestnote til Berlin. Man mener at erklaringen er framkommet etter at det er blitt kjent at russerne planlegger landstigninger på Øst-preussisk område.

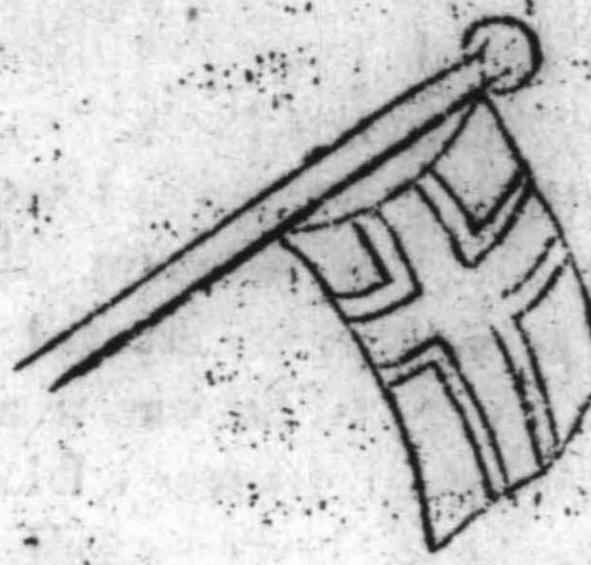
Tyskland. I Tyskland har i dag medlemmer av Volkssturm avlagt faneneden. Hitler, Goebbels og flere andre nazistiske ledere har talt, men ikke Hitler. Frankrike. Sunday Times offentliggjør et intervju med den franske utenriksminister Bidot. Han uttalte at han var en tilhenger av Folkeförbundet i den nye form det vil få. Om Tyskland uttalte han at man ikke ville gjøre tyskerne til slaver, men de måtte aldri bli satt i stand til å føre krig igjen. Tyskland må ikke lømlestes, men kontrollen må strekke seg over flere år. Frankrike ønsker ikke tysk territorium og ingen tysk majoritet innen sine grenser. Han er ikke stent for å gjøre Tyskland til et jordbruksland, men dets industri og laboratorier må på ubestemt tid kontrolleres av de allierte.

Moskva. Trygve Lie er intervjuet og uttaler sin tilfredshet med de konferanser han har hatt. En melding sier at de russiske hjelpeaksjoner i Kirkenes går bra.

Stillehavet. Japanernes forsök på å sette i land forsterkninger på Leyte er forpurret, idet en konvoi på 4 transportskip og 8 destrøjere er senket av amerikanske bombefly.

SKAFF HUSROM FOR AKTIVE PATRIOTER - OG DU GJØR EN INNSATS FOR NORGES FRIDEN!

F R I T T

L A N D

Nr. 99 - 1. årg.

Onsdag, 15. november 1944.

AFTENPOSTENS FORUNDERLIGE ROTUR.

Det er lenge siden en ble klar over at den eftersommelige og inhomogene NS-folk som har hatt sitt spesielle talerør i Aftenposten, hadde begitt seg ut til ro. Denne brokete skare av rene quislinger, nazisympatører, "tyskvenner" og "nasjonale"; profitthafer, barakkebaroner og businessfolk; kverulerter, "idealister" og åndsvake; beskjedne spytslukkere og stormannsgale profeter som i de siste fire-fem år jevnlig har kunnet lufte sine selsomme meninger i Aftenposten, hadde ikke stort annet til felles enn dette ene: Nå var deres tid kommet, nå skulle de gjøre seg hørt! Og de ropte og skrek så lenge slagskipet Germania stevnet frem uten å møte motstand som ikke ble overvunnet. Men omsider innså den forskruede menighet i Aftenposten at det stoltse skip var fortapt. Like skulle det ikke til før man siengte seg i en båt som var stor nok til å romme hele kolonien. Siden da har vi vårt vitne til en intens roing.

Men var forvirringen stor før, ble den ikke mindre med farkosten. Det har ikke vært mulig å enes om kurset, så reisen har vært langvarig. Endelig ser det nå ut til at utvikksmannen har fått landkjennning. I kikkerten har han skuet det forjettede land, og medpassasjerene har fått vite: Forut ligger det en rekke øyer. På hver øy er det nordmenn, øyen er befestet og de er innbyrdes i krig. Anderledes kan ikke en nazists øyne se, og ingen i båten tviner et sekund på at det er riktig. Roerne tar da hver sin repert og skriker i alle vindretninger: Du er en god nordmann, får jeg komme til deg? - Du har kjempet for modus vivendi, slipp meg i land! - Du er motstander av sensur, det er vi også! - Du liker ikke fascistisk politiveld, hei kamerat!

Skrikene krysser hverandre i stormen, og karene glemmer å ro. Det er et yndelig syn, og vi tror vi spår rett når vi forutser at en ubarmhjertig bølge snart vil skylle over hele robåten og sende den til bunns med mann og mus. Denne katastrofe vil neppe bli fulgt av noen heltafbegravelse; og Aftenposten kan være forvisset om at hvis noen av dens engstelige brøl i dødsøyeblikket har slumpot til å inneholde et form eller to av sennhet, så hjelper det ingen ting.

Vi vet selv hva vi kjemper for, vi skal selv gjennomføre det og vi frabær oss en hver bistand fra livsredde roere.

H V O R F O R T A L T E I K K E H I T L E R ?

Røsten var Jakobs, men hendene Esaus kan man si om den siste Hitlers proklamasjon som ble opplest av Himmler, sjefen for SS. Innholdet var slik at den godt kunne være skrevet av Hitler selv. Proklamasjonen tar tydelig hans åndelige signatur - den offisielle nazismen. Proklamasjonen manglet hverken den evige jøden som framdeles står bak alt som går ut over Tyskland, kravet om et forent Europa under Tyskland, en hyldest til de "unge nasjonene" eller andre ting som hører til en Hitler-tale.

Hitler bruker imidlertid atskillig flere ord og hans vendinger er alltid meget saftige. Det var ikke til tro tyskerne kunne få av denne proklamasjonen, hvis man ikke regner de brutale truslene mot de som sviktet som en stimulans.

Men hvorfor talte ikke Hitler og hvorfor ble ikke proklamasjonen sendt ut tidligere? Det ser ut som om Hitler er sterkt opptatt i hovedkvarteret, men han kan umulig være så opptatt at han ikke kunne avse noen få minutter i mikrofonen for å fremføre proklamasjonen. Hadde han gjort det kunne han ha avlivet en hel del av de rykter som verserer om der Führers person, og på den måten avvist dem som fiendtlig løgnpropaganda. Istedent blir det benyttet en fremgangsmåte som tvertimot gir ryktene næring. Vi står om at Hitler av en eller annen grunn ikke er i stand til å fremtre bare noen minutter i mikrofonen og la sin stemme høre kommer nå til å få øket kraft både innenfor

og utenfor Tyskland. Det kan også tenkes at det helt og holdent er Himmler som står for regien, og på denne måten ønsker å venne folk til den tanken at Hitler befinner seg i bakgrunnen. At proklamasjonen var så svak kan også ha tjent samme hensikt. Regjen pleier aldri å være svakheten ved den nazistiske ledelsen. Den pleier å være helt perfekt. Når den har så åpenbare svakheter som i dette tilfelle, har man all anledning til å spørre om hvilken beregning som ligger bak, eller hva årsaken kan være. I samband med nazistenes novemberhøytideligheter utgjør Hitlers taushet en merkelig manifestasjon. At de istedenfor å høre Hitler-tale, fikk en proklamasjon av Himmler kan meget vel anses som et tidens tegn.

U N G A R N

Den hellige Stefanskronen er ført til Prag fra sitt underjordiske oppbevaringsrom under slottet i Buda. For ungarerne er denne kronen mer enn en historisk relikvie, den er symbol på selve det magyarske velde, og når kronen nå blir ført bort fra sitt hvelv betyr det tilintetgjørelsen av drømmen om et nytt Ungarn i gammel skikkelse. Russerne står i Pest ved Donau. Russerne truer med å omgå den ungarske hovedstad både fra nord, og syd. I deres spor følger romane og snart vil også tsjekkerne og jugoslaverne kreve sin del. For Hitler-Tyskland er Budapest og Ungarn nå bare en retrettstilling som må overgis. Ungarn utgjorde for bollverket for Østerrike og Syd-Tyskland, på samme måte som Romania dannede bollverket for Ungarn, og forutsetningen for å halde Ungarn var at tyskerne, ungarerne og romane sammen skulle kunne beskytte Transsylvani og Karpatene. Men disse forutsetninger brast i og med nederlagene i Romania og Romanias kapitulasjon, og de russiske styrker fant bakveien inn til den ungarske slette. I denne situasjon måtte tyskerne sette inn sine dyrebare panseravdelinger i slaget ved Debrecen og de tyske styrkers utilstrekkelighet viste seg snart. Dette skyldtes delvis også de hendelser som var inntruffet i Ungarn: Høytidsproklamasjon om et landet hadde bedt om våpenstillstand og det følgende tysk-ungarske pitkorskupp. Plutselig innsa de krigstrette ungarerne hvor håpløs situasjonen var, og desserte i masser. Russerne flyttet raskt storparten av sine panseravdelinger til området mellom Donau og Theiss, og mens endel av styrkene fulgte Donau rett mot nord, stormet andre fra Theiss rett mot hovedstaden. Tyskerne var ikke forberett på at tyngdepunktet kunne flyttes så fort, og ønsket antagelig også å spare panseravdelingene til senere krittiske situasjoner.

For tyskerne er nå nærliggende Budapest bare en stasjon på veien og kappregjeringen Szalay ble hovedsakelig dannet for å gi dem en tidstrist. Nøkkelstillingen er Wien, og for å befeste Wien-linjen trenges det tid. Wien har en viktig strategisk stilling, idet den ligger i den port som skiller utløperne av Alpene fra Karpatene, og linjen Wien - Ödenburg - Bratislava må holdes om Østerrike ikke skal bli overstrømmet av russerne. Like i nærheten ligger Hitlers "alpefestning". Men denne port er ikke vanskelig å forsere, og etter britiske beregninger må tyskerne sette inn omkring en halv million mann for å holde den.

Hitler kan imidlertid kanskje her få en forbundsfelte i vinteren. Det har imidlertid også vært framkastet den hypotese at når russerne har nådd Wien-linjen og der holder store tyske styrker bundet, vil de foretrekke Polen som vei mot Tysklands hjerte og dermed følge sin tradisjonelle taktikk og bytte krigsskueplass. Under alle omstendigheter kommer Østerrike til å stå i forgrunnen i tiden framover, og det viser seg også i de alliertes anstrengelser på dette politiske marked. Erkehertug Otto er plutselig dukket opp, og det står selvfølgelig også i forbindelse med den nye situasjon uten at det ennå er mulig å si om det virkelig foreligger noen monarkiske restaurasjonsplaner.

NORGES NYTT.

Natt til mandag skjedde det en voldsom eksplosjon i Bønner Engels spesialverksted for motorsykler i Theresegate. Mange motorsykler gikk med, og bensin beskytter Metz og Thionville, deriblant festningen Corny. De står nå 5 km S for byen og i samme avstand Ø for byen. Mandag ble det meldt at Metz var truet av omringning. NØ for Thionville står amerikanerne bare 2 km fra den tyske grensen. Bruhodet ved Koenigsmarchern er utvidet, og jernbanelinjen fra Metz til Saarburg er avskåret ved Vennsy. Ifølge korrespondentmeldinger raser det gatekamper i Thionville.

Mandag ved 21-tiden inntraff det en eksplosjon i Gravsmoedlaugets Fjærsmie A/S, Østerdalsg. 15. Halve huset gikk i luften. ..

Desværre viser det seg at det stadig blir vanskeligere å skaffe våre nødstedte landsmenn nødvendig underhold og desværre viser det seg at folk gir seg ut for å tilhøre hjemmekrigen, samtidig som de står som medlem av NS, arbeider intimt sammen med nazistene, og bidrar til å forværre disse forhold. Vi har i lengre tid hatt prispoliti Ambros Hegna i Telemark under oppsikt. Han vil fortsatt befinner seg under vårt søkerlys. ..

Quislingregjeringen har gjort forespørsel i Sverige om transitering av sivilbefolkningen i Nord-Norge fra Narvik over svensk territorium via Storlien til Trondheim. Dette er blitt bekreftet på svensk hold. I Sverige har man erklært seg villig til å ta i mot evaluerte og sørge for dem, men man har ikke villet gå med på at de skulle sendes tilbake til Norge. Den svenske innstillingen til spørsmålet har fått Quislingene tungt for brystet og den kommer sikkert til å vekke til live en ny pressekampanje mot Sverige. Svenska Röda Korset har ifølge meldinger fra Sverige gjort forberedelser til å ta imot flyktningene hvis det skulle vise seg at de ble overført. - Antallet av evakuerte fra Finnmark fylke dreier seg antagelig om 30.000 mennesker. Tilsammen med Troms fylke nærmer antallet seg, ifølge svenske meldinger, 100.000.

U. S. A.

Utdrag av U.S. Highlights. I følge en kungsjäring fra U.S. War and Navy Departement, gitt rett før de alliertes invasjon i Frankrike, var 5.200.000 amerikanere i krigstjeneste i fremmede land og på havet. Det er senere blitt uttalt at den amerikanske hær, som tjenestgjør utenfor Amerika, nå teller 3.657.000 mann og at antallet vil stige til over 5 millioner innen utgangen av 1944. Hårens nåværende oversjøiske styrke overstiger styrken fra forrige verdenskrig med over 1.5 millioner.

Sigrid Undseth sendte nylig en radiohilsen til det norske folk. Hun ga i den uttrykk for sitt håp om at Norge snart ville være befridd, og framholdt det naturlige i at russiske styrker innledet befreielsen av landet. Gjennom mange århundre har de to land hatt felles grønne og hele tiden levd som gode nabøer, uttalte forfatterinnen, og en av årsakene til at det russiske folk er så populært i Norge er naturligvis at det har tilintetgjort større tyske styrker enn noen annen alliert hittil har gjort. Vi vet hva russerne har lidt av tyske grusomheter og hvordan det russiske folk har holdt ut. Vi beundrer dem, ikke minst fordi det er livet og selvoppholdelsen de kjemper for, og vi er glad for at nordmenn og russere nå kjemper side om side mot de tyske voldsmenn og mordere, sa hun til slutt.

TIRPITZ

29. Lancasterfly angrep søndag morgen slagskipet "Tirpitz" i Tromsøfjord. Flyene fikk inn flere fulltreffere, og i løpet av noen minutter kantret skipet og sank. Engelske aviser brakte tirsdag fotografier fra begivenheten. Slagskipet er gått fullstendig rundt, og 700 fot av kjølen raker opp av vannet. En 6-tonnsbombe har truffet midtskipet, en i bauen og en tredje akterut. De første bombene falt i vannet, men deretter fikk man inn tre fulltreffere. Luftvernkanonene fyrtet som rasende, men tiden stoppet etter at den første bomben hadde truffet. Senere ble det ikke løsnet et skudd. De siste flyene så at noe ville hende, men innen de fikk snudd for å fotografere, var "Tirpitz" kantret.

Britiske aviser framhever at den direkte følge av at "Tirpitz" er ødelagt er at flere slagskip fra den britiske hjemmeflåte kan sendes til Stillehavet. Det er umulig å heve "Tirpitz" eller å få den på rett kjøl da tyskerne ikke har de nødvendige hjelpemidler. Det er mulig at de vil sprengje skipet for at det ikke skal falle i de alliertes hender. De bomber som ble anvendt mot slagskipet var av en panserbrytende type med ekstraforsterket nese. Sprengvirkingen av disse "jordskjelvbomber" er enorm. Hele det fantastiske skuespill var sammentrangert innen et tidsrom av bare fire minutter.

NYHETENE TIRSDAG,

Vestfronten. Styrker fra 3. amerikanske armé har nå tatt 6 av de fort som beskytter Metz og Thionville, deriblant festningen Corny. De står nå 5 km S for byen og i samme avstand Ø for byen. Mandag ble det meldt at Metz var truet av omringning. NØ for Thionville står amerikanerne bare 2 km fra den tyske grensen. Bruhodet ved Koenigsmarchern er utvidet, og jernbanelinjen fra Metz til Saarburg er avskåret ved Vennsy. Ifølge korrespondentmeldinger raser det gatekamper i Thionville.

Flyangren. Britiske Mosquitosfly og Beaufighters angrep mandag 8 mindre fiendtlige skip utenfor den norske kyst. Omrent alle ble skadet, og de to største ble satt i brand.

London. Tapslisten for sivile etter angrep av de tyske luftterrорvåpen omfatter 588 mennesker, derav 277 døde. Også folk som er drept eller såret av langdistanseraletter er regnet med.

Østfronten. SØ for Budapest raser heftige kamper. Russerne går fram langs jernbanen mellom Cegled og Szolnok. De står nå bare 30 km fra de russiske styrker som angriper Budapest fra NØ, og som rykker fram langs jernbanen fra Miskolc til Budapest. - Warszawa Tito melder at jugoslaviske styrker er gått over Donau på et nytt sted på grensen mellom Jugoslavia og Ungarn.

Italia. NØ for Forli har de allierte hatt framgang opptil 3 km. SØ for Forli har de satt over elva Montore.

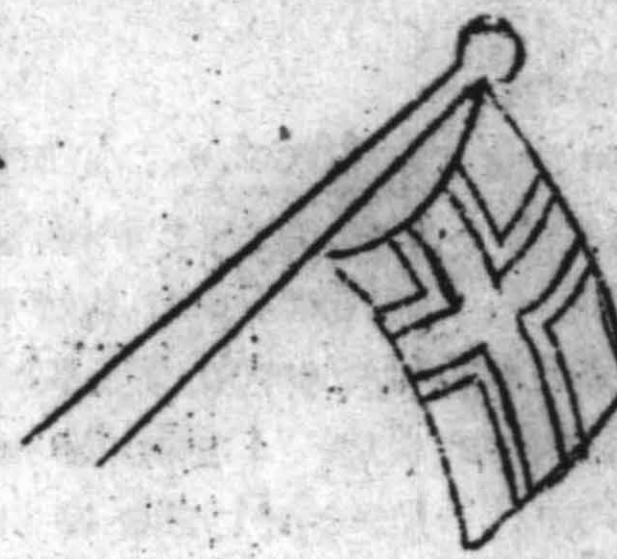
Norge. En norsk militærdelegasjon er sendt fra Stockholm til Nord-Norge under ledelse av oberst A. D. Dahl. Oberst Dahl deltok i krigen i Nord-Norge i 1940 og var da sjef for Alta-bataljonen. Delegasjonen er underlagt general Stefens. Den omfatter representanter for den norske marine og det norske flyvåpen. Enheter fra land- og sjømilitære kommandører og sanitetsenheter er også representert. De norske enheter består av spesialutdannede tropper fra Stor-Brittannia. Før troppene reiste fra en nord-britisk havn ble de inspisert av forsvarssjefen, kronprins Olav. Representanter for justis-, forsynings- og sosialdepartementet og for regjeringens informasjonskontor er også ankommet til Nord-Norge. - Tyskerne fortsetter å trekke seg tilbake i Troms; de følger riksveien sydover. De tyske avdelinger består av infanteri-, heste- og motoriserte kolonner. Størstoparten er nå i Porsanger, mens baktruppene står i Fana. Tyskerne gjennomfører den brente jords politikk. De ødelegger alt de ikke kan få med seg og skyter kreaturen. Gamvik, Berlevåg og Liehamn er svidt helt av. I Kautokeino er alt ødelagt unntaket gammelhjemmet. Folk sendes stadig sydover på tyske transportskip. Tvangsevakueringen er gjennomført i Hammerfest og Honningsvåg; folk forsøker å gjemme seg, men tyskerne skyter uten videre de de kommer over. Mange har allikevel greid å berge seg unna til fjells. Tyskerne sier at de akter å legge alt øde N for Narvik. - I følge det svenske Aftonbladet er den første kontingenget av de politistyrker som er utdannet i Sverige reist til Nord-Norge i denne uke. Oppgaven er å opprettholde ro og orden i landet. - Også danske styrker utdannos nå i tre svenske leire, og antallet er kommet opp i mellom 4 og 5.000. Man venter at det skal bli åpnet 2 forlegninger til.

Ved kongelig resolusjon av 10. november er fastsatt at luftforsvaret er opprettet som 3. norske forsvarsgruppe inntil Stortinget endelig hadde bestemt. Foranringen vil bli gjennomført skrittvis. Luftforsvaret bygger videre på den tradisjon som hæren og marinens flyvåpen har skapt. Utbyggingen og planleggingen av den nye forsvarsgruppen skal skje i nære samarbeid med hærens og marinens flyvåpen. De nødvendige enheter som bygges opp kan i den utstrekning og for den tid som det er nødvendig stilles under sjøforsvarets eller landforsvarets kommando. - Kong Georg av England mottok tirsdag i høytidlig audiens admiral Elias Corneliusen, som er utnevnt til Knight Commander of Bath.

Den franske finansminister meddeler at den nye finansorganisasjon kommer til å dele opp Frankrikes økonomiske liv i tre grens. Den første skal legges under staten, den andre skal være under statens kontroll og den tredje skal helt og holdent være underlagt privat initiativ. - I Renault-verkene er det første eksperiment med rasjonalisering foretatt. Dette har vakt stor begeistring blant de 12.000 arbeidere.

Churchill kom til London tirsdag, mandag inspiserte han styrkene i den 1. franske armé i Øst-Frankrike og besøkte et avsnitt i frontlinjen et sted 8 km fra grensen mot Sveits. Han var ledseget av de Gaulle.

F R I T T

L A N D

Nr. 100 - 1. årg.

H J E M M E F R O N T E N .

Ved ordet front tenker man seg først og fremst en sammenhengende og synlig kjede, men ordet har også fått en abstrakt betydning, vi ser for oss en kjede av hender som blir strakt fram og knyttet til en kjede, umulig å fange og følge med øyet, forvirrende for tanken, men likevel sammenhengende. Og vi ser den som angriper kjeden i skikkelse av en Peer Gynt som kjemper mot Bøygen, dyret uten begynnelse eller ende. Han ser ikke sårene han hugger og skjønner ikke at de helbreder seg selv, og slik at kjeden bare blir sterkere for hvert hugg. Alle motstandsdyktige sin har den egenskapen og hvert folk og hver generasjon har den. Det bunder ikke i heroisme, men er en selvfølge, en naturlov.

En slik front kan ikke brytes. De svake ledd visner av seg selv, men blir øyeblikkelig erstattet av nye. Men selvsagt kan organismen slappe av. Den elektriske strøm som får hendene til å knytte seg om hverandre, kan bli svakere, eller virkningene kan bli svakere ved en slags immunitet. Under enkelte omstendigheter har angriperen derfor tiden på sin side, men det er en sen bundsforvant, som krever tålmodighet, også gjør angriperen ofte den fall at han hugger til for å påskynde utviklingen. Men han hjelper ikke på tiden - for hvert hugg blir strømmen sterkere og håndgrepst fastere.

Det forstår han ikke, og det er den enkle sannhet om krigen og mennesket.

Motstandsbevegelsen her hjemme måtte først ha litt tid på seg for å få sitt eget vesen, tanken / ha tid på seg til full mobilisering. På den ene siden trenger altså vi tiden for å oppfatte, men på den annen side er den angriperens allierte. Tiden slyser på oss, og hjemmefronten har ikke noe absolutt statisk preg, men har etter hvert skiftet karakter. Nå er den inne i den vanskeligste fasen: forventningenes, vanskelig på samme måte som de siste dagene i fengsel alltid er de verste for fangen. Tidligere var motgang motstandsbevegelsens hjelper, men det forsto ikke fienden. Han ga oss for sikkerhets skyld så mye motstand som mulig, la brensel på bålet, så det flammet opp. Men nå i denne siste fasen trenges ikke lenger på samme måte de harde, negative egenskapene som nordmennene er så velutstyrt med i forventningenes fase gjelder det hverken tro eller tvil, bare trufasthet.

(Etter Helge Lind: Det nyttet.)

U K E O V E R S I K T .

Så å si hele vestfronten, fra Maasbuen til Vogesene, er preget av alliert offensiv virksomhet. Operasjonene begynte først og har nådd lengst i Lorraine hvor general Pattons 3. armé angrep på begge sider av Metz i midten av forrige uke, over en front av 50 km bredde og med innsats av 6 divisjoner, senere er såvel frontbredde som troppeinnsats øket til det dobbelte og mer. Resultatene er allerede betydelige; i den nordlige sektor er tyskernes sterkeste stilling Thionville tatt og amerikanerne står ikke langt fra den tyske grense. I sentrum er nökkolstillingerne i de ytre fortbelter om festningen og byen Metz erobret, og amerikanerne er nå i ferd med å avgjøre tyskernes retrettveier mot øst. I stor er det viktige kommunikasjonssentrum Chatres Salin tatt, og amerikanerne har likeledes hatt framgang ved Meurthes øvre løp.

I Aachen-avsnittet og Eindhoven - Helmond - sektoren i Øst-Nederland satte offensiven inn i midten av denne uken. Foreløpig er den nederlandske front mest aktiv, og det er meget som taler for at det i denne fasen er nord- og sørfløyen som blir scenen for de største bevegelser, mens styrkene på midt-avsnittet får som oppgave å trekke til seg og binde tyske reserver. De britiske styrker i Limburg har de første par dager god framgang i retning av Venlo, og det er ikke utenkelig at tyskerne her vil falle tilbake på Maas-linjen mens det ennå er tid. Et sammenbrudd av fron-

Fredag, 17. november 1944.

ten mens hovedstrekningen ennå står vest for elven, vil snart kunne utvikle seg til katastrofe fordi det allierte flyvåpen har ødelagt eller kan ødelegge bruene og forsvrig behersker eienværgangene.

Den allierte flyinnsats i vest har vært noe mindre enn vanlig i sist uke p.g.a. ugunstig værforhold, men store bombestyrker har gitt amerikanerne på søravsnittet meget effektiv taktisk støtte. Ellers er ukens storbegivenhet de britiske flys senking av "Tirpitz", utenfor Tromsø, en avgjørende sjømilitær seier, idet "Tirpitz" var Tysklands siste store slagskip (35.000 tonn) og tross sin medtatte tilstand etter fly- og ubåtangrep fortsatt en faktor å regne med både for russere og engelskmenn i de nordlige farvann. Ellers merker man seg den alt tidligere bebudede skjerping av krigføringen i norske kystfarvann for å hindre tyskernes tilførsels- og retrettbevegelser. Karakteristisk er en sjøtrefning utenfor Egersund hvor 9 av 11 tyske skip i en konvoi ble senket av en britisk krysser- og jagereskadre.

På østfronten er det den ungarske front som fortsatt er i forgrunnen. Russene har gjehopptatt sine angrep her og SØ for Budapest vunnet en seier som truer med å avgjøre betydelig tyske styrker. Ellers er bevegelsene i slaget om Budapest ikke store, men det er tydelig at russene sikter på en omfatningsoperasjon her som kan bli skjebnesvanger for forsvarerne. På de nordlige avsnitt er det lite nytt av betydning, men det later til at det finner sted en betydelig oppmarsj på sentralavsnittet, i Polen. Det er ikke usannsynlig at en stort anlagt vinteroffensiv vil bli satt inn her, hvor fronten stort sett har fått hvile like siden august, og det er mulig at den skal koordineres med de allierte aksjoner som nå er innledet på vestfronten. Troppekoncentrasjoner i baltiske havner kan også tyde på at russene planlegger landgangsoperasjoner mot den tyske Østersjøkyst, som er meget svakt beset.

På sørfronten, Italia og Balkan er det jevn framgang for de allierte styrker, Ravenna er sterkt truet; det vil si at engelskmennene har tilbakelagt henimot halvparten av veien fra Gothen-linjen til Po-linjen i kystsoktoren. I det sørlige Jugoslavia er Skoplje inntatt, og dermed er de tyske styrker som ennå befinner seg i den sørlige del av Vardar-dalen avskåret.

I det fjerne Østen har kineserne god framgang i Nord-Burma og amerikanerne på Leyte i Filippinene, mens japanerne har kunnet støte videre fram under sin offensiv i China og bl.a. erobret Kweiling, en viktig basis både for kinesiske og amerikanske styrker. Den strategiske betydning av denne offensiv er først og fremst at de amerikanske flyplasser blir skjøvet tilbake, slik at angrepene herfra mot den japanske kysttrafikk i China blir vanskelig gjort. Denne vinningen vil imidlertid bli nokså illusorisk for japanerne når amerikanerne har fått etablert sitt flyvåpen på Filippinene.

FOREDRAG A V M E D I S I N A L D I R E K T Ö R E V A N G .

Medisinaldirektør Evang holdt lørdag 5. november foredrag for nordmenn i Stockholm i "Medborgarhuset". Han redegjorde for arbeidet ute i verden for Norges sak under okkupasjonsårene, som han delte i "pionertiden", "stabiliseringstiden" og den næværende "beredskapstid". Uten å skryte kan en si at Norge har den sterkeste stilling, den største good-will av alle de mindre allierte stater. Årsaken ligger i hjemmefronten, sjømennene og regjeringens samhold. Det er mange som har den oppfatning at sjøfolkenes innsats har vært avgjørende. De har ofte nok måttet utholde vanvittige lidelser, han novnte noen rystende eksempler på det, og fremhevet sterkt at sjøfolkene ikke måtte glømmes slik som tilfellet var etter forrige verdenskrig. Det var allerede opprettet en rekke sosiale organisasjoner til deres beste. Norge er dessuten det eneste land som har holdt stand mot den tyske arbeidsmobiliseringen, men i stedet har vi våre beste menn i fengsel. Det finnes i dag 9.000 norske fanger i Tyskland og 17.000 i fangeleire i Norge. Regner man

etter folkemengden vil dette svare til et antall av 1.1 million amerikanere.

De norske militære tap i døde, sårede og fanger kommer opp i de aller største allierte tap, beregnet i forhold til folkemengden. Direktøren nevnte at repatrieringskontoret i London har til oppgave å ta vare på våre fanger i Tyskland og Norge. Det skal også ordne med 150 - 160.000 norske arbeidere som ved tvang er ført bort fra sine hjem. Tvangsevakueringen fra Nord-Norge skaper et nytt og vanskelig problem. Ved befrielsen tar de allierte stridskretter bare militære fanger; det er repatrieringskontoret som må gripe inn til bekovert for de sivile tyskere og medlemmene av den sivile administrasjon. Under den næværende beredskap foran befrielsen, gjelder det bl.a. å bygge våre militære og sivile organer inn i det veldigste krigsapparat verden har sett. Norsk administrasjon skal allerede under den militære periode av befrielsen overta sine funksjoner, altså ennå mens de allierte militære sjefer fører kommandoen i Norge. Vi har på et tidlig tidspunkt fått uttale oss om våpenstillsstandsbe tingelsene. Nå, når vi ser slutten på krigen, trenger problemenes mengde seg inn på oss. Det okkuperte Norge må nærmest betraktes som en syk organisme. En del av de nazistiske lover må kanskje beholdes en tid, men andre må straks opereres bort. Medisinaldirektøren sluttet slik: "Det finnes mange som i over dreven optimisme tror at alle vanskeligheter er over, bare vi får tyskerne ut av Norge. Det er desværre ikke tilfelle. Det kommer hverken til å ta 1 år eller 10 år, men antagelig en hel generasjon før det Norge kommer tilbake, som vi hadde før krigen, innen alt det er bygget opp som i disse år er revet ned. Men det er all grunn til å tro at arbeidet vårt skal lykkes. Vel møtt i Norge!"

NORGES NYTT.

Ca. kl. 21.05 onsdag inntraff en voldsom eksplosjon i et av Freia Chokoladefabrik's nye store lagre. Det brøt ut en voldsom brann og skaden er total. Lageret var rekvirert av tyskerne. -

Onsdag kl. 20.30 inntraff det en eksplosjon i Linnekegels fabrikk på Skøyen. Sjefen for Borgervaktkontoret, Odd Enger er arrestert. Som ny sjef er utnevnt politibetjent Lars Bakke. Bakke er NS-medlem og kjent som en frivig partimann. -

Sprengningen av Hirdstaben ble utført av 3 menn i hirduniform. De kom med tunge kofferter inn i vaktstuen og lå om-husrom. De oppga å ha spurt andre steder forgjeves. Det var antagelig hirduniformen som var grunn til nektelsen oppga de. De fikk beredvillig rom i 2. etasje og gikk opp med koffertene.

Etter en stund gikk de ut for å få seg litt mat. - Pang! -

Den sabotasje som for tiden skjer mot bedrifter som tjener tyskernes interesser, foretas for å unngå bombing. Sprengningene foregår oftest etter avtale med de alliertes overkommando gjennom vår regjering. Derved spares sivile liv og unødig stor skade. I Åkebergveiens Kretsfengsel sitter i et hvert fall 3 norske soldater i full uniform som sikttes for sabotasjeaksjoner. De var torsdag 9/1 hos statspolitiet til forhør. -

Under en politirassis i Drammen-distriktet kom politiet over en kar med radio og sender. Han fikk et skudd i benet, men kom seg unna i en bil. Bilen kjørte feil, ble stoppet av en tysk vaktpost og da tyskerne fikk se den sårete, ble han straks ført til Drammen Sykehus under streng bevakning. Bevæpnet vakt passet på ham dag og natt, men en dag kom 5 mann inn på sykehuset, fikk en søster til å vise seg hvor han lå, banket på døren og da denne ble åpnet gikk de inn og avvepnet vaken. Fangen ble befriet for sine lenker og kjørt av sted.

Generaldirektoratet for postverket har sendt følgende rundskriv til departementene, men med beskjed om at det ikke må offentliggjøres i pressen: En tillater seg å meddele at det inntil videre ikke kan mottas post til poststede i Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen herreder i Troms fylke, samt de i disse herreder liggende poststeder. ..

Tyskerne går i sin nervositet til nye drastiske restriksjoner i Nord-Norge. Mellom hundre jernbanefunksjonærer på strekningen mellom Rana, Trondheim-Dovrebanen er blitt internert i tyske barakker. De internerte ligger i leire i Møsjøen, Namsos, Grong, Trondheim og Dombås. De arbeider på togene som vanlig, men får ikke lov til å gå hjem etter arbeidets slutt. De må følge de tyske vaktene til leiren hvor de holdes innestengt til arbeidet begynner igjen. Man tror at dette er av frykt for streik i tilfelle invasjon og at den viktige forbindelseslinje mellom det nordlige og sydlige Norge skal bli lømt p.g.a manglende togbetjening. -

NYHETENE TORSDAG.

Vestfronten. 2. britiske armé har innledet et nytt anfall i Nederland mot Maas og Ruhrørrådet. Anfallet har god framgang til tross for vanskelige veiforhold og tysk minelegging og troppene har tilbakelagt omtrent 9 km. Det ble opprettet 3 bruhoder på den annen side av Noord- og Wessenkanalene og disse 3 bruhoder er nå forenet til en sammenhengende front, mens andre tropper har gjort enda en overgang over Wessenkanalen. Etter 24 timers kamp hadde troppene gjort terrengvinninger opp til 9 km i østlig retning. Den tyske motstand har hittil ikke vært særlig kraftig, korrespondenten melder om tydelige tegn på en tysk retrett; alt tyder på at tyskerne samler sine hovedstyrker for å forsvare Venlo og Roermond, hvorfra det går gode veier inn til hjertet av Ruhr. Det meldes at det foregår hårde strider omtrent 12 km fra den tyske grense. Kampene foregår også om natten ved hjelp av støkelys. Etter et heftig flyanfall åpnet 1. amerikanske armé kl. 11 torsdag formiddag et angrep mot Düren. Samme dag kl. 12.45 gikk 9. amerikanske armé til angrep i Nederland. - Omkring Metz gjør tyskerne motangrep etter hvert som ringen strammes. Retrettåpningen Ø for byen er nå mindre enn 12 km bred, og velene gjennom åpningen til Tyskland ligger under alliert mid. Amerikanerne har nådd et punkt 2 km fra Metz, men har måttet oppgi Huberte-fortet, som de tok onsdag. SV for Metz har de drevet tilbake et tysk motangrep som ikke var langt fra å være det kraftigste hittil. 1. franske armé har i Belfort-avsnittet hatt en framgang på 8 km over en 40 km bred front, og har befridd en del små byer og landsbyer. - Mange tusen tonn forsyninger kommer nå til vestfronten fra havnen i Marsaille. Ikke stort mere enn 80 dager etter at havnen var befridd lå det til sine tider 100 skip på havnen samtidig.

Flyangrep. 1.200 amerikanske bombefly angrep mål i Dörenrørådet torsdag. Også tyske flyplasser ble angrepet. Hovedmålet for tunge britiske bombefly var onsdag en fabrikk for olje i Dortmund i Ruhr. Mosquitos kastet 2-tonns bomber mot Berlin. Tunge bombefly fra Italia angrep mål i Innsbruck og Linz. - I de siste 72 timer er nesten 20 tyske skip senket eller hårdt skadet under flate- og flyaksjoner i norske farvann. Torsdag angrep britiske fly fra hangarskip 2 trålere i Trondheimsfjorden. Den ene ble senket og den andre stukket i brann. Andre fly bombarderte samtidig kystbatteriene ved Innlopet til Trondheimsfjorden. En tidligere meddelelse om at britiske flateavdelinger hadde gått inn i Trondheimsfjorden er seriøst dementert på offisielt hold.

Østfronten. Den røde armé har hatt et gjennombrudd på 15 km Ø for Budapest. Russene rykker fram mot byens østre utkant og har også flyttet fram sitt artilleri. Tysk radio har uttalt at Budapest må tilde Aachens skjebne og at man ikke kan ta sentimentale hensyn. Samtidig med Malinovskis angrep mot Budapest angriper russene på høyre flyvevei mellom Bratislava og Wien. Det ble onsdag meldt at Jitos styrker har befridd Skopje, den største by i Syd-Serbia og et viktig trafikkknutepunkt. Styrke 2 har nå ryddet hele området for fienden. Jasbereny foruten 50 andre steder, hyra 9 jernbanestasjoner, blant dem tilhørende, er også erobret. - Britiske bombefly har to ganger angrepet Sarajevo, et viktig punkt på tyskernes retrettvei. Også Tirana, hovedstaden i Albania, er angrepet.

Italia. De allierte har rykket fram N og V for Forlì og står nå ved Montone på bred front. De behersker helt veien mellom Firenze og Forlì.

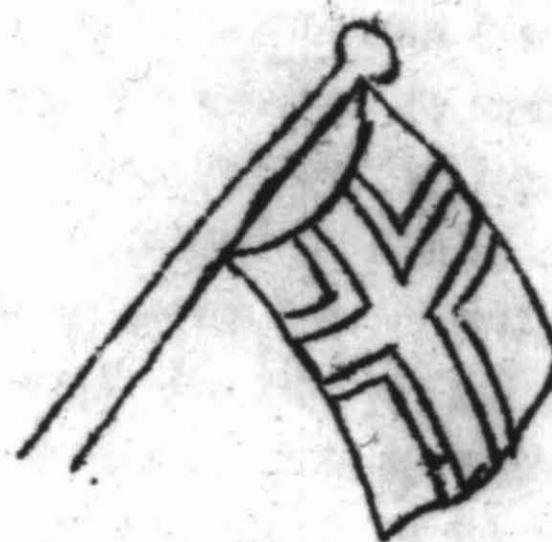
Egeerhavet. Forrige onsdag gjorde britiske fallskjermtropper strandzug på øya Helos. Garnisonen hadde tap og det ble fattet en del fanger før troppene trakk seg tilbake.

Østen. Britiske undervannsbåter har senket 24 japanske skip til. På Leyte er flere tusen japanere avskåret fra sitt viktigste støttepunkt på vestsiden av øya.

Churchill har i Underhuset uttalt seg om ønskeligheten av fortsatt kontroll med arbeidskraften og industrivirksomheten når krigen mot Tyskland er over. Inntil krigen mot Japan er slutt må krigsviktige tiltak komme i første rekke.

Når krigen mot Tyskland er ferdig vil det bli mulig i noen grad å gå over til produksjon av varer til sivilbefolkingen. I denne forbindelse nevnte Churchill også at eksportindustrien måtte komme i gang igjen. Om kontroll med industri og arbeidskraft uttalte han at denne må fortsette en tid og bare gradvis kan oppheves.

FRITT

LAND

Nr. 102 - 1. årg.

(2)

Onsdag, 22. november 1944.

TYSKERNES SKJENDSELSÅD I NORD-NORGE.

Begivenhetene i Nord-Norge utvikler seg til en landskatastrofe. Såvidt man kan skjonne er hele Finnmark alt tatt bde og befolkningen fordrevet. Iklenen av ledelsen innen organisasjonen, men gjør alt for å holde denne forbare alle hus og forsyninger blir brent; havneanlegg som det har tatt årtier bindelse ved like. På denne måte håper de etter hvert å kunne oppsnappe alle å bygge opp, blir sprengt, båter senket osv. Generasjoners arbeid legges i brus. Det som foregår nordpå nå, er den uhyggeligste av alle tyskernes krigs-ste fall oppad til Ledelsen. For å dekke den angiver som har arbeidet med forbrytelser i Norge, og ingen annen av de ulykker som hittil har rammet landet, vil det ta lenger tid å rá bot på. En hel landsdel blir forvandlet til ødemark. Titusener av mennesker mister alt hva de eier og har. Og det skjer vel og merke ikke som følge av krigsoperasjoner, men langt bak kamplin-tet. Det er systematisk, veloverveiet ødeleggelse. Etter å ha raseret Finnmarkskulle tas er stukket av. Der hvor endel medlemmer av en organisasjon går tyskerne nå løs på Troms, og det sies at de skal fortsette like til Narvik.

Tyskernes oppreden mot befolkningen blir også stadig mer brutal. Med gasnek kort varsel blir folk jaget ut av sine hjem; de får ta med seg 15 kg bagasje - så blir husene og resten av deres eiendeler brent. Forsøker noen tross alt å komme unna og stikke seg bort, drives det en ren klæppjakt, på dem og de blir skutt ned som hunder. De som drives av sted - de blir ikke evakuert, men deportert - går en uviss skjebne i møte. Manglen på transportmidler er skrikende, befolkningen er i stor utstrekning henvist til å ta seg fram til fots over vidda i polarnatten eller bli sendt med skrøpelige farkoster (for de gode båtene har tyskerne tatt) - det er alt meldt om forlis. Til dette kommer at det er helt utilstrekkelig med mat, husrom, legemidler osv. Sult og farsotter truer.

Det er forsiktig at det er våre flender tyskerne og ikke våre må man nöye undersøke om vedkommende person som overbringer hilseren er all angripende allierte russerne som er opphavet til denne landsulykke, og at håndlangerne her som alltid er NS med böddelen Jonas Lie i spissen. Men det er dobbelt forbitrende at det uhyggelige skuespill settes i scene under det hykkelske påskudd at våre venner og beskyttere tyskerne "redder befolkningen fra de bolsjevikiske redsler", til akkompagnement av en plump, stupid og eklende skrekpropaganda.

Det er gjennom hundrer av vitnesbyrd nordfra slått fast at den tyske propaganda er løgnaktig fra ende til annen. Bortsett fra forrederne innen NS rekker vi befolkningen intet heller enn å bli i sine hjem. De er ikke greppt av noen russesepanikk, og har i flere tilfeller satt livet på spill for å unndra seg den tyske tvangsdeporteringen. Helt tydelig er propagandasvinde-lens avslørt gjennom den svenska regjerings og det Svenske Røde Kors' tilbud om å motta de fordrevne fra Nord-Norge i Sverige. De kunne komme til Sverige og bli der, så mange som ville, få mat, hus og legehjelp. Og veien til Sverige er kort.

Men tyskerne sa nei.

Klarere kan svindelen og råskapen ikke avsløres. Her kunne altså de arme "flyktninger" få et fristed og en forpleining som det i dag er umulig å gi dem noe sted i Norge. Men det passet ikke makthaverne. Ingen, selv ikke kvinner og barn, får med deres gode vilje slippe ut av landet. Derved er det utvetydig slått fast at det ikke er menneskekjærlighet som dikterer tiltakene i Nord-Norge, men "militære" og politiske hensyn. Det som skjer, skjer i tyskernes og ingen annens interesser, som alt hva de har gjort i Norge og i andre okkuperte land. La oss huske det neste gang Aftenposten med tårer i sine krokodillelyne snakker om finnmarkingenenes takknemlighet over "redningen". Og la oss huske det når regningen med tyskerne om ikke lenge skal gjøres opp.

G E S T A P O S A R B E I D S M E T O D E R.

Gestapo interesserer seg spesielt for våpen, illegale aviser og organisasjoner som har forbindelse med Sverige eller England. For å komme disse på sporet anvender de i meget stor utstrekning, og meget ofte med heldig

resultat, angivere. Gestapo bryr seg i alminnelighet ikke med radio etc. Hvis Gestapo har fått peiling på en organisasjon, unnlater de å arrestere ledelsen innen organisasjonen, men gjør alt for å holde denne forbare alle hus og forsyninger blir brent; havneanlegg som det har tatt årtier bindelse ved like. På denne måte håper de etter hvert å kunne oppsnappe alle å bygge opp, blir sprengt, båter senket osv. Generasjoners arbeid legges i kontakter til andre organisasjoner: Eksport, etterretning osv., og i heldig-brus. Det som foregår nordpå nå, er den uhyggeligste av alle tyskernes krigs-ste fall oppad til Ledelsen. For å dekke den angiver som har arbeidet med saken, hender det at de arresterer noen langt ute i organisasjonen, men allers foretar de seg intet. Hvis det er noen som har den minste anelse om at en angiver er kommet inn på organisasjonen, blir denne regelmessig forflyttet. Det forekommer at Gestapo venter for lenge med å arrestere, idet de somjen. Det er systematisk, veloverveiet ødeleggelse. Etter å ha raseret Finnmarkskulle tas er stukket av. Der hvor endel medlemmer av en organisasjon er stukket av, forholder Gestapo seg avventende. De regner med at det blir bygget opp en ny organisasjon på samme sted på de rester som er igjen. For å komme inn på den nyoppbygde organisasjonen, forsøker de seg med hilsner fra dem som er reist. "Illegale aviser" benyttes ofte som lokkemat under det innledende arbeide for å komme inn på personer som arbeider "illegalt". Gestapo bruker ofte å hilse fra noen som de med noenlunde sikkerhet vet arbeider med for de ble arrestert, og at de har fortalt et eller annet om det Gestapo søker å få greie på. De nevner da navn som er kommet fram under forhören av de arresterte. Kamerater og omgangskrets går Gestapo sjeldnere etter. Metoden med å hilse fra fanger gir ofte godt resultat. Gestapo benytter ofte brev, som regel ekte som er forsiktigt utsmuglet av fengslet. For man godtar slike brev, regne med at vedkommende arbeider for Gestapo.

De fleste steder går det noen angivere som er alminnelig kjent. Slike steder blir det satt inn nye angivere. De gamle kan selvsagt ikke få gjort noe for tyskerne, men de går der som kamuflasje for de andre, og for at tyskerne skal ha noen de kan skynde på ved arrestasjonen. Dette er en av Gestapos vanlige arbeidsmetoder.

Gestapo lytter sjeldent eller aldri i restauranter, jernbaner, trikker o.l. De regner med at folk som driver med noe ikke snakker om det på slike steder. Statspolitiet derimot benytter ofte denne fremgangsmåte. Skygging drives ikke i noen større grad, muligens en del i større byer. De benytter seg av sine lokalkjente angivere når de skal ha rede på en persons omgangskrets. Disse noterer hvem de har vært sammen med og hvor og når de er sett.

Det hender ofte at Gestapo kjenner til folk som kommer fra England og Sverige; når de kommer til landet og hvilke ruter de benytter. Har de fått en del kontakter med disse og hvis de kan ha nytte av dem, er det ikke sjeldent at de lar slike folk reise tilbake igjen. Får de ikke noe ut av dem, blir de arrestert, men da som regel på vei til grensen og ikke i de hus eller hos de kontakter kureren har bodd eller vært i berøring med.

Gestapo stoler ikke på det norske politi. De har en viss tiltro til statspolitiet, men føler seg ikke sikker på disse heller. Så snart de får rede på at en politimann muligens er borte i noe "illegalt" blir han arrestert omgående, selv om bevisene er meget svake. Gestapo betrakter en politimann som arbeider "illegalt" som meget farlig. Denne har hemlig til dels anledning til å kontrollere Gestapos arbeide og arbeidsmåter. Han kan stoppe og ransake deres folk o.l.

AVSNITT AV BREV FRÅ BODÖ.

.....så folk vet ikke lenger hva de skal gjøre, om de skal forsøke å komme seg vekk eller ikke. Det er vel nesten det samme hvor vi er. Vi hører så meget grusomt om hvorledes de oppfører seg i Finnmarka både på land og i by så vi har lyst til å være heime så lenge vi har et heim. Det er mange av de evakuerte fra Finnmark som er kommet fra hverandre, mødre som leter etter sine barn, og barn som går rundt og gråter og leter etter sine mødre. Det er mange av dem, og de fleste blir jo bare tatt uten videre og sendt sydover uten å få gitt beskjed heime. På en evakueringsskøyte fra Honningsvåg var der i går en mor som hadde mistet gutten sin, hun hadde anbrakt ham ombord i en skøyte og skulle bare fly heim etter noe, og da hun kom tilbake, var skøyten gått og hun måtte vente til neste. En 5 års gutt som også var blitt alene traff på bespisningen på Frelseråmen sin søster, helt tilfeldig, moren var blitt igjen nordpå og faren var sendt med en skøyte før dem.

Der er på hundrevis om bord i hver båt, en hurtigrute hadde 700, en annen 300, og skøyte er overfylt, på en skøyte som evakuerte et gamlehjem og et sykehús var det 2 som døde her ved kafen og 2 kvinner født. På en annen skøyte ble 2 menn sinnssyke. Og sykdom florerer, skarlagensfeber og difteripasienter sammen med friske, det kryr av lus ombord så alle båter må ha avlussningssjau før hver tur. De tvangsevakuerte har ikke vært av klærne på ukevis, ikke fått anledning til å vaske og stelle seg, så du kan selv tenke deg. Ikke har de mat og ikke har de penger. Et gammelt ektepar satt på kaien i dag og gråt, de hadde ikke penger, så folk skranglet til dem og noen var og fikk kjøpt litt brød til dem. I Tromsø går der 11.000 evakuerte og venter på å bli sendt videre, og i Mosjøen går det 5.000 som ikke har tak over hodet. De går og marsjerer i lange tog for å holde varmen. I Tromsø er kirken tatt til evakueringssoppholdssted og der hersker et broket liv. Det er som en dröm, et mareritt, og alt foregår her i landet ikke langt fra oss, og kanskje er det vår tur snart. Det er så meget forferdelig deroppefra, men du vet alt kan ikke skrives om. Men en som har ført en båt med evakuerte (jagede) fra Hammerfest sa til meg at selv de värste rykter bleknet mot samheten. Og hvor skal det bli av de stakkars manneskene, hvor skal de bo og hva skal de leve av? De der sydpå som får denne strømmen av skitne, fillete og forkomne mennesker, vil de forstå den sum av lidelser som disse har gjennomgått, og vil de hjelpe dem som uforskyldt er kommet i en slik situasjon, jaget fra sine hjem og sendt en uviss skjebne i møte.

NORGES NYTT.

Fredag den 10. november ankom et tysk skip til Narvik med ca. 1.850 norske om bord. De hadde i fem døgn vært underveis fra Varanger, Tana, Laksefjord og Porsangerfjorden. De evakuerte var stuet sammen i lasterommet på ammunisjonskasser; menn, kvinner, oldinger, barn og syke. Alle i samme rom. Dekket var fullpakket med artilleri, som ikke en gang var kamuflert. En fulltreffer ville ha sprengt hele skipet i luften, men det fantes nesten ingen tyskere om bord. Det var bare et toalett om bord, maten var elendig og 2/3 av de ombordværende fikk fryktelige mavesmerter. Flyktningene var blitt ført om bord med makt. T.o.m. difterisyke var tungen med. Først i Tromsø, hvor norske leger ble alarmert, tillot tyskerne at de syke ble ført i land. Den eldste av flyktningene var 83 år. 4 barn ble født under veis. Av disse døde 2 med en gang. Mødrerne kunne ikke få noe som helst stell om bord. En av dem døde da også straks. Begge de døde spebarn ble siengt over bord. Moren til det ene og en annen kvinne, som var dødssyk da reisen begynte, gikk samme vei. Den siste kvinnens mann var alene tilbake med 3 små barn. Ved ankomsten til Narvik stod han uten klær til barne og uten anelse om hvor han skulle henvende seg, en gråblek, mager og innsunken skikkelse med en stivnet sorg i ansiktet. En tappekvines mann, som var blitt rammet av et slagtilfelle, nektet tyskerne å ta med, men satte i stedet ild på gammen og brenta mannen inne mens husfrauon så på. I Narvik er de evakuerte blitt innkvartert over alt, bl.a. i jernbanens og gruveselskapets lokomotivstaller. -

Fra Stockholm meldes at over 80 norske flyktninger, som ankom til Karesuando, var blitt sinnssyke av strabasene og måtte etterlates på veien. Flyktningene hadde tilbakelagt 12 - 13 mil i et forferdelig vær. Det var 30 kvinner og barn og 50 menn, blant dem mange oldinger.

NYHETENE TIRSDAG.

Norge. Londonkorrespondenten skriver at russiske styrker sammen med norske enheter har overskredet Tanaelva på minst to steder, og at jakten på de retinerende tyskere fortsetter vestover i retning Porsanger. Skjønt detaljerte opplysnings om stillingen savnes, vet man at de russiske tropper, som sammen med norske avdelinger, ankommer vestover fra Kirkenes, har befridd praktisk talt hele Varangerhalvøya - eller i alle fall alle viktige steder langs kysten, som er de eneste av betydning da halvøyas indre på det nærmeste er ubebodd. Russerne har under sine operasjoner fått god hjelp av lokalkjente nordmenn. Alle etterretninger som er kommet til London tyder på et ytterst effektivt samarbeide mellom russere og nordmenn. To veiforbindelser er opprettet mellom Murmansk og Kirkenes, og det var langs disse veier den norske delegasjon og de norske militærstyrker reiste etter ankomsten til Murmansk fra England. De har også stor betydning for transport av militære og sivile forråd til Finnmark. - Kronprins Olav opplyste på en pressekonferanse mandag at de norske styrker var forholdsvis små, men at de utelukkende besto av spesielt utdannet mannskap og at de for en stor del besto av offiserer og underoffiserer. Polititroppene fra Sverige skal operere bak fronten, hvor de sannsynligvis vil bli benyttet til å bevakte kommunikasjonslinjer, jage quislinger og mulig etterlatte tyske spioner. Kronprins Olav uttalte at samarbeidet mellom den russiske arme og de norske myndigheter på alle måter har vært spesielt hjertelig, og kan betraktes som et eksempel på hvorledes armeer av forskjellig nasjonalitet bør samarbeide under slike omstendigheter.

Vestfronten. De allierte armeer rykker fram på hele vestfronten fra Maas til øvre Rhinen. 1. franske armé har tatt Belfort, brutt gjennom Maginot-linjen og etter en 11marsj over slettene i det sydlige Alsace nådde de Rhinen på bred front i nærheten av Basel, hvor den franske, sveitsiske og tyske grense møtes. De franske tropper holder på å slå bro over Rhinen, som på dette punkt er 20 km bred. Det tyske artilleri på østsiden av elva har innledd et voldsomt bombardement som blir besvart av det franske artilleri. Troppene har dreid mot N og holder på å storme byen Mulhouse. Den franske framrykning arter seg som det rene triumftog under befolkningens jubel. 7. amerikanske armé rykker raskt fram gjennom passene i Vogesene for å oppnå kontakt med de franske styrker. Tysk radio innrømmer at de allierte er trengt dypt inn i Vogesene. Korrespondenter melder at det foregår en stor innringningsoperasjon ved den sørøstre del av Rhinen, og man regner med at omtrent 40.000 tyskere er i en farlig situasjon og drives mot Rhinen. I Metz har all organisert motstand opphört. Det foregår opprensning i byen, som viser seg å være lite ødelagt. Katedralen er helt uskadd. Det meldes at de regulære tropper var trukket ut og forsvarer overlatt til avdelinger av Volkssturm. Tyskerne er på retrett over en 160 km lang front mot Saar. De allierte står 8 km fra Sarrebourg og 7 km fra Strasbourg. Tyskernes retrett foregår til dels uordnet. 1. amerikanske armé har omgått Eschweiler, Ø for Aachen, og står 6 km fra Düren. 9. amerikanske armé og 2. britiske armé rykker etter inntagelsen av Geilenkirchen mot Jülich; 5 landsbyer er inntatt. De voldsomme tyske motangrep viser at tyskerne tillegger de alliertes framrykning i dette området stor betydning. Briterne holder det området de har okkupert på tysk jord. Fra Venlo-sektoren foreligger ingen spesielle hyheter.

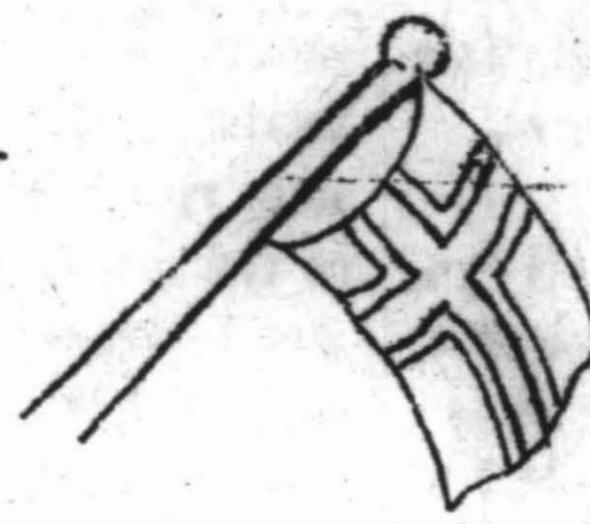
Østfronten. Russiske tropper er gått til angrep på en rekke avsnitt i Lettland. De har erobret flere stillinger og holder dem til tross for flere motangrep. Fra Moskva foreligger ingen spesielle meldinger om dette nye angrep. I Øst-Preussen foregår artilleridueller. I Ungarn raser voldsomme kamper Ø for Gjöngös, NØ for Budapest. Russerne holder på å omringe Wiskolcz. Større deler av jernbanen mellom Wiskolcz og Budapest er på russernes hender.

Flyangrep. 1.250 Liberator-fly angrep mandag målt i Wiesenburg og Hamburg - Hamburg-området i Ruhr. Over 100 mosquitos angrep Hanover 2 ganger.

Italia. 8. armé forsetter framrykningen mot Ravenna. Et forlydende om at Kesselring er alvorlig såret, bekreftes. En melding sier også at han er død på et hospital.

Belgia. Lederne for den belgiske motstandsbevegelse er gått med på å utlevere alle våpen innen lørdag. Den politiske situasjonen er framdeles spent.

FRITT

LAND

Nr. 101 - 1. årg.

Mandag, 20. oktober 1944.

HUNGRISNÖD I BEFRIELSENS SPOR.

Kriser, inflasjon, varemangel og en forferdelig desorganisasjon er den arv tysk okkupasjon og krigen har gitt Europa. Det er kanskje dette tyskerne mente med å si at hvis de tapte, ville de trekke Europa med seg i kaos.

I Grekenland ligger sulten på lur, og 10.000 drakmer er verd bare noen øre. I Belgia er en håpløs matsituasjon bare delvis kunnet bli avhjulpet ved at de allierte armee overlater belgierne noen hundre tonn av sine matforsyninger daglig, og i Nederland er kvadratkilometer på kvadratkilometer av akerjord satt under saltvann. I disse landene står man overfor nesten uløselige problemer. Industrien mangler råvarer, maskineriet er nedslitt, ødelagt eller sendt til Tyskland, og kommunikasjoner og distribusjonsapparat ligger fullständig nede. Der hvor det finnes råvarer, slik som i grubedriften, er ernæringen for dårlig til at arbeiderne orker å arbeide. I Belgia venter 90.000 grubearbeidere på muligheter til å opppta arbeidet, de mangler i første rekke pitprops og mat. Nest talende om situasjonen i Belgia under okkupasjonen er statistikken over tuberkulosen. Før krigen var antallet av behandlede sykdomstilfeller 39.000, etter fire års okkupasjon var det steget til 130.000. Dette tallt er hentet fra en befolkning som er blitt atskillig desimert ved store deportasjoner til Tyskland. I beste fall kan Belgia produsere omtrent 40 % av de næringsmidler som skal til for å opprettholde et noenlunde helsenivå, og selv dette kan neppe distribueres etter at distribusjonsapparatet er falt sammen. - Noen tall fra Frankrike viser også hvor alvorlig situasjonen er: I Frankrike fantes det før krigen omtrent 15.000 lokomotiver, og av disse er det bare 6.000 igjen, hvorav 2-3.000 er ubrukelige. Tusenvis av lokomotiver, og over halvparten av Frankrikes 45.000 jernbanevogner er ført til Tyskland, og en god del er blitt ødelagt foran og etter invasjonen. Dessuten er veinettet blitt opprevet ved at ca. 4.000 bruer er gått i luften. Bilmateriellet har tyskerne tatt hånd om på samme måte som de nå gjør det her i landet. Kullproduksjonen har i Frankrike sunket til en tredjedel og det som blir utvunnet kan ikke distribueres effektivt. - Grekenland behøver mengder av tonnasje og store skipslaster med lastebiler for å hindre åt nye tusener av grekere dør sultedøden.

Det befriede Europa er inne i en krise også rent psykologisk. Underjordiske armeer og sabotører som har utført heltegjerninger under okkupasjonen og som har vært innstilt på destruktive formål, finner det vanskelig å ta del i det normale liv og det organisatoriske rutinearbeid det fører med seg. Dette viser seg tydligst i Belgia hvor Pierlot's regjering ble anmodet om å bli sittende fordi konstruksjonsarbeidet var for omfattende.

NORSKE STYRKER PÅ JAN MAYEN.

Den lille arktiske øya Jan Mayen har under krigen spilt en viktig rolle som meteorologisk stasjon. Den har hatt radioforbindelse med omverdenen - ellers bare av og til i de korte sommermånedene hatt kontakt utad når et litte forsyningsskip har greid å finne veien gjennom drivisen. I fire år har de norske troppene på Jan Mayen levet under de vanskeligste forhold, i kamp med naturen og truet av tyske angrep, men tross alt har de utført sin betydningsfulle oppgave. Helt til for kort tid siden visste man ingen ting om deres virksomhet, og Jan Mayen var bare kjent som "øyen X".

2. april 1940 arbeidet ti norske meteorologer på Jan Mayen. Øya har en viktig strategisk beliggenhet, og meldingene herfra var fremdeles nødvendige for planlegging av de forente nasjoners operasjoner til sjøs og i luften. Oppsynsskipet "Frictjof Nansen" ble sendt av gárd med førsteklasses utrustning og mannskap som skulle besette øya, men skipet støtte på et undervannsskjær. Utrustningen gikk tapt, men mannskapet klarte å berge seg i land. Noen dager senere landet et nytt norsk skip som tok de skipbrudne og

meteorologene tilbake, og i tiden framover hadde så andre flåteenheter i disse farvann ordre om å holde utkikk etter endelige fartøy som eventuelt kunne prøve å sette folk i land på Jan Mayen. Det varte ikke lenge før det ble observert et tysk skip som var ute i dette årend, og skipet ble tvunget på grunn og besetningen tatt til fange. En britisk ekspedisjon ble sendt ut, men først på året, og måtte vende tilbake etter mange forgjeves forsök på å nærm seg øya. Da bad engelskmennene nordmennene om hjelp for å komme en tysk okkupasjon i forkjøpet, og 19. februar 1941 reiste en avdeling på 12 mann fra de norske styrkene på Island av gárd på to skip som var forsynt med ekstra forsterkninger for å tåle skruisen.

Da nordmennene hadde fått forsyninger og våpen i land, var deres første oppgave å bygge en radiostasjon og snart begynte utsendingene av værmeldinger til Storbritannia. Et tredje forsyningsskip ankom, også saite alle tre båtene nesen hjemover. Påskaften 1941 sto 12 soldater oppe på et fjell og så fartøyene forsvinne. - Noen dager senere fikk nordmennene den første føling med fienden, da tyske speiderfly viste seg over øya, og senere avla tyske fly daglig visitt. Av og til ble det skutt med maskingevær fra flyene og av og til kastet bomber, men de gjorde ingen skade. 18. mai kom så to norske skip med 18 mann forsterkning, og 22. juli ankom det enda flere soldater og større forsyninger, moderne luftvernmaterial og utdannet kanonbetjening. Nå kunne mennene innrette seg/behandelig, og når været tillot det, avholdt de skikonkurranser eller jaget isbjørn - men halve året var det umulig å ferdes ute. Sommeren 1942 tok det til å bli smalhans på øya, og maten måtte rasjoneres, men akkurat i rette øyeblikk ble den opprinnelige garnisonen avløst. Samtidig kom det hester, griser og høns til øya, en kraftstasjon ble anlagt og stearinlysene erstattet av elektrisk belysning.

Nå er Jan Mayen et fullstendig selvforsøgende lite samfunn. Leiren utgjør en hel liten by som lever sammen etter demokratiske grunnsetninger og deler farer og anstrengelser. Hver sommer blir den norske garnisonen avløst av nye menn, som er spesielt valgt ut og vant til polarklimaet.

NÅR GESTAPO HOLDER ORDEN I KJØBENHAVN.

Som bekjent har tyskerne opphevret det danske politi og sendt så mange av betjentene som de fikk tak i, til Tyskland. De skulle selv holde orden. Resultatet er at Kjøbenhavn er blitt en farlig by, en tumlelass for forbrytere. Tyveri og ran hører til nattens orden. Det er karakteristisk at i flere tilfeller viser innbruddstyvene seg å være medlemmer av det tyske sikkerhetspoliti. Dette ble konstatert utvetydig da tyvene i to tilfeller ble greppt på forsk gjerning, det ene tilfelle ved innbrudd i en radioforretning i Istedgaden, og det andre et tyveri på Nørrevold. Forbryterne måtte slippes løs, fordi de kunne legitimere seg som tysk politi og derfor ikke sto under det danske rettsvesen. Schalburgmennene følger også her trofast i sine tyske læremesters fotspor. Tyskerne har greppt inn like overfor enkelte medlemmer av det tyske politi og ved ransaking funnet en mengde tyvekoster hos dem. Det er skyting eller trussel om skyting på gater og i kafeer etter mørkets frembrudd, og det er en alminnelig framgangsmåte av tyvene å angi seg som tysk politi, foreta husundersøkelser og ta med seg kostbarheter. Folk tør ikke gå ut når det er mørkt. Teatrene og kinoene står halvfulle og restaurantene går mot en krise. Kjøbenhavn har fått et vaktvern av store kraftige menn bevepnet med batonger, men det er ikke mulig å holde orden, når de arresterte stadig vekk må slippes løs fordi forbryterne viser seg å tilhøre herrefolkkets politistyrke.

PRESSEKLIPP.

Nordmenn som kommer fra Finnland, og som oppholdt seg i den svenske legasjonen i de dagene russerne marsjerte inn i Helsinki, kan fortelle at finnene ble i høy grad forbauset over de russiske troppers oppførelse. De opp-

førte seg til det aller ytterste korrekt. De gikk ikke på restauranter, de kjøpte ikke opp mat i butikker, og de forholdt seg høflig avvisende likeover for damer, selv når det ble lagt tydelige invitter for dagen. Den nazistiske hviskepropagandaen måtte hørligst mulig legges om til: Ja, det er bra nå, men bare vent til siden. ..

I fengslet i Amiens saft 100 dødsdømte franskmenn og ventet på å bli henrettet. Fengslet var omgitt av 20 fot høye og 3 fot tykke murer og bevektet av tyske tropper som var forlagt til den ene fløyen og fangene hadde ingen mulighet til å komme unna. Den eneste sjansen til å redde dem ute fra lå i å la fly bombe fengselestrukturen i stykker, og en engelsk mosquitoavdeling fikk det vanskelige oppdrag. Seks fly skulle bombe bresjer i murene på minst to steder, og seks andre hadde til oppgave å treffe hovedbygningen i begge ender for å befri fangene og ødelegge vaktfløyen. En tredje bølge fly skulle gripe inn om planen ikke lyktes, men de slapp å gå til aksjon. Speiderflyene så murene rase sammen på flere steder, og bygningen fikk fulltreffere i begge fløyene. Fangene strømmet ut, og en stor del av dem greiet å komme unna. Endel av dem omkom og mange tyskere lå døde på marken. - Det engelske luftfartsministerium har nylig sendt ut denne skildringen, som av sikkerhetshensyn ikke er blitt offentliggjort tidligere. ..

N O R G E S N Y T T.

Etter bombingen av Gestapos hovedkvarter i Aarhus, universitetet der, har tyskerne planer om enten å innrede celler i toppetasjen på Victoria Terrasse og anbringe fanger der eller å flytte fanger dit hver gang det er flyalarm, eventuelt kombinasjon av begge deler. ..

Transporten av tropper nordfra er begynt. Stasjonene mellom Nissjøen og Mo i Rana nytes som innlastningssteder, og det går 8 ekstratog hvert døgn. Tyskerne krevet 24 tog, men dette kunne ikke stilles. ..

Telegram fra Jonas Lie, Tromsø, 6/11, til lederen av sikkerhetspolitiet, Marthinsen: På foranledning tilfeller under evakueringen, er tiden nå inne for å ta fingeravtrykk av alle norske borgere, barn også. ..

Det opplyses at telefonavlyttingen i Oslo er utvidet, og at den må være meget forsiktig i telefonen. ..

Gestapo har for en uke siden flyttet en del av sine folk inn i Gabelsgata. Disse er kommet fra Tyskland for å sette i gang rassiaer. Samtidig ble det lørdag 18/11 meldt fra London at ca. 300 gestapofolk er kommet for å forsterke politiet i Oslo. ..

Opplysning angående signaler i politibiler ute på rassia: Når politifolken skal hoppe ut av bilen for å arrestere folk, blir dette bekjentgjort ved at lyset inne i bilen blunker fire ganger. ..

Det opplyses at gestapo er noen lurer kerer. De kan ha en mann som de vet har vært med på noe illegalt skygget opptil 4 a 5 mndr. bare for å få greie på kontaktene. ..

Det er grunn til å tro at tyskerne kommer til å holde rassiaer i hagekolonier og i tilfluktsrom. Søndag 23/10 ble det skutt på en politimann inne i et tilfluktsrom. Det rök fra pipen og politimannen gikk inn for å undersøke. Han ble såret, og tyskerne tror vel etter dette at hagekoloniene og tilfluktsrommene brukes som dekksteder. ..

I Ådalen har ca. 800 tyskere mest polititropper, lysgrønne, leiret seg på Nes gård. Herfra skal de foreta korstog innover Vassfaret mot Vidalen etter icketøy og mennesker som er falt ned fra himlen. Norske bønder er tvunget med som kjentmenn. ..

En eksplosjon inntraff lørdag aften kl. 23.30 i Den Blå Grotte (Gylne Freden) i Fred Jøns gate. ..

Den både kjente og beryktede direktør og fylkesfører Fermann har nylig henvendt seg til en rekke N.S. jurister, bl.a. ekspedisjonssjef Hasle for å få en uttalelse om "De krigsvilliges statsrettslige og folkerettslige stilling." Fermann har nemlig laget et utkast til en ny forordning, hvor det bl.a. bestemmes, at norske statsborgere som frivillig har meldt seg til "krig mot kommunismen" med sin anmeldelse skulle være løst fra sitt norske statsborgerskap. Etter endt tjenestegjøring skulle de være berettiget til uten videre igjen å bli norske statsborgere. Hasle kritiserer utkastet sørder og sammen. Nå regner også N.S. offisielt med at Tyskland har tapt krigen. Den som har tatt fanden på ryggen får bære ham fram.

N Y H E T T E N E S Ö N D A G.

Vestfronten. Det meldes om framgang på alle avsnitt av de seks allierte arméers offensiv på vestfronten. Fronten strekker seg fra Nederland til Sveits, og styrkene får sine forsyninger over Antwerpen og Marseille. Allierte rykker mot de viktigste innfallsveier i Tyskland; fire av dem kjemper på tysk grunn, og tyskerne er overalt på defensiven. Størst har framgangen vært i Aachen-avsnittet, det allierte kommisjonen melder at Geilenkirchen er praktisk talt omringet, tysk telegrambyrå meldte søndag morgen at de allierte hadde erobret byen. En rekke landsbyer S for Geilenkirchen er erobret. Det meldes også om god framgang i Stolberg-området til tross for sterkt motstand. Stolberg befinner seg på de alliertes hender. 2. britiske armé har nådd Maas på bred front. Tungt artilleri beskyter de tyske stillinger på den annen side av grensen. Britene står omtrent 7 km fra Ruhr-området; tyskerne har tatt stilling på østsiden av Maas ved Roermond og Venlo hvor viktige broer fører over Maas inn i hjertet av Ruhr. Amerikanske styrker fra 3. amerikanske armé kjemper nå inne i Metz, og rykker videre fram på begge sider av byen. Det er tegn på tilbaketrekkning over hele den tyske front i dette avsnitt. Lenger S rykker 7. amerikanske armé fram mot St. Die; 12 byer er erobret. 1. franske armé har trengt fram til 6 km fra Belfort og har befridd åtskillige byer. - De 6 allierte arméer fordeler seg over vestfronten således: Mellom Roermond og Venlo, V for Maas, 2. britiske armé, N for Aachen, 9. amerikanske armé, S for Aachen, 1. amerikanske armé, I området ved Metz 3. amerikanske armé, S for Metz, 7. amerikanske armé, I Belfort-avsnittet, 1. franske armé. - Sunday Times skriver at man ikke bør innlate seg på gjetninger om hvordan den nye offensiv vil utvikle seg. Den allierte overkommando vil ikke nå røpe sine planer. Det er tilstrekkelig for oss å vite at forsyningsvanskelighetene er overvunnet i en slik grad at så store operasjoner kan settes i gang. - Det meldes at tyskerne foretar systematiske ødeleggelsjer i Rotterdam. De sprenger brygger, havneanlegg og bensintanker, svir av lagerhus og fabrikker og har helt ødelagt den største tørrdokken. Tusenvis av innbyggerne forlot byen mens sprengningene foregikk, og da de kom tilbake fant de sine hjem ødelagt. Målet av ødeleggelsen synes å skje på måfa uten at man kan påvise militære hensikter. Det er hittil ødelagt for 100 millioner pund.

Østfronten. Russerne fortsetter offensiven i Ungarn, og har satt inn et nytt angrep på østsiden av Budapest. Forøvrig meldes at russerne ikke setter alt inn på å nå Budapest så snart som mulig. De håper på at byen kan bli spart. Landet trues av borgerkrig og splittelsen brer seg. Den passive motstand mot tyskerne tiltar og Szalatzis stilling blir mer og mer utrygg. Kommissjonen fra Tito melder at tyskerne forsøker å bryte gjennom i nordlig retning; i Albania hindrer tropene tyskerne i å evakuere mot Skutari. - Britiske tropper fra styrkene ved Adriaterhavet samarbeider med jugoslaverne i Montenegro og Hertzegovina, og har fått kontakt med fienden. De understøttes av fly fra flystyrkene på Balkan.

Flyangrep. Britiske bombefly angrep natt til søndag en fabrikk for syntetisk olje i Wanne-Eickel i Ruhr. 400 amerikanske fly angrep flyplasser i Tyskland. De ødela 86 tyske fly, deriblant 30 Rekylfly.

Norge. Justisminister Terje Wold har siden onsdag vært i Kirkenes som representant for den norske regjering. Han ledsages av sekretær Jens Schive. General Steffens understreker det gode samarbeide mellom den norske militærmission, som gikk i land fra et britisk krigsskip, og russerne. Flere sivile norske embetsmenn er kommet og russerne yter dem all mulig støtte. Hittil har over 1.000 nordmenn fra de lokale områder meldt seg til militærtjenesta. Svenske Norgontidningen melder at quislingene pakker koffertene og reiser sydover. Tyskerne er nedtrykt, men deres fanger er i godt humør. Tyske soldater mistet mer og mer sitt militære preg.

Italia. Styrker fra 8. armé har hatt ny framgang V for Forli. De har erobret Monte Fortino og har slått tilbake flere tyske motangrep.

Tyskland. Et sirkulært sendt ut av riksarbeidsleder Schultze, som er falt i de alliertes hender, uttaler frykt for de væpnede utenlandske arbeidere.

Frankrike. General de Gaulle skal, i følge de siste opplysninger, sammen med utenriksminister Bidault i nærmeste framtid reise til Moskva. Det er mulig at de kommer til å reise over Stockholm.

F R I T T

L A N D

Nr. 103 - 1. arg.

UKEOVERSIKT.

Fredag, 24. november 1944.

KRIGSFORBRYTERE.

I artikkel 228 i Versailles-traktaten heter det: "Den tyske regjering erkjenner at alliertes og forbundne maktors rett til å bringe inn for militærdomstol personer som anklages for å ha gjort seg skyldig i handlingen som krenker egens lover og sedvaner. Slike personer skal om de finnes skyldige dømmes til og Arnhem, ble Eisenhower stilt overfor et valg mellom tre alternativer: straff som er bestemt ved lov."

Etter folkeretten gjelder det lover og sedvaner for krigen som har til hensikt å humanisere krigføringen i overensstemmelse med den sivilisasjonens minste krav som de krigførende i hvert fall skal holde seg til. Hvis krigshandlingen skulle overskridet disse lover og sedvaner blir handlingene ikke lenger krigshandlinger, men mord, tyveri, ran etc.

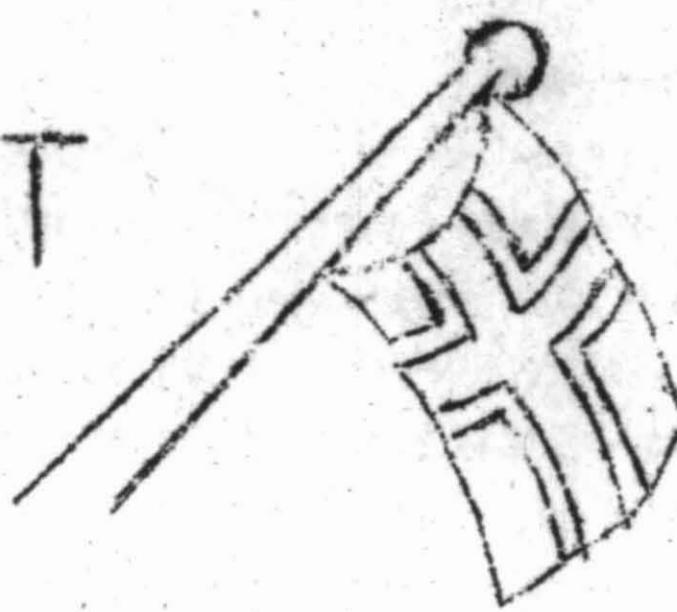
Ifølge oppgaver fra de allierte var det allierede ved utgangen av 1942 død nesten 3 1/2 million mennesker i okseokkuperte land, enten henrettet eller døde i fengenskap, og nye fanger er kommet til. Ved siden av dette er andre millioner fengslet, deportert, satt i tvangsarbeid eller ulovlig berøvet sine eiendeler. Jødeforfølgelsene er et kapitel for seg.

Overfor nordmenn skulle det ikke være nødvendig å nevne eksempler på krigsforbrytelser. - Vi vet alle hvordan fanger er blitt torturert, hvordan hjem og havn gjort brukbar, et faktum som på avgjørende måte har bedret de alliertes eiendom er blitt beslaglagt og brenn, og i hvilken utstrekning gisler er blitt forsningssituasjon. Det er også mulig at Churchill under sitt siste besøk skutt eller deportert. At de som er skyld i slike handlinger, enten ved selv å utføre dem eller ved å gi ordre til at de blir gjort, skal straffes, hersker Polen) at man mener det er mulig å gi Tyskland hukommelighet alt i løpet av det heller ingen tvil om. Men et par ting kan det være på sin plass å omtale, vielle sin krigsmaskin fra offensiv til defensiv innsats.

Det hersker framdeles krigstilstand mellom Norge og Tyskland. Dette faktum ble påpekt av Terboven i sin tale 6. oktober 1941 og av "statsråd". Meldøm 10. september s.s. I oktober 1941 baserte priseretten i Hamburg sin dom på samme grunnlag.

Okkupasjonsforhold er regulert i Haagkonvensjonen. Okkupanten skal respektere lov og rett i det okkuperte land, hvis ikke alvorlige militære grunner stiller seg i veien. - Det er forbudt å pålegge fellesstraffer for enkeltpersoners handlinger. Like selvsagt er det forbudt å ta gisler for handlinger gjort av andre. Rekyssjonen av naturalia og arbeidskraft skal ikke overstige voldsomste kamper raser i Aachen-avsnittet, hvor kanskje historiens mest mænnes økonomiske bæreevne eller være av den natur eller størrelse at de tvingende troppekonstrasjon har funnet sted på alliert side, idet 4-500.000 mann er befolkningen til på denne måte å ta del i krigen mot sitt fedreland. For å angripe over en frontbredde av ca. 50 km, med en enorm innsats av tunge bomangå disse bestemmelsene har tyskerne utnevnt quislingene til statssyre for at befly i selve frontlinjen og et fantastisk oppbud av artilleri. Det strategiske skal uferdig de nødvendige "lover og forordninger" som skal vareta tyskiske mål for denne offensiv er Ruhr-området, en hovedhjørnesten i den tyske kernes interesser. "Nyordningen" her og i andre land som tyskerne har satt i gang gjør selvsagt ikke deres ulovlige handlinger lovlige, og quislingene er medansvarlige for forbrytelserne. Ved siden av dette er både quislingene og tyskerne ansvarlige for de forbrytelser som den enkelte har begått. - Quislingene er ansvarlige for en hver handling som strider mot norsk rett. Overgrepsituasjonen krever en ekstraordinær innsats utover det festningslinjenes besetninger kan prestere. Og må tyskerne først begynne å mate inn sine reserver i et oppslitningsslag av disse dimensjoner, kan deres situasjon snart

Asylrett er en rett et land har til å nekte å utlevere folk som befinner seg blitt kritisert i denne sektor eller i en annen. De allierte har nemlig på dets territorium, og meningen med utøvingen av retten er å beskytte personer som er blitt forfulgt dit på grunn av sin overbevisning eller politiske meblemer på en slik måte at et konstant trykk opprettholdes, vil det punkt snart ningen i hjemlandet. Det er ikke meningen å beskytte forbrytere som har krenket kunne nås da tyskerne ikke lenger kan kaste de tilstrekkelige reserver fram en velfestet strafferett i sitt hjemland, det ville være å legge seg opp i ved til det ene eller annet truet avsnitt. Ugens mest oppsiktsvekkende resultater er imidlertid oppnådd på sør-avsnittet, og hvis de kan løse sine tilførselsproblemer på en slik måte at et konstant trykk opprettholdes, vil det punkt kommande lands materielle rettsavgjørelser. At forbryterne påberoper seg til å höre et politisk parti skulle ikke forandre saken. Det er ikke for sin sakstet, hvor den amerikanske 3. armé alt for 8 dager siden kunne notere betydelige resultater i Metz-området. Nå er Metz falt og amerikanerne har kunnet støte helt inn i det viktige tyske gruveområdet Saar, mens 7. amerikanske armé, som opererer øst for Nancy og i Vogesene allerede retter en alvorlig

trussei mot Strasbourg. Ukens store sensasjon skyldes imidlertid franskmenene, som med en voldsom kraftanstrenget sprengningskæren furen den Burgundiske Port da de stormet festningen Belfort mandag og støtte fram til Rhinen; senere har de svinget nordover parallelt med elven og støter over Mulhouse fram i retning av Strasbourg, en operasjon som truer 40,000 mann tyske tropper i Vogesene med avskjæring. At franskmenene kunne avansere 50 km fra Belfort til grensen på et døgn tyder på at tyskerne i dette avsnitt enten er litt overrumplet idet de har stolt for meget på Belfort-låsen, eller at de med sine begrensede styrker har funnet det nødvendig å rømme Alsace-Lorraine og falle tilbake på Siegfriedlinjen også i disse strukturen ligger her på Rhinens østbredd og følger eiven til Karlsruhe.

Det er meldt at franskmenene alltid holder på å slå en bru over Rhinen i den Roer på to steder. De har eroberet fire landsbyer med utsikt over elva og beslidge sektor; å rette et "flygende" støt mot de faste befestningslinjer her hersker lange strekningsavstander. Det er imidlertid bare tenkelig under den forutsetning at de tyske reserver er bundet i så stor utstrekning lenger nord at den sørlige Rhinlinje nesten har mættet blottes for tropper. I alle tilfeller er viktige begivenheter å vente i de nærmeste uker, hvilket avsnitt det så blir som kommer i fortynningen.

Etter all beregning skulle offensiven i vest bli samordnet med en stor vinteroffensiv også fra øst. Den er ennå ikke satt inn, men meget tyder på at den er umiddelbart forestående og at den - etter oppmarsjen i Polen å døme - vil bli av enorm styrke. Ellers fortsetter kampane i Latvia og Ungarn, uten at bevegelsene er store, og fra den norske Ishavfront blir det meldt at russiske og norske styrker er gått over Tanafjorden. Albania er hovedstaden Tirana inntatt og i Italia fortsetter framrykningen mot Ravenna under forbiret tysk motstand.

I Stillehavet har amerikanerne gjort landgang på en ny øygruppe 200 km nord for Ny-Guineas vestspiss. På Leyte har japanerne etter å ha lidt store tap ført fram forsterkninger, og kampene er meget bardnakkede.

NORGES NYTT.

Theodo Hansen, 78 år gammel, eier av eiendommen Drammensveien 108, har midlertidig bodd i Østhornveien 15, Sogn Hageby etter at hans eiendom er rekvisert av tyskerne. Onsdag kveld den 22/11 banket tyskere på hans dør. Den gamle mannen viste seg ikke å være rask nok til å lukke opp, hvorfor tyskerne åpnet ild med maskingevær etter at de hadde satt brekkjern i døren. Mannen ble gjennomhullet og døde straks. En har ikke kjennskap til hva grunnen var til husundersøkelsen. -

Alle karter i størrelse 1 - 1 million og større av norsk område ble beslaglagt i dag. -

Selv om det utsommer få böker og "det ikke er noe annet å få" skal disse nazistiske forlagene blokkes: Centralforlaget, Stenersens forlag, Kampan, Blix, Viking, Norden, Brage, Atlantic, Gyldendal og Norges Boklag. -

Feldwebel Müller f.t. Lebesby har i forbindelse med tvangsevakueringen av Bakkafjord, Kalak, Lebesby, Bukta, Skjænes, Oldervik og Skogvik, sendt ut en oppfordring utstedt av Reichskommisar i samarbeid med "den norske regjering" hvor det bl.a. heter: Den som ikke følger denne oppfordring eller motsetter seg den, vil bli behandlet som krigsforbrytere og det vil bli tatt de strengeste forholdsregler mot ham. Hvis noen forsøker å ta tilflukt til fjellene for å ta tilflukt der til russerne kommer, vil bli ettersøkt og behandlet som flentlig spion og skutt. Hvis noen på samme måte forsøker å holde seg skjult eller forsøker med motstand, vil de bli skutt. Hvis noen vil ha nærmere meddelelse om dette, kan han få dette hos feldwebel Müller, eller gjennom lensmannen. - Det meddeles at feldwebel Müller sier fra at 250 mennesker fra Bukta, Skjænes og Lebesby vil bli hentet med båt på Lebesby fredag den 3/11 44. Alle personer må da ha pakket og gjort alt klart, alle husdyr skal samles ved skoleinternatet hvor fw. Müller vil overta dem. Enhver må ta med så meget han kan bære, helst varme klær og varmt fottøy. Mat skal bare tas med til Ifjord og derfra og sydover skal de være under tysk forpleining. De som ikke følger denne bestemmelser vil bli skutt. -

Svenske fly ved den svensk-finske grense har kastet ned 8 telt, 150 ulltepper og levnetsmidler 9 mil NV for Karesuando for å hjelpe et par hundre norske flyktninger som passerer disse trakter. Den eneste mulighet for å få fram det nødvendigste i tide er ved hjelp av fly. ..

NYHETENE TORSdag.

Vestfronten. Britiske og amerikanske tropper rykker fram mot Köln og Ruhrdistriket tross kraftig motstand og dårlig vær. Det er dyp gjørme på veiene og kraftig regn. I Geilenkirchen-området har tyskerne fått forsterkninger og retter stadig forgjeves motangrep mot de allierte. Britiske tropper tok en landsby etter at to forsök var strandet p.g.a. tyskernes kanonild. Tyskerne gjorde flere forgjeves forsök på å gjenerobre denne. Andre allierte avdelinger står omtrent 3 km V for Jülich. Tyskerne er drevet ut av Eschweiler, og har hatt framgang S for Düren. V for Roer har tyskerne brukt V1 og V2 mot 9. amerikanske armé. De har også satt inn store mengder av tanks, og har hittil mistet 67 av disse. Korrespondenter melder at amerikanerne har nådd

Det er meldt at franskmenene alt holder på å slå en bru over Rhinen i den Roer på to steder. De har eroberet fire landsbyer med utsikt over elva og beslidge sektor; å rette et "flygende" støt mot de faste befestningslinjer her hersker lange strekningsavstander. Det er imidlertid bare tenkelig under den forutsetning at de tyske reserver er bundet i så stor utstrekning lenger nord at den sørlige Rhinlinje nesten har mættet blottes for tropper. I alle tilfeller er viktige begivenheter å vente i de nærmeste uker, hvilket avsnitt det så blir som kommer i fortynningen.

Etter all beregning skulle offensiven i vest bli samordnet med en stor vinteroffensiv også fra øst. Den er ennå ikke satt inn, men meget tyder på at den er umiddelbart forestående og at den - etter oppmarsjen i Polen å døme - vil bli av enorm styrke. Ellers fortsetter kampane i Latvia og Ungarn, uten at bevegelsene er store, og fra den norske Ishavfront blir det meldt at russiske og norske styrker er gått over Tanafjorden. Albania er hovedstaden Tirana inntatt og i Italia fortsetter framrykningen mot Ravenna under forbiret tysk motstand.

I Stillehavet har amerikanerne gjort landgang på en ny øygruppe 200 km nord for Ny-Guineas vestspiss. På Leyte har japanerne etter å ha lidt store tap ført fram forsterkninger, og kampene er meget bardnakkede.

NORGES NYTT.

Theodo Hansen, 78 år gammel, eier av eiendommen Drammensveien 108, har midlertidig bodd i Østhornveien 15, Sogn Hageby etter at hans eiendom er rekvisert av tyskerne. Onsdag kveld den 22/11 banket tyskere på hans dør. Den gamle mannen viste seg ikke å være rask nok til å lukke opp, hvorfor tyskerne åpnet ild med maskingevær etter at de hadde satt brekkjern i døren. Mannen ble gjennomhullet og døde straks. En har ikke kjennskap til hva grunnen var til husundersøkelsen. -

Alle karter i størrelse 1 - 1 million og større av norsk område ble beslaglagt i dag. -

Selv om det utsommer få böker og "det ikke er noe annet å få" skal disse nazistiske forlagene blokkes: Centralforlaget, Stenersens forlag, Kampan, Blix, Viking, Norden, Brage, Atlantic, Gyldendal og Norges Boklag. -

Feldwebel Müller f.t. Lebesby har i forbindelse med tvangsevakueringen av Bakkafjord, Kalak, Lebesby, Bukta, Skjænes, Oldervik og Skogvik, sendt ut en oppfordring utstedt av Reichskommisar i samarbeid med "den norske regjering" hvor det bl.a. heter: Den som ikke følger denne oppfordring eller motsetter seg den, vil bli behandlet som krigsforbrytere og det vil bli tatt de strengeste forholdsregler mot ham. Hvis noen forsøker å ta tilflukt til fjellene for å ta tilflukt der til russerne kommer, vil bli ettersøkt og behandlet som flentlig spion og skutt. Hvis noen på samme måte forsøker å holde seg skjult eller forsøker med motstand, vil de bli skutt. Hvis noen vil ha nærmere meddelelse om dette, kan han få dette hos feldwebel Müller, eller gjennom lensmannen. - Det meddeles at feldwebel Müller sier fra at 250 mennesker fra Bukta, Skjænes og Lebesby vil bli hentet med båt på Lebesby fredag den 3/11 44. Alle personer må da ha pakket og gjort alt klart, alle husdyr skal samles ved skoleinternatet hvor fw. Müller vil overta dem. Enhver må ta med så meget han kan bære, helst varme klær og varmt fottøy. Mat skal bare tas med til Ifjord og derfra og sydover skal de være under tysk forpleining. De som ikke følger denne bestemmelser vil bli skutt. -

Svenske fly ved den svensk-finske grense har kastet ned 8 telt, 150 ulltepper og levnetsmidler 9 mil NV for Karesuando for å hjelpe et par hundre norske flyktninger som passerer disse trakter. Den eneste mulighet for å få fram det nødvendigste i tide er ved hjelp av fly. ..

NYHETENE TORSdag.

Vestfronten. Britiske og amerikanske tropper rykker fram mot Köln og Ruhrdistriket tross kraftig motstand og dårlig vær. Det er dyp gjørme på veiene og kraftig regn. I Geilenkirchen-området har tyskerne fått forsterkninger og retter stadig forgjeves motangrep mot de allierte. Britiske tropper tok en landsby etter at to forsök var strandet p.g.a. tyskernes kanonild. Tyskerne gjorde flere forgjeves forsök på å gjenerobre denne. Andre allierte avdelinger står omtrent 3 km V for Jülich. Tyskerne er drevet ut av Eschweiler, og har hatt framgang S for Düren. V for Roer har tyskerne brukt V1 og V2 mot 9. amerikanske armé. De har også satt inn store mengder av tanks, og har hittil mistet 67 av disse. Korrespondenter melder at amerikanerne har nådd

Det er meldt at franskmenene alt holder på å slå en bru over Rhinen i den Roer på to steder. De har eroberet fire landsbyer med utsikt over elva og beslidge sektor; å rette et "flygende" støt mot de faste befestningslinjer her hersker lange strekningsavstander. Det er imidlertid bare tenkelig under den forutsetning at de tyske reserver er bundet i så stor utstrekning lenger nord at den sørlige Rhinlinje nesten har mættet blottes for tropper. I alle tilfeller er viktige begivenheter å vente i de nærmeste uker, hvilket avsnitt det så blir som kommer i fortynningen.

Etter all beregning skulle offensiven i vest bli samordnet med en stor vinteroffensiv også fra øst. Den er ennå ikke satt inn, men meget tyder på at den er umiddelbart forestående og at den - etter oppmarsjen i Polen å døme - vil bli av enorm styrke. Ellers fortsetter kampane i Latvia og Ungarn, uten at bevegelsene er store, og fra den norske Ishavfront blir det meldt at russiske og norske styrker er gått over Tanafjorden. Albania er hovedstaden Tirana inntatt og i Italia fortsetter framrykningen mot Ravenna under forbiret tysk motstand.

I Stillehavet har amerikanerne gjort landgang på en ny øygruppe 200 km nord for Ny-Guineas vestspiss. På Leyte har japanerne etter å ha lidt store tap ført fram forsterkninger, og kampene er meget bardnakkede.

NORGES NYTT.

Theodo Hansen, 78 år gammel, eier av eiendommen Drammensveien 108, har midlertidig bodd i Østhornveien 15, Sogn Hageby etter at hans eiendom er rekvisert av tyskerne. Onsdag kveld den 22/11 banket tyskere på hans dør. Den gamle mannen viste seg ikke å være rask nok til å lukke opp, hvorfor tyskerne åpnet ild med maskingevær etter at de hadde satt brekkjern i døren. Mannen ble gjennomhullet og døde straks. En har ikke kjennskap til hva grunnen var til husundersøkelsen. -

Alle karter i størrelse 1 - 1 million og større av norsk område ble beslaglagt i dag. -

Selv om det utsommer få böker og "det ikke er noe annet å få" skal disse nazistiske forlagene blokkes: Centralforlaget, Stenersens forlag, Kampan, Blix, Viking, Norden, Brage, Atlantic, Gyldendal og Norges Boklag. -

Feldwebel Müller f.t. Lebesby har i forbindelse med tvangsevakueringen av Bakkafjord, Kalak, Lebesby, Bukta, Skjænes, Oldervik og Skogvik, sendt ut en oppfordring utstedt av Reichskommisar i samarbeid med "den norske regjering" hvor det bl.a. heter: Den som ikke følger denne oppfordring eller motsetter seg den, vil bli behandlet som krigsforbrytere og det vil bli tatt de strengeste forholdsregler mot ham. Hvis noen forsøker å ta tilflukt til fjellene for å ta tilflukt der til russerne kommer, vil bli ettersøkt og behandlet som flentlig spion og skutt. Hvis noen på samme måte forsøker å holde seg skjult eller forsøker med motstand, vil de bli skutt. Hvis noen vil ha nærmere meddelelse om dette, kan han få dette hos feldwebel Müller, eller gjennom lensmannen. - Det meddeles at feldwebel Müller sier fra at 250 mennesker fra Bukta, Skjænes og Lebesby vil bli hentet med båt på Lebesby fredag den 3/11 44. Alle personer må da ha pakket og gjort alt klart, alle husdyr skal samles ved skoleinternatet hvor fw. Müller vil overta dem. Enhver må ta med så meget han kan bære, helst varme klær og varmt fottøy. Mat skal bare tas med til Ifjord og derfra og sydover skal de være under tysk forpleining. De som ikke følger denne bestemmelser vil bli skutt. -

Svenske fly ved den svensk-finske grense har kastet ned 8 telt, 150 ulltepper og levnetsmidler 9 mil NV for Karesuando for å hjelpe et par hundre norske flyktninger som passerer disse trakter. Den eneste mulighet for å få fram det nødvendigste i tide er ved hjelp av fly. ..

NYHETENE TORSdag.

Vestfronten. Britiske og amerikanske tropper rykker fram mot Köln og Ruhrdistriket tross kraftig motstand og dårlig vær. Det er dyp gjørme på veiene og kraftig regn. I Geilenkirchen-området har tyskerne fått forsterkninger og retter stadig forgjeves motangrep mot de allierte. Britiske tropper tok en landsby etter at to forsök var strandet p.g.a. tyskernes kanonild. Tyskerne gjorde flere forgjeves forsök på å gjenerobre denne. Andre allierte avdelinger står omtrent 3 km V for Jülich. Tyskerne er drevet ut av Eschweiler, og har hatt framgang S for Düren. V for Roer har tyskerne brukt V1 og V2 mot 9. amerikanske armé. De har også satt inn store mengder av tanks, og har hittil mistet 67 av disse. Korrespondenter melder at amerikanerne har nådd

Det er meldt at franskmenene alt holder på å slå en bru over Rhinen i den Roer på to steder. De har eroberet fire landsbyer med utsikt over elva og beslidge sektor; å rette et "flygende" støt mot de faste befestningslinjer her hersker lange strekningsavstander. Det er imidlertid bare tenkelig under den forutsetning at de tyske reserver er bundet i så stor utstrekning lenger nord at den sørlige Rhinlinje nesten har mættet blottes for tropper. I alle tilfeller er viktige begivenheter å vente i de nærmeste uker, hvilket avsnitt det så blir som kommer i fortynningen.

Etter all beregning skulle offensiven i vest bli samordnet med en stor vinteroffensiv også fra øst. Den er ennå ikke satt inn, men meget tyder på at den er umiddelbart forestående og at den - etter oppmarsjen i Polen å døme - vil bli av enorm styrke. Ellers fortsetter kampane i Latvia og Ungarn, uten at bevegelsene er store, og fra den norske Ishavfront blir det meldt at russiske og norske styrker er gått over Tanafjorden. Albania er hovedstaden Tirana inntatt og i Italia fortsetter framrykningen mot Ravenna under forbiret tysk motstand.

I Stillehavet har amerikanerne gjort landgang på en ny øygruppe 200 km nord for Ny-Guineas vestspiss. På Leyte har japanerne etter å ha lidt store tap ført fram forsterkninger, og kampene er meget bardnakkede.

NORGES NYTT.

Theodo Hansen, 78 år gammel, eier av eiendommen Drammensveien 108, har midlertidig bodd i Østhornveien 15, Sogn Hageby etter at hans eiendom er rekvisert av tyskerne. Onsdag kveld den 22/11 banket tyskere på hans dør. Den gamle mannen viste seg ikke å være rask nok til å lukke opp, hvorfor tyskerne åpnet ild med maskingevær etter at de hadde satt brekkjern i døren. Mannen ble gjennomhullet og døde straks. En har ikke kjennskap til hva grunnen var til husundersøkelsen. -

Alle karter i størrelse 1 - 1 million og større av norsk område ble beslaglagt i dag. -

Selv om det utsommer få böker og "det ikke er noe annet å få" skal disse nazistiske forlagene blokkes: Centralforlaget, Stenersens forlag, Kampan, Blix, Viking, Norden, Brage, Atlantic, Gyldendal og Norges Boklag. -

Feldwebel Müller f.t. Lebesby har i forbindelse med tvangsevakueringen av Bakkafjord, Kalak, Lebesby, Bukta, Skjænes, Oldervik og Skogvik, sendt ut en oppfordring utstedt av Reichskommisar i samarbeid med "den norske regjering" hvor det bl.a. heter: Den som ikke følger denne oppfordring eller motsetter seg den, vil bli behandlet som krigsforbrytere og det vil bli tatt de strengeste forholdsregler mot ham. Hvis noen forsøker å ta tilflukt til fjellene for å ta tilflukt der til russerne kommer, vil bli ettersøkt og behandlet som flentlig spion og skutt. Hvis noen på samme måte forsøker å holde seg skjult eller forsøker med motstand, vil de bli skutt. Hvis noen vil ha nærmere meddelelse om dette, kan han få dette hos feldwebel Müller, eller gjennom lensmannen. - Det meddeles at feldwebel Müller sier fra at 250 mennesker fra Bukta, Skjænes og Lebesby vil bli hentet med båt på Lebesby fredag den 3/11 44. Alle personer må da ha pakket og gjort alt klart, alle husdyr skal samles ved skoleinternatet hvor fw. Müller vil overta dem. Enhver må ta med så meget han kan bære, helst varme klær og varmt fottøy. Mat skal bare tas med til Ifjord og derfra og sydover skal de være under tysk forpleining. De som ikke følger denne bestemmelser vil bli skutt. -

Svenske fly ved den svensk-finske grense har kastet ned 8 telt, 150 ulltepper og levnetsmidler 9 mil NV for Karesuando for å hjelpe et par hundre norske flyktninger som passerer disse trakter. Den eneste mulighet for å få fram det nødvendigste i tide er ved hjelp av fly. ..

NYHETENE TORSdag.

Vestfronten. Britiske og amerikanske tropper rykker fram mot Köln og Ruhrdistriket tross kraftig motstand og dårlig vær. Det er dyp gjørme på veiene og kraftig regn. I Geilenkirchen-området har tyskerne fått forsterkninger og retter stadig forgjeves motangrep mot de allierte. Britiske tropper tok en landsby etter at to forsök var strandet p.g.a. tyskernes kanonild. Tyskerne gjorde flere forgjeves forsök på å gjenerobre denne. Andre allierte avdelinger står omtrent 3 km V for Jülich. Tyskerne er drevet ut av Eschweiler, og har hatt framgang S for Düren. V for Roer har tyskerne brukt V1 og V2 mot 9. amerikanske armé. De har også satt inn store mengder av tanks, og har hittil mistet 67 av disse. Korrespondenter melder at amerikanerne har nådd

Det er meldt at franskmenene alt holder på å slå en bru over Rhinen i den Roer på to steder. De har eroberet fire landsbyer med utsikt over elva og beslidge sektor; å rette et "flygende" støt mot de faste befestningslinjer her hersker lange strekningsavstander. Det er imidlertid bare tenkelig under den forutsetning at de tyske reserver er bundet i så stor utstrekning lenger nord at den sørlige Rhinlinje nesten har mættet blottes for tropper. I alle tilfeller er viktige begivenheter å vente i de nærmeste uker, hvilket avsnitt det så blir som kommer i fortynningen.

Etter all beregning skulle offensiven i vest bli samordnet med en stor vinteroffensiv også fra øst. Den er ennå ikke satt inn, men meget tyder på at den er umiddelbart forestående og at den - etter oppmarsjen i Polen å døme - vil bli av enorm styrke. Ellers fortsetter kampane i Latvia og Ungarn, uten at bevegelsene er store, og fra den norske Ishavfront blir det meldt at russiske og norske styrker er gått over Tanafjorden. Albania er hovedstaden Tirana inntatt og i Italia fortsetter framrykningen mot Ravenna under forbiret tysk motstand.

I Stillehavet har amerikanerne gjort landgang på en ny øygruppe 200 km nord for Ny-Guineas vestspiss. På Leyte har japanerne etter å ha lidt store tap ført fram forsterkninger, og kampene er meget bardnakkede.

NORGES NYTT.

Theodo Hansen, 78 år gammel, eier av eiendommen Drammensveien 108, har midlertidig bodd i Østhornveien 15, Sogn Hageby etter at hans eiendom er rekvisert av tyskerne. Onsdag kveld den 22/11 banket tyskere på hans dør. Den gamle mannen viste seg ikke å være rask nok til å lukke opp, hvorfor tyskerne åpnet ild med maskingevær etter at de hadde satt brekkjern i døren. Mannen ble gjennomhullet og døde straks. En har ikke kjennskap til hva grunnen var til husundersøkelsen. -

Alle karter i størrelse 1 - 1 million og større av norsk område ble beslaglagt i dag. -

Selv om det utsommer få böker og "det ikke er noe annet å få" skal disse nazistiske forlagene blokkes: Centralforlaget, Stenersens forlag, Kampan, Blix, Viking, Norden, Brage, Atlantic, Gyldendal og Norges Boklag. -

Feldwebel Müller f.t. Lebesby har i forbindelse med tvangsevakueringen av Bakkafjord, Kalak, Lebesby, Bukta, Skjænes, Oldervik og Skogvik, sendt ut en oppfordring utstedt av Reichskommisar i samarbeid med "den norske regjering" hvor det bl.a. heter: Den som ikke følger denne oppfordring eller motsetter seg den, vil bli behandlet som krigsforbrytere og det vil bli tatt de strengeste forholdsregler mot ham. Hvis noen forsøker å ta tilflukt til fjellene for å ta tilflukt der til russerne kommer, vil bli ettersøkt og behandlet som flentlig spion og skutt. Hvis noen på samme måte forsøker å holde seg skjult eller forsøker med motstand, vil de bli skutt. Hvis noen vil ha nærmere meddelelse om dette, kan han få dette hos feldwebel Müller, eller gjennom lensmannen. - Det meddeles at feldwebel Müller sier fra at 250 mennesker fra Bukta, Skjænes og Lebesby vil bli hentet med båt på Lebesby fredag den 3/11 44. Alle personer må da ha pakket og gjort alt klart, alle husdyr skal samles ved skoleinternatet hvor fw. Müller vil overta dem. Enhver må ta med så meget han kan bære, helst varme klær og varmt fottøy. Mat skal bare tas med til Ifjord og derfra og sydover skal de være under tysk forpleining.

F R I T T L A N D

Nr. 104 - 1. årg.

Mandag, 27. november 1944.

TYVEN TROR AT HVERMANN STJELER.

Den tyske propaganda vil for ettertiden stå som et av de besynderligste ut-tidligere. Han fortsatte: "I dag må det endelig avgjøres hvem som kunne midt i alle trenger og ulykker, ofte nok en hjertelig latter når vi leser deplanen for felttoget i øst, Fritsch og jeg. Våre armeer var seierrike helt meningsløse påstander, de selvørsigende argumenter og de oftest barnslige be-innifl Hitler blandet seg i spillet. Vi hadde forberedt en invasjon i Engtrakninger. Propagandoen er i den grad hul og virkelighetsfjern, at den kort land. Alt var k art. Truppene lå i Kanalhavnene, men da lot Hitler oss i tid etter virker som parodi. En Aftenpost for 1942 eller '43 er en ren vittig-stikken. Vi tapte luftslaget over England. Jeg har aldri hatt til hensikt hetsavis. En historie fra Tyskland går derfor også ut på at det er dødsstraff å spille noen politisk lederrolle. Inntil i dag har det vært mitt mål å for å løse en 14 dager gammel avis. Det er ingen grunn til å regne opp alle devære en god soldat. Men i dag må jeg ta på meg politiske plikter. Mine venbesynderlige historier, Naziene og N.S. har forsøkt å binde det norske folk påner og armekamerater har utsett meg til å være deres leder. Tyske folk, lyd ermet enten det nå gjaldt at jøssingene utgjorde bare 2 % av befolkningen, at mine ordre. Vi er flere tusen sammonsverne, følg oss." Stemmen ga instrukdet sanne Frankrike sto samlet om Petain - Laval, at Atlanterhavsvollen var helt uinntakelig, at tyskerne ikke stjal mat fra nordmennene og meget annet rart. Etter at dette en kort tid var uimotsigelige sannheter er det senket i glemseleis hav. I dag er det Russland som er på tapete. Brannsprøyten er hverhale Tyskland. dag i virksomhet. Vi blir alle dyvåte. Det er interessent å se hva naziene beskylder russerne for. Særlig sett på bakgrunn av det höysinnede, forståelsesj den dypeste ulykke. Nå gjelder det å trekke grensen mellom Hitler og fulle og milde naziregime.

- 1) Russerne vil eroøre hele Europa. Men har ikke tyskerne åpent erkjent og gjerning vist at dette var deres egen hensikt?
- 2) Russerne vil blande seg inn i alle de besatte lands indre forhold og bolsjevisere dem. Men har ikke tyskerne forsøkt med makt å nazifisere Europa fra Norge til Hellas?
- 3) Russerne vil drive den arbeidsføre befolkning til Russland. Men er det ikke i dag 12 - 16 millioner utenlandske arbeidere i Tyskland som med vold er ført dit?
- 4) Russerne vil arrestere alle som opponerer og skyte mange av dem. 11.000 nordmenn sitter i dag arrestert i Norge eller Tyskland, hvor mange hundre er skutt. Hvem har likvidert jødene og polakkene?
- 5) Russerne vil brenne og ødelegge alt der de rykker fram. Hvem har svidd av Nord-Finnland? Og hvem svir i dag av hele Finnmark? 50 - 60 mil bak fronten. Selv den som tror aller dårligst om Russland er upåvirket av den tyske propaganda, fordi han vet at tyskerne planmessig i årevis har gjort nøyaktig det som de beskylder russerne for å komme til å gjøre.

Den tyske propaganda er psykologisk sett sprunget ut av det faktum at tyven tror at hvernemann stjeler. Helt pålitelige beretninger viser at russerne i de fremmede områder de hittil har besatt, ikke opptrer slik som tyskerne hevder at de vil gjøre. De hevder loyalt våpenstillsstandsbehandlingene, blander seg ikke inn i de indre forhold, og aviser de stedlige kommunisters forsök på partipolitisk å utnytte situasjonen. Det var den russiske besettelse som reddet Suomisalmi for Finnland. Tyskerne hadde gjort forberedelser for å ødelegge byen. På samme måte som de senere helt ødela Rovaniemi. Det er ikke mer tillegg for krigsrisiko og overtidsbetaling. Lønningen kan veksle i de forskjellige soner. Atlanterhavet er delt i tre soner: Den omkring England - det nordlige Atlanterhav medregnet - er høyst betalt.

redde Tyskland som sto foran en katastrofe som var meget større enn noen slag av nazimentalitetens. Selv vi som i dag lever under nazityrhniet får oss ha vunnet krigen og hvem som har tapt den. Det var to menn som utarbeidet meningsløse påstander, de selvørsigende argumenter og de oftest barnslige be-innifl Hitler blandet seg i spillet. Vi hadde forberedt en invasjon i Engtrakninger. Propagandoen er i den grad hul og virkelighetsfjern, at den kort land. Alt var k art. Truppene lå i Kanalhavnene, men da lot Hitler oss i tid etter virker som parodi. En Aftenpost for 1942 eller '43 er en ren vittig-stikken. Vi tapte luftslaget over England. Jeg har aldri hatt til hensikt hetsavis. En historie fra Tyskland går derfor også ut på at det er dødsstraff å spille noen politisk lederrolle. Inntil i dag har det vært mitt mål å for å løse en 14 dager gammel avis. Det er ingen grunn til å regne opp alle devære en god soldat. Men i dag må jeg ta på meg politiske plikter. Mine venbesynderlige historier, Naziene og N.S. har forsøkt å binde det norske folk påner og armekamerater har utsett meg til å være deres leder. Tyske folk, lyd ermet enten det nå gjaldt at jøssingene utgjorde bare 2 % av befolkningen, at mine ordre. Vi er flere tusen sammonsverne, følg oss." Stemmen ga instruksjoner om å velge de beste og modigste som anførere og teknisk kyndige for særskilte oppdrag. "Når jeg gir ordre til handling må disse menn sette seg i besittelse av samfunnsviktige innretninger, samferdselsmidler og aviser i din historie. Det regime du har holdt oppe i blind tillit har styrtet deg i krig. Tyske soldat! Din tapperhet og ditt mot erkjennes av alle. En må falle. Tyskland må leve." - Bare dem som meget nøye kjenner stemmen til generaloberst Beck kan avgjøre om det virkelig var han som snakket.

T Y S K Ä R E S O R D.

Dansk pressetjeneste i Sverige meddeler følgende historie, betegnende for tyske åresbegreper: "Visekommandanten for Gestapo i Danmark, Hoffmann, såkte under den siste offensiv mot patriotene å oppnå kontakt med det danske frihetsråd. Grunnen var angivelig den at det tyske politi ikke lenger maktet å holde ro og orden i landet. Hoffmann ga et høytidelig løfte om fritt leide, fordi man p.g.a. tyskernes aksjon mot det danske politi ville ha rede på de vilkår frihetsrådet stillet for gjenopprettelse av dansk politi. Først avviste frihetsrådet anmodningen. På ny oppfordring erklærte frihetsrådet seg villig til å sende en representant til Malmö hvor Hoffmann kunne treffe ham. Dette avslø Hoffmann som deretter henvendte seg til ledende personligheter ianen det avsatte politi som å komme i forbindelse med tidligere statsadvokat Troels Hoff. Under løfte om fritt leide avtaltes en lunch mellom Hoff og Hoffmann. Troels Hoff kom og ble selvfølgelig arrestert. En må aldri stole på et tysk løfte eller et åresord. Det brytes om det gis offisielt eller privat, muntlig eller skriftlig.

P R E S S E K L I P P.

Sjøfolk i den allierte koffardifiåte får en hyre som svarer til 900 sv. kr. meddeler kaptein Hermanson, som siden 1941 har fart i engelsk kystfart og som nå er hjemme på besök. Grunnen svarer til 500 sv. kr. også kommer tillegg for krigsrisiko og overtidsbetaling. Lønningen kan veksle i de forskjellige soner. Atlanterhavet er delt i tre soner: Den omkring England - det nordlige Atlanterhav medregnet - er høyst betalt.

Fra Tokio skal det evakueres 1.6 millioner personer av hensyn til fare ved bomber.

Den belgiske justisminister meddeler at det er avsagt 900 dommer over landsforredere "collaboratører" og at 56.000 mistenkte er arrestert og skal for retten.

Terroren i Danmark øker jevnlig. Tirsdag den 7. november åpnet en sivil tysk patrulje plutselig uten varsel ild mot de spaserende på fortsgangen i Enghavevej. 7 personer dreptes, og en del såretes. 20 minutter senere dukket den samme patrulje opp i Istedgaden og åpnet ild. 2 personer ble drept. En time senere virket patruljen i Vesterbrogade hvor den utenfor skytterbanens restaurant såret 2 personer. Endelig dreptes en person i Daneborgsgade. I første uke av november er 30 personer drept av tyskerne.

L E V E R G E N E R A L O B E R S T B E C K .

Tirsdag den 31. oktober ble det åpnet en ny stasjon på bølgelengde 282 m. En stemme på tysk talte til det tyske folk og stemmen utga seg for å tilhøre generaloberst Rudolf Beck, den tidligere tyske generalstabssjef og en av de ledende i Hitlerattentatet. Han hadde etter den offisielle vision begått selv mord da han skulle arresteres av Gestapo. Stemmen meddelte at han var unntakelig p.g.a. hjelp fra general Fritsch. Også grev v. Schulenburg, S.S. obergruppenfører Nebe og overborgermester Goerdler er i frihet og fremdeles i live, meddelte stemmen. Deretter fulgte en appell til det tyske folk om å

Stalin uttalte i anledning den russiske revolusjons 27 års dag: " Sov-

jetunionens folk respekterer rettighetene og uavhengigheten til de folk som bor utenfor våre grenser og viser seg villig til å leve i fred og vennskap til grannen, noe som er villkaret for våre stadig mere intimere forbindelser med grannen, noe som er ført til at vi ikke har tørke seg tilbake, deler med alle fredselkende folk." Svenska Dagbladet karakteriserer det som også han konseptuerer derfor her den kraftigste motstand siden Caen. Motangrep klok og klar tale. Helsinki Sanomat: "Stalins uttalelse om Sovjetunionens politikk ikke overfor andre folk bør tas ad notam. Det er tydelig at en så autorativ uttalelse vekker stor oppmerksomhet overalt, særlig i små land, som er Sovjetunionens naboer, og som nå etter våpenstillestanden strever etter å opprette varige og tillitsfulle forhold, bygget på gjensidig samarbeid.

Olympiske leker planlegges til 1948. Hvor de skal holdes er ikke bestemt, utover at de ikke bør holdes i noen av de nå krigførende land. Sveits og Sverige er foreløpig favoritter. Man begynner å forberede seg på freden. -

Den tyske presse holder på å opprekkere en ny "Rommel", pansergeneralen Balck. Hans olderfar kjempet i slaget ved Waterloo, under Wellington, og bestefaren tjente seg i en skotsk armé. Selv er han en trofast nazi.-

Straks Hitler hadde fått melding om at den øverstkommanderende i Aachen, generalmajor grev von Schwerin 4. oktober hadde trådt i forbindelse med de allierte og oppnådd en kort våpenhvile for å redde de som var innestangt i kjellerne og evakuere sivile, ble han avsatt. Oberst von Waldenburg fikk kommandoen. En militärdomstol har nå degradert von Schwerin til menig soldat, fordi han hadde satt seg ut over Hitlers uttrykkelige ordre.

TYSKERNES ÖDELEGGELSER I GREKENLAND.

Utenriksminister Eden redegjorde 8. november bl.a. for sine fakttagelser i Hellas under sitt siste besök. Han uttalte bl.a.: "Jeg tror at ikke selv den informerte almenhet her i England helt ut forstår hvor fullstendig, hvor skånsomsløst, og hvor forferdelig den ødeleggelse er, som de tyske arméer har anstillet i de allierte land som de tvinges til å etterlate. Formalet som ligger bak dette systematiske barbari er tydelig nok. Det er å bringe hele nasjonens liv til å stanse. Det var nettopp hva tyskerne fortalte gjenom at de aktet å gjøre når de ga seg i vei. Alle kommunikasjonsmidler, alle bruer, alle telegraflinjer er ødelagt, alle transportmidler, lastebiler og i mange tilfeller endog alle esler er ført bort. Alle havner er blitt minert, blokert og sprengt i stykker, i Pireus er for tiden alle kraner ødelagt. Viktige deler av fabrikkene er ført bort, lagre og råmønner er enten ødelagt eller ført bort. Takket være lokale forsvareres heltemot er den store kraftstasjonen i nærheten av Athen blitt reddet, men ellers må en innrømme at planen er satt i verk så grundig at det er et nesten ufattelig problem som den greske regjering er stilt overfor. Dette gjelder ikke minst det innviklede valutaspråsmål! Utenriksministeren talte deretter om forsyningsproblemet som var lettere etter at Pireus havn ved den britiske flåtes ingenførerstropper og grekernes felles anstrengelser i all fall delvis kunne brukes. I slutten av oktober var man nådd til å losse 3.000 tonn matvarer pr. dag bare i Pireus. Når alle de værste hindringer var overvunnet, ventet man i hele Grekenland å kunne losse 130.000 tonn pr. døgn, hvorav 60.000 tonn mat og resten legemidler o.l. Alt dette hadde ikke vært mulig uten det omfangsfulle arbeide som på forgånd var gjort av de allierte militære myndigheter. Det var ført underhandlinger for å føre mere mat til Grekenland enn opprinnelig fastsatt. Som eksempel på de militære myndigheters arbeide nevnte han, at de første varer ble sendt i fly og på engelske krigsskip. Ankomsten av disse matleveranser bidrog sterkt til å gi gjenopprette det økonomiske liv i landet. - Dette er jo nøyaktig det som tyskerne forteller er resultatet av befrielsen. Ikke sant?

NORGES NYTT.

Natt til fredag ble stillverket på Grønudog på Alnabru sprengt. Likeledes inntraff det en eksplosjon i forsikringsselskapet Frans gård på Drammensveien. Samme natt inntraff det eksplosjoner på Akers verksted og på Nyland. På Aker ligger Taiwan, 5.500 tonn, på bunnen, en tysk 10.000 tonner, Schleswig, ble skadet av brann og Tromma, 5.000 tonn, står på land. På Nyland ble Kaprino, 3.200 tonn, sprengt og Anna, 5.000 tonn, er gått på en grunn.

NYHETENE SÖNDAG.

Vestfronten. På vestfronten fortsetter innbitte kamper ved innmarsjlinjene til Ruhr. Tyskerne har satt inn 10 - 12 divisjoner i områdene Ø for Geilenkirchen og Aachen. Det er opplagt at v. Rundstedt ikke tør trekke seg tilbake, deler med alle fredselkende folk. Svenska Dagbladet karakteriserer det som også han konseptuerer derfor her den kraftigste motstand siden Caen. Motangrep klok og klar tale. Helsinki Sanomat: "Stalins uttalelse om Sovjetunionens politikk ikke overfor andre folk bør tas ad notam. Det er tydelig at en så autorativ uttalelse vekker stor oppmerksomhet overalt, særlig i små land, som er Sovjetunionens naboer, og som nå etter våpenstillestanden strever etter å opprette varige og tillitsfulle forhold, bygget på gjensidig samarbeid.

Situasjonen minner om stillingen like før gjennombruddet i Normandie, ikke minst fordi tyskerne på sin høyre flanke har sin farligste og mest fryktede motstander, feltmarskalk Montgomery. Sunday Times skriver: Utan tvil har general Eisenhower en plan som han ikke vil sette ut i livet før de allierte har nådd Siegfriedlinjen i hele dens lengde; i mellomtiden føres utmatningskamper for å påskynde fiendens sammenbrudd. - På venstre fløy av den allierte offensive front har 2. britiske armé nådd Maas ved Venlo og kampene her nærmer seg slutt. Været har bedret seg, men Maas stiger, hvilket er av betydning for forseningen av elva. Britiske styrker står langs Maas' vestbredd ned til Roermon. Lenger S raser voldsomme kamper Ø for Geilenkirchen hvor tyskerne stadig går til forgjeves motangrep. De allierte kjemper seg videre gjennom Weisweiller, et knutepunkt på hovedveien til Köln. Det kjempes fra hus til hus i byen. Allierte tropper er kommet gjennom Hürtgen-skogen, S for Aachen, og bombarderer nå Hürtgen. Allierte fly har bombardert fiendtlige troppekonvensjoner N for Geilenkirchen, og støtter landstyrkene ved å angripe jernbanemål og fiendtlige stillinger. I sentrum går den allierte framrykning mot Saar videre NØ for Metz. Tropper fra 3. amerikanske armé står 30 km fra Saarbrücken, og allierte styrker holder en 30 km bred front inne i Tyskland. De er gått over grensen på et nytt sted NV for Thionville og har etablert flere bruhoeder Ø for Saar. Tyskerne gjør heftig motstand. De har sprengt to demninger for å sette distriket under vann. Amerikanerne er brutt inn i Siegfriedlinjen SØ for Luxembourg, og har erobret byen Illerzig ved Saar. Franske styrker, som kom gjennom Zabern-passet, rykket torsdag ettermiddag inn i Strasbourg. Tyskerne er nå drevet ut av byen unntagen ved bruene over til Kehl, som håndnakket forsvarer av tyskerne. Paris Radio har meldt at rekognoseringen er gått over Rhinen, men denne melding er ikke bekreftet. Trikoloren valer over Strasbourg, og Paris flagget søndag for å feire befrielsen av Strasbourg og Metz. Franske og amerikanske styrker rykker videre fra Strasbourg, andre strømmer gjennom Zabern-passet i retning av Rhinen. General de Tassigny's styrker, som trenger fram bak Vogesene, renser i hurtig tempo Rhinen vestre strand, og fredag ble det rapportert at de nærmest seg byen Schlettstadt, S for Strasbourg. Ifølge de siste meldinger er åpningen mellom de to troppene som rykker syd- og sydvestover fra Strasbourg og general Tassigny's styrker bare litt over 10 km. Denne tredobbelte framrykning truer med å lukke de veier som tyskerne kunne bruke til å komme ut av Vogesene mot Rhinen, som er i flom.

Østfronten. NØ for Budapest har russerne avskåret riksveien mellom Budapest og Hatvan. Heftige kamper pågår rundt Hatvan og Miskolc, som er de to viktigste hjørnestener i det tyske forsvar. Et sted, 10 km fra Miskolc, er inntatt. I Øst-Tsjekkoslovakia er russerne gått over flere elver i fjellene og har inntatt flere tettbebyggde strøk. Arbeidet med å rense opp Øsel er fullført. Korrespondenter i Libotvára skriver at nå da von Rundstedt har hendene fulle i vest venter man at Stalin kan slå til hvert øyeblikk. I de tre siste krigsvintrene har russerne slått til i løpet av de 6 første vinteruker.

Italia. Korrespondenter ved hovedkvarteret i Italia melder at britiske tropper er gått inn i forstedene i Faenza, et viktig knutepunkt på veien mellom Bologna og Rimini. De alliertes kommunike melder søndag at troppene, som har hurtig forfølget fienden, har nådd elva Lamone, N for Faenza. De møter bare svak motstand. - Den italienske statsminister Bonomi har trukket seg tilbake. Grunnen var den at hvert av partiene i regjeringen ønsket å gjennomføre sine synspunkter.

London. Den polske statsminister Mikolajczyk er trådt tilbake.

Brüssel. En rekke personer ble såret lørdag i Brüssel under demonstrasjoner. Demonstrantene krever at Pierlot skulle tre tilbake og at høystående styrkene skulle straffes.

Japan. Flygende festninger fra baser på Saipan bombet Tokio torsdag.

Stockholm. Den svenske postbåt Hansa er sunket i Østersjøen. Etter foretatte undersøkser antas skipet å være torpedert.